

SIKLÓS VÁROS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS HELYI PROGRAMJA

LOCAL AGENDA 21

FELÜLVIZSGÁLATI DOKUMENTÁCIÓ (II)
korábbi dokumentáció tartalmának figyelembevételével

2018. május

Tartalomjegyzék

1. Előzmények	4
2. A fenntarthatóság lokális (helyi) programja – LOCAL AGENDA 21	5
3. Helyzetelemzés, Siklós Város adottságainak bemutatása.....	8
3.1. Település földrajzi elhelyezkedése	8
3.2. Természeti, környezeti adottságok	9
3.2.1. Domborzat	9
3.2.2. Földtan, talajtan.....	10
3.2.3. Éghajlat.....	11
3.2.4. Vízrajz.....	11
3.2.5. Növényzet	14
3.2.6. Közlekedés	15
3.2.7. Településhálózat.....	19
3.2.8. Népesség	19
3.3. Természeti tényezők szerepe Siklós város fejlődésében	20
3.4. Siklós város településszerkezete	21
3.5. Táji értékek	23
3.5.1. Siklós város természeti értékei.....	23
3.5.2. Védett épületek, építmények	25
3.5.3. Régészeti lelőhelyek	28
3.5.4. Egyedi tájértékek	28
3.6. Társadalmi helyzet	29
3.6.1. Demográfiai viszonyok.....	30
3.6.2. Oktatás, képzés	31
3.6.3. Művelődés, kultúra	34
3.6.4. Sport, kapcsolódás	37
3.6.5. Egészségügy	39
3.6.6. Szociális ellátás.....	40
3.6.7. Közbiztonság	42
3.7. Gazdasági helyzet	44
3.7.1. Mezőgazdaság.....	45
3.7.2. Ipar, szolgáltatás, kereskedelem.....	46
3.7.3. Vendéglátás, idegenforgalom, turizmus.....	48
3.7.4. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci helyzet.....	50
3.8. Infrastrukturális helyzet.....	51

3.8.1.	Ivóvíz-ellátás, vízgazdálkodás	51
3.8.2.	Csatornahálózat, szennyvíztisztítás	53
3.8.3.	Villamosenergia- és gázellátás	56
3.8.4.	Hulladékgyűjtés	57
3.9.	Környezeti elemek állapota	66
3.9.1.	Levegő	67
3.9.2.	Felszíni és felszín alatti vizek	70
3.9.3.	Talaj	74
3.9.4.	Zaj és rezgés	75
3.9.5.	Zöldfelületi rendszer	76
4.	Helyzetértékelés	76
4.1.	Kérdőívek kiértékelése	76
4.1.1.	Lakossági kérdőívek kiértékelése	77
4.1.2.	Oktatási-nevelési kérdőívek kiértékelése	85
4.2.	SWOT analízis	87
5.	STRATÉGIA	91
5.1.	Célállapot	92
5.2.	Prioritások	93
5.3.	Várható, valamint elérni kívánt hatások	94
6.	Fejlesztési célok meghatározása – megvalósítás módja	96
6.1.	Társadalmi pillér	96
6.1.1.	Lakosság életminőségének javítása (lakosságmegtartás)	96
6.1.2.	Települési identitás, társadalmi kohézió javítása	99
6.1.3.	Társadalmi szemléletformálás	101
6.2.	Környezeti pillér	101
6.2.1.	Természeti környezet védelme, környezet és klímavédelem	101
6.2.2.	Közülekedésfejlesztés	104
6.3.	Gazdasági pillér	106
6.3.1.	Versenyképes, fenntartható helyi gazdaság kialakítása	107
6.3.3.	Információs szolgáltatás fejlesztése a gazdaság szereplői számára	115
7.	Monitoring	115
7.1.	Cselekvési terv – fejlesztések ütemezése	116
7.2.	Indikátorok	124
8.	Összefoglalás	130
	Mellékletek	131

1. Előzmények

Siklós Város Önkormányzata **2012 évének második felében** kezdeményezte a Local Agenda 21, azaz a fenntarthatóság lokális programjának megalkotását Siklós település vonatkozásában. **Siklós Város Local Agenda 21 programját** (továbbiakban: Program) **a TOTAL Környezetfejlesztési Tervező és Szolgáltató Kft.** (7623 Pécs, Ungvár u. 22., munkaszám: T-2012-25. – továbbiakban: TOTAL Kft.) **állította össze**, melyet Siklós Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 125/2013. (V. 29.) számú határozatával fogadott el.

Korábbi (2012) dokumentációt készítette:

TOTAL Környezetfejlesztési Tervező és Szolgáltató Kft.
7623 Pécs, Ungár utca 22.
Munkaszám: T-2012-25.
Részt vettek: Csonk Pál ügyvezető
Bachmann Tamás
ifj. Csonka Pál
Uzsoki Péter

Siklós Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 272/2016. (XII. 15.) számú határozatával felülvizsgálta a 2012 évében készült Programot, majd arról döntött, hogy annak tartalmát 2017. december 31. napjáig változatlanul hagyja. **Az elmúlt években bekövetkezett fejlesztések, változások szükségessé tették a Program felülvizsgálatának elvégzését.**

A **Program** dokumentációjának **felülvizsgálatával és egységes szerkezetbe foglalásával**, szerződés keretében **Miklós-Takács Marietta egyéni vállalkozó** (7800 Siklós, Felszabadulás utca 91., adószám: 66480994-1-22, nyilvántartási szám: 35319707) **került megbízásra.**

A fenntarthatóság helyi programjának jogszabály által támasztott tartalmi követelménye nincs, így annak **felülvizsgálata a korábban TOTAL Kft. által elkészített dokumentáció tartalmát figyelembe véve, a település adottságait szem előtt tartva, a Program elkészítése óta felmerülő fejlesztések és tervek alapján zajlik.** A felülvizsgálati dokumentáció összeállításához felhasználásra került Siklós Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS), melyet a Terra Stúdió Kft. (1034 Budapest, Szomolnok u. 14.) készített 2015. évében.

2. A fenntarthatóság lokális (helyi) programja – LOCAL AGENDA 21¹

A nyolcvanas évek elején jelent meg a „**fenntarthatóság**” vagy a „**fenntartható fejlődés**” kifejezés a nemzetközi szakirodalomban.

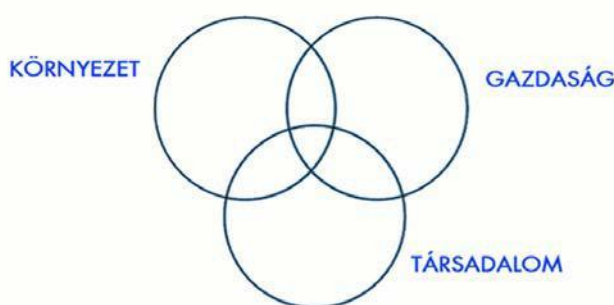
1983-ban az ENSZ Közgyűlés határozata alapján megkezdte munkáját az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága, amelyet Gro Harlem Brundtland norvég miniszterelnöknő vezetett. Ezen huszonkét tagú bizottságnak tagja volt Láng István akadémikus is. A Bizottság 1987-ben „Közös jövőnk” címmel kiadott jelentésében a gazdasági növekedés olyan új korszakának lehetőségét vázolta fel, amely a fenntartható fejlődés globális megvalósítására épít, megőrzi a természeti erőforrásokat, s amely megoldás lehetne a fejlődő országok nagy részében elhatalmasodó szegénység leküzdésére is.

A jelentés nagyon röviden és tömören határozta meg a fenntartható fejlődés fogalmát:

“a fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket”

(ENSZ Közgyűlés Határozata 1987)

A fenntartható fejlődés három alappilléren nyugszik: a **szociális** (társadalmi), a **gazdasági** és a **környezeti** pilléreken és mindhármát együttesen, kölcsönhatásaik figyelembevételével mérlegelni kell a különböző fejlesztési stratégiák, programok kidolgozása során, illetve a konkrét intézkedésekben, cselekvésekben.

A fenntartható fejlődés alappillérei

(Forrás: Fiatalok a Vidék Felemelkedéséért Egyesület honlapja: <http://www.fvfegyesulet.hu>)

¹ TOTAL Kft. által készített 2012 évi dokumentáció

A fenntartható fejlődés, mint általános stratégiai cél "bevonult" a nemzetközi konferenciák, szervezetek dokumentumaiba és a nemzeti kormányok cselekvési programjaiba.

A fejlődés alapvető célja tehát a szociális jólét, a méltányos életfeltételek lehetőségének biztosítása mindenki és egyaránt a jelenlegi és a jövőbeli nemzedékek számára, ami csak úgy lehetséges, ha közben fenntartható módon hasznosítjuk a természeti erőforrásokat, elkerüljük a káros hatásokat, s különösen a környezet állapotában bekövetkező visszafordíthatatlan változásokat.

A Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata² megfogalmazásában: "A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások jövő generációk számára történ megőrzésével egyidejűleg."

Mi a fenntartható fejlődés?

Az emberiség, az egyes emberek és társadalmak közvetlenül vagy a gazdaság révén szükségleteik kielégítése érdekében természetes környezetükből veszik el azokat a javakat, amelyeket a földi rendszer létezése óta felhalmozott. A fenntarthatóság biztosítása azt kívánja tőlünk, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük. Ettől a rendszertől az ember annyit és olyan körülmények között vehet el, hogy ne sértse saját létkielégítésének jövőbeli esélyeit. A fenntartható fejlődés célja mindezek értelmében az emberi társadalom fenntartása.

Ebben a feladatban a környezet feltételként jelenik meg, amely azt jelenti, hogy addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak megújulási lehetőségét. A gazdaság a társadalom fenntartásának és ezen keresztül a környezet használatának eszköze. Ezt az eszközt bölcsen, a társadalom hasznára, a környezet sérelme nélkül kell használnunk.

A fenntartható fejlődés lényege

Olyan fejlődési-fejlesztési folyamatok együttese, amely az életminőség hosszú távú, egyenletesen biztosítható javulását szolgálja az adott ökológiai keretek között. Ezért a természeti erőforrásokkal, a környezettel való fenntartható gazdálkodásnak együtt kell érvényesülnie a jólét elérését, megtartását elősegítő gazdasági fejlődéssel, valamint a szociális esélyegyenlőség folyamatos növelésével.

Az EU a tagállamok mellett felkért társult országokat is, hogy az EU stratégiával összhangban készítsék el saját stratégiájukat. A Bizottság a fenntartható fejlődés stratégiáját meghatározó alapelvekről szóló, 2005-ben született deklarációja szerint az Unió elkötelezett a fenntartható fejlődés mellett, amely minden politikáját és

² Átmenet a fenntarthatóság felé; Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata, Tokió 2000.

cselekedetét meghatározza. Az Unió megújított Fenntartható Fejlődés Stratégiájának jóváhagyása a 2006. júniusi Európai Tanács napirendjén szerepelt. 1992-ben Rio de Janeiróban rendezett ENSZ Környezet és Fejlődés Konferencián elfogadott „Local Agenda 21” program („LA 21”) értékelése kapcsán fogalmazódott meg a fenntartható fejlődés helyi, lokális programja. Ezzel a modellel a cél az, hogy elveket (vezérfonalat) fogalmazzon meg a helyi önkormányzat(ok), valamint a helyi lakosok, közösségek számára a fenntarthatóság tennivalóinak, helyi programjának kidolgozása, megvalósítása érdekében.

A „LA 21” program az általános érvényű fenntartható fejlődés konkrét, gyakorlati megvalósítását a helyi adottságok, érdekek alapján, az önkormányzat és a helyi lakosok, közösségek széleskörű együtt munkálkodásával javasolja folytatni. Az alapfeladat itt a helyi hatáskörben befolyásolható fejlődés (beruházások, fejlesztések, felújítások, intézkedések, szabályozás stb.) olyan irányú alakítása, amely mind jobban előtérbe helyezi „a helybeni” életminőség, környezeti állapot javítását, valamint a helyi erőforrások - talaj, vízkészlet, energia, emberi- és jövedelemtermelő erőforrások stb.- tartamos, azaz nem kimerít” kiaknázását. További fontos elvárás, hogy valamennyi nem helyi erőforrásra támaszkodó, de helyi felhasználásban szerepet játszó beruházó-fejlesztő, termelő-szolgáltató- és fogyasztó törekedjen a fenntarthatóságot figyelembe vevő megoldások, eljárások igénybe vételére, szokások kialakítására. Ennek megvalósíthatóságát a megfelelő politikai akarat megléte és helyi társadalmi-közösségi kultúra jellege együttesen szabja meg és egy racionális tervezési folyamat útján kimunkált stratégia foglalja rendezett keretbe.

A fenntartható fejlődés nemzeti stratégia (FFNS) globális összefüggéseket is tükröző, nemzeti szintű prioritásai és fókuszai - a korábbiakkal is összefüggésben - a következők:

- a gazdaság anyag és energiaigényességének racionalizálása;
- a fenntarthatatlan társadalmi folyamatok kezelése és szabályozása;
- környezeti rendszerek fenntartható hasznosítása.

A Program fő területei:

- a helyi közösségi humán és intézményi kapacitások fejlesztése;
- a helyi és a regionális fenntarthatósági programok kidolgozásához és végrehajtásához nyújtott segítség;
- a környezeti döntésekben való lakossági részvétel előmozdítása és ezzel a demokrácia erősítése;
- a helyi és a regionális környezetpolitika számára kedvező jogi és gazdasági környezet kialakítása.

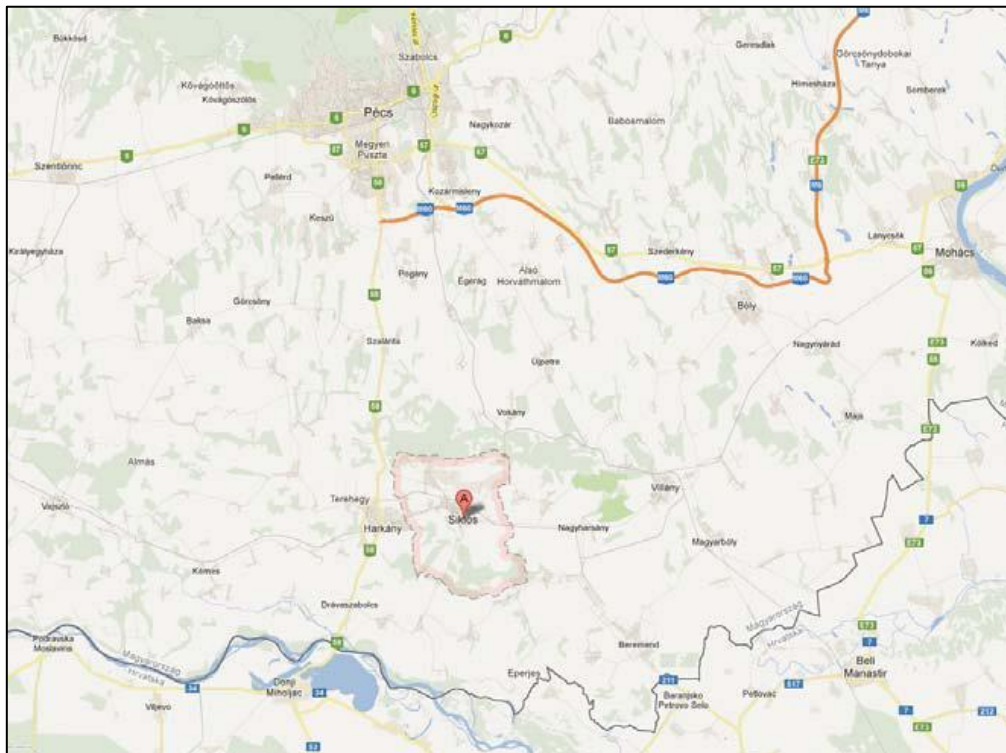
3. Helyzetelemzés, Siklós Város adottságainak bemutatása

3.1. Település földrajzi elhelyezkedése³

Siklós város Baranya megyében, a megye déli részén, a Villányi-hegységtől délre, az Alföld legnyugatibb kiszögellésén, a Harkány-Nyáradi síkon található, az ország legdélebbi városa. Pécsről, a megye központjától 30 km-re délre helyezkedik el, mint a Kistérség, 2013. jan. 1-étől, mint a járás központja, ezért a helyzetének a fenntarthatóság szemszögéből történő elemzését a város közigazgatási határait elhagyva tágabb környezetben is jogos szemlélni. Szomszédságában nyugatra terül el Harkány, keletre Nagytótfalu a következő település. A várostól délre Matty település található, amely néhány kilométerre van a Drávától. Északra a Villányi-hegység északi lejtőin található települések határolják, úgy, mint Bisse, Kistótfalu, Vokány, a köztük lévő határ a hegység kelet-nyugati irányú gerincén húzódik.

³ TOTAL Kft. által 2012 évben készített dokumentáció

3.2. Természeti, környezeti adottságok

3.2.1. Domborzat⁴

Siklós a Földrajzi Tájbeosztás szerint a Dunántúli-dombság nagytájba, ezen belül a Mecsek és Tolna - Baranyai dombvidék középtájba, a Baranyai – dombság kistáj csoportba, ezen belül pedig a Dél - Baranyai-dombság kistájba tartozik. Siklós a Villányi-hegység sziget szerűen kiemelkedő, alacsony rögcsoportjának meredek lejtője előtt helyezkedik el. Siklós még a síkságra épült település, de a tőle északra fekvő Máriagyúdi városrész már hegylábi területre épült. A lösz borította lejtőkkel határolt, lapos tetejű alacsony (alig 300 méter fölé emelkedő átlagmagasságú), keskeny hát hegység triász-jura, kis részben kréta kőzetekből felépülő, zsindeyszerű rögből áll. A felszíni lefolyó vizek a Drávába, közvetve a Dunába ömlenek.

A Villányi-hegység másod-harmadidőszaki karbonátos kőzetű vonulatai jól vezeték és tárolják a vizet, felszíni vízkészlettel a hegység nem rendelkezik. Löszös lejtőin jellegzetesek az erősen fejlődő, 5 m-nél is mélyebb árkos vízmosások.

⁴ TOTAL Kft. 2012 évben készített dokumentáció

3.2.2. Földtan, talajtan

Siklós és szűkebb környezetének talajtípusa csernozjom barna erdőtalaj. A pleisztocén időszakban, a hideg, száraz éghajlatú glaciális stádiumokban kialakult lösz és lösszerű „lejtőüledék” (deluvium) képezi a megye területének legnagyobb részén a talajok anyaközetét. Laza szerkezetéből és mészből való gazdagságából adódóan könnyen aprózódik és mállik, ezért rajta mélyrétegű, jó vízgazdálkodású, és ezért termékeny talajtakaró jött létre. A csernozjom barna erdőtalaj a mezőség és az erdőövezet határán, mint átmeneti képződmény alakul ki. Természetes növénytakarója a ligeterdő. Ennek fejlett gyepszintje a humusz felhalmozódás révén a legmaradandóbb bélyeget nyomja rá a szelvényre. Humuszos szintje jó szerkezetű, morzsalékos mull.⁵

A Villányi-hegység talajtakarójának kialakulásában a legjelentősebb tényező a táj kiemeltsége és változatos geológiai felépítettsége. A dombvidékeken a különböző típusú barna erdőtalajok uralkodnak, míg a legjobban kiemelkedő hegyvidékeken — így a Villányi-hegység területén is —, ahol a lejtésviszonyok következtében a legnagyobb arányú a talajerózió, maga a nyers anyaközet bukkan a felszínre, vagy a rajta képződött, de az anyaközet tulajdonságait erősen magán viselő vékonyrétegű talajokat találunk. A Villányi-hegységen főként mészkövön keletkezett rendzina talaj található. A löszön, amely jóval vastagabb formában található, és amely a gerincet kísérő lejtőkön fordul elő, erdőtalaj-képződmények alakultak ki. A déli lejtőkön a csernozjom barna erdőtalajok messze felnyúlnak a gerincvonal közelébe. A gerincen a már említett rendzinák, köves váztalajok és különböző korú vörösayagok változtatják egymást.

Siklós és szűkebb környezetének talajtípusa csernozjom barna erdőtalaj. A pleisztocén időszakban, a hideg, száraz éghajlatú glaciális stádiumokban kialakult lösz és lösszerű „lejtőüledék” (deluvium) képezi a megye területének legnagyobb részén a talajok anyaközetét. Laza szerkezetéből és mészből való gazdagságából adódóan könnyen aprózódik és mállik, ezért rajta mélyrétegű, jó vízgazdálkodású, és ezért termékeny talajtakaró jött létre. A csernozjom barna erdőtalaj a mezőség és az erdőövezet határán, mint átmeneti képződmény alakul ki. Természetes növénytakarója a ligeterdő. Ennek fejlett gyepszintje a humusz felhalmozódás révén a legmaradandóbb bélyeget nyomja rá a szelvényre.

Siklós Város területén található területek nagy része mezőgazdasági termelés alá vont terület. Ezeken többnyire szőlő-, gyümölcstermesztés, illetve gabonanövények termesztése folyik.

⁵ www.sulinet.hu

3.2.3. Éghajlat

Baranya megye hazánk egyik legjellegzetesebb éghajlatú vidéke, amely megmutatkozik pl. a korai kitavasodásban, a hosszú őszben, a viszonylag enyhe télen, a csapadéjárásnak Baranya megye éghajlatának egyik jellegzetességét elsősorban az adja meg, hogy a földközi- tengeri hatások erősebben érvényesülnek bizonyos szubmediterrán jellegű vonásában, továbbá a vegetációban. A domborzat éghajlat-befolyásoló hatása közepes méretű. Mikro-, illetve helyi klímaadatok és egyéb megfigyelések szerint, a 250-300 m tengerszint feletti magasságot elérő vagy éppen meghaladó, erősen felszabdalt felszínek - a változatos lejtő-, következésképpen a be- és kisugárzás-viszonyok következtében — igen tarka mezo- és mikroklimatikus feltételekkel rendelkeznek. A talaj adottságok, a növényzet, elsősorban a helyenként még megmaradt zárt fás állományok, vízfelületek vagy vizenyős térszínek stb. ugyancsak befolyást gyakorolnak a helyi éghajlat alakulására. A lejtők égtáji kitettségük és a lejtőszög nagysága szerint lényeges eltérést mutatnak.

Az éghajlat mérsékelt meleg – mérsékelt nedves, amely már közel esik a meleg típusúhoz. A Villányi-hegység nagykiterjedésű délies lejtői, valamint a dombvidék egyes részei — kedvező kitettségük miatt — gazdagok napsütésben. Klímájában erőteljesen érvényesülnek a mediterrán hatások. A napsütés évi összege 2060 óra körüli, nyáron kb. 830 óra, télen pedig kb. 215 a napsütéses órák száma. Az évi középhőmérséklet 10,6 – 10,8 °C, vegetációs időszakban az átlaghőmérséklet 17°C. Az évi csapadékösszeg 650 mm körüli. A legcsapadékosabb hónap a június (80-90 mm; ebben az időszakban az évi csapadékmennyiség 10,5-11 %-a lehull), mediterrán hatásra egy másodmaximum is jelentkezik novemberben 60- 70 mm közötti értékével. Az uralkodó szélirány ÉNy-i, az átlagos szélesség 3,0 m/s alatt marad.

3.2.4. Vízrajz

A Dél-Dunántúl túlnyomó részén határozott kapcsolat ismerhető fel a szerkezeti morfológiai és rétegtani viszonyok, valamint néhány hidrológiai paraméter értékeinek térbeli eloszlása között. A szerkezeti-morfológiai és rétegtani viszonyok alapjaiban határozzák meg a víz származását, áramlási rendszerét, mennyiségét (l/p, l/p/m, hőmérséklet). Ezeknek a paramétereknek figyelembe vétele lehetővé teszi a genetikai szempontok érvényesítését komplex körzetek meghatározásában. A felszíni rendezőelvek alapján Dél-Dunántúl kistájai, körzetei genetikai típusokba kerültek besorolásra. A Villányi-hegység és déli előtere, a Zselic, Mecsek déli előtere, a Geresdi tönk dél-keleti pereme, a Rinya völgye a Balaton déli partvidékével, olyan genetikai típus, amelynek kialakításában a töréses szerkezet vagy a karbonátos kőzetek játszották a fő szerepet. A Villányi-hegység déli előterében kicsiny körzet rajzolódik ki, amely már bizonyítottan mezozoós rétegekből nyeri környezetéhez képest igen nagy

fajlagos vízhozamát és pozitív nyugalmi vízszint mellett felszínre törő termálvizét (Harkány, Siklós).

Felszíni vizek

A Dunántúli-dombsághoz tartozó Siklós és környékéről a felszíni lefolyó vizek a Drávába, közvetve a Dunába ömlenek.

A Villányi-hegység másod-harmadidőszaki karbonátos kőzetű vonulatai jól vezetik és tárolják a vizet, felszíni vízkészlettel a hegység nem rendelkezik. Lössös lejtőin jellegzetesek az erősen fejlődő, 5 m-nél is mélyebb árkos vízmosások (helyi nevén: szurdikok). Bennük, csapadékos időszakban híg iszap- és sárfolyás formájában rohan le a dombsági felszínek csapadékának lefolyó hányada.

Északi oldala a Villányi-Pogányi vízfolyáshoz csapódik le, amit a Karasica szállít a Dunába. A déli oldalon, a Drávába siető Lanka csatornához is van lefolyás, ezt azonban minimális vízfelesleg jellemzi.

A lefolyás évi eloszlásában sajátos kettősség áll fenn. Az egyik a kora nyári, a másik az ezen a területen jellegzetes novemberi mediterrán jellegű csapadékhullás eredménye. Utóbbi hatása kelet felé egyre csökken. A vízfolyások hordalékszállítására jellemző, hogy a laza üledékkel fedett vízgyűjtőről csak lebegtetett hordalék származik, aminek szemcsenagysága finom homokos-iszapos frakciónak felel meg. Ennél is finomabb a Villányi-hegység karbonátos kőzeteinek oldott állapotában elszállított anyaga. A lejtők alatt a helyi vízmedrekben általában a feltöltődés a jellemző.

A vízfolyások jelenlegi ivóvíz-minőségét a vízfolyás középvíz-hozama és összegzett közületi-, ipari-, mezőgazdasági szennyvízterhelése közötti viszony határozza meg. Egyértelműen kedvezőtlené vált a vízminőség azokban a kisvízfolyásokban, amelyekbe nagyobb települések vagy ipartelepek, mezőgazdasági üzemek részben vagy egyáltalán nem tisztított szennyvize került.

Felszín alatti vizek

Talajvíz. A talajszemcsék közötti hézagokat teljesen kitöltő talajvíz a csapadékból, illetve a felszíni vizekből (folyókból, tavakból) beszivárogva gyülekezik össze, és a felszín alatt összefüggő talajvíztükör alakul ki. A vizsgált területen, tágabban a Dél-Dunántúlon a domborzat laza üledékes takarójában mindenütt tárolódik víz. Ahol a pannóniai üledékek homokosak, ott azok nagyobb mélységbe, a rétegvizek szintjébe vezetnek a felszínen beszivárgott csapadékot. A Villányi-hegység karsztos vonulatában talajvíz nincs, helyette karsztvíztükör van jelen. E viszonyok miatt a pannóniai agyagból álló dombsági háta, valamint a karsztos kőzetű hegységek területe megszakítja az összefüggő talajvíztükröt. A karbonátos üledékek túlnyomó felszíni repedezettsége miatt a talajvizek kémiai jellege is általában kalcium-hidrogén-

karbonátos. A Villányi-hegység karbonátos kőzetei karsztvizének mennyiségét 1,5 l/s.km²-re becsülik. Ez azonban a Villányi-hegység előtt termálvízként, részben gyógyvízként. A talajvíz átlagos mélysége 2-4 m. Keménysége a Villányi-hegység közelében 25-35 nk°. A nagy szulfáttartalom 60 mg/l alatti. A nitrátosodás nagy területen fordul elő.

A talajvíz-készlet két részre osztható. A stabilis készlet állandóan jelen van egy területen. Ezzel szemben a dinamikus rész állandóan változik a különböző irányú és jellegű pótlódás függvényében. A dinamikus vízkészlet dombvidékeket tagoló völgytalpakon alakulhat ki. A völgyoldalokban azonban igen gyakori a rétegvíz megjelenése, esetleg egymás felett több emeletben. Ahol a vízzáró rétegeket a lejtő metszi, ott a rétegvizek természetesen a lejtő irányába, a völgytalp felé kezdenek áramlani, és így a völgytalpi vízkészletet táplálják. A talajvíz járása ebben a térségben a csapadék függvénye, tehát tavaszi maximumok és őszi minimumok találhatók, esetleg nyári csapadékmaximummal. A dombságok völgytalpain a vízszint közel van a felszínhez, de a maximumok rövidebb időtartamúak, mert a völgytalpak nagy esése miatt a talajvíz áramlása is intenzívebb, mint bárhol a megyében. Erre a típusra is a tavaszi maximum és őszi minimum a jellemző.

Rétegvíz. A felszíntől számított első vízzáró réteg alatt, különböző szintekben található mélységi víz. Rendszerint teljesen kitölti a vízzáró rétegek közötti zónát. Nyomás alatt van, a nyomás hatására felemelkedhet, ekkor már artézi vízről beszélünk. A rétegvizek mennyiségét a vizsgált területen 1-1,5 l/s.km²-re becsülik. A Siklós környékét is magába foglaló kistáj számos artézi kútjának mélysége és vízhozama nagy szélsőségek között változik.²³ A Villányi-hegység déli előterében kimutatható 400 l/s-nál nagyobb hozamú térség, amely nagyszerkezeti rendszer területén fekszik. A nagyszerkezeti rendszerekben kirajzolódó nagy hozamok kapcsolatban vannak a rendszerekben történő mélységi vízfeláramlással. A mélységi vizek utánpótlásának tehát nagyszerkezeti kapcsolatai vannak. Ezeken a területeken a víz hidrosztatikai nyomás alatt van, mert alulról jelentős a feláramlás.

Karsztvíz. A Villányi-hegységben a karsztvíz mérsékeltebben fordul elő, mint a Mecsekben. A mészkő repedéshálózata a csapadék 40 %-át is tárolhatja, ami azután a hegységperemek bő hozamú forrásaiban lát ismét napvilágot. A Villányi-hegységben a szerkezeti igénybe vett mészkőrögök igen jelentős tározó térrel rendelkeznek, s a nagyobb üregeket összekötő repedések a víz mozgását is biztosítják. A feltörő források hévize — mint Harkányfürdőn is — már igen régtől kedvelt gyógyvíz, de a mesterséges feltárásokkal is bőséges vízmennyiség termelhető ki. Siklóson a 60-80 m-ben megnyitott, mészkőből termelő kutak fajlagos vízhozama 500-1000 l/p/m, de a strandfürdő kútjánál 6500 l/p/m, Máriagyűdön hasonló mélységből már kevesebb víz aknázható ki, de 1 m-es leszívásra még mindig 100-150 l/p vízhozam-gyapapodás jut.

Termálvizekben, melyek nagyszerkezeti vonalakhoz kötődnek, a megye az ország egyik leggazdagabb területe. A Villányi-hegység északi előterében húzódó nagyszerkezeti rendszer és a termálvíznyerés kapcsolata egyértelmű. A Harkány-Siklós térségében tradicionálisan ismert előfordulás ebbe a geológiai-geofizikai kapcsolatrendszerbe tartozik.

3.2.5. Növényzet

A település növényvilága a Mecsek-hegységgel mutat rokon vonásokat. A meredek déli lejtőkkel kiemelkedő, kréta mészkövekből felépült hegyvonulat karsztos lejtőin a mozaikszerűen elhelyezkedő száraz mészkőszikla- és hasadékgyepek (jellemző fajai a csenkeszfélék: bakszarvú lepkeszeg, csőrös boglárka, korongos lucerna, mecseki varjúháj, dalmát csenkesz, prémes gyöngyperje, korongos galambhegy, az aranyos- és kövi fodorka, téglaszínű lednek) és a jura mészköveken nagyobb nedvességigényű ritkás karsztbokorerdők (füves területeit elsősorban a rozsnok- és csenkeszfélék uralják, közte hegyi árvalányhaj, sziklai üröm, illatos hunyor, berki habszegfű, magyar sisakvirág, baranyai peremizs, majom kosbor, törpe vajvirág), valamint az enyhébb, lösszel borított lejtők pusztafüves lejtősztyeppjei (fő növényei a kései perje, fenyérfű, rozsnok, magyar kikerics) már külső habitusukban is az Adriai-tenger dalmáciai partvidékének növényzetét juttatják eszünkbe. Hazánk ezen legdélebbi fekvésű, ezért a legtöbb délies (balkáni, mediterrán) flóraelemnek otthont adó hegyvonulatának északi lankáin a gyertyános tölgyesek, déli lejtőin pedig a mészkedvelő- és cseres-tölgyesek képezték a potenciális vegetációt, mígnem a szőlőtermelés és a földművelés területigényének kielégítése céljából a társadalom ki nem irtotta.

A Dunántúli-dombság területén potenciálisan és ténylegesen is a cseres-tölgyes erdő a legelterjedtebb vegetációegység, illetve erdőtípus. Az alacsonyabb fekvésű, szárazabb dombsági területeken potenciálisan mindenütt ez a nehezen változó erdőtársulás a klímazonális növényzet. A legkeletibb területek kivételével — ahol a pannóniai cseres-tölgyes cönózisok formájában szerepel — enyhe balkáni hatás alatt áll, amit a lombkoronaszintben nagyobb számmal előforduló ezüsthárs is jelez. Siklós környékén is az ezüsthársas cseres-tölgyes társulások formájában jelenik meg.

A Siklós környéki erdők — melyek az alacsonyabb talajvízű területeken gyertyános-kocsányos tölgyes összetételűek voltak — egy része el van cseresítve és akácosítva. Egy részéből pedig kiszedték a gyertyánt, és tiszta kocsányos tölgyes monokultúrává lettek, bár az aljzatban a gyertyán felburjánzik. Próbálkoztak későn nyíló tölgygyel és amerikai dióval is, ami azonban — a mélyebben fekvő talajvíz miatt — nem sikerült. Általában az erdők szárazabbakká lettek a vizek elvezetése folytán.

Löszön, pannóniai üledéken és a legkülönbözőbb alapkőzetten kialakult mélyrétegű agyagbemosódásos barna erdőtalajon, barnaföldön és karbonátos lejtőhordalék-

talajon egyaránt megtalálható ez a jó növekedésű, zárt lombkoronaszintű szálerdő, amelynek a cserjeszintje közepesen fejlett, de gyepszintje annál gazdagabb. Faji összetétele a lombkoronaszintben kocsánytalan- és csertölg, ezüsthárs, kevés gyertyán. A cserjeszintben veresgyűrű-som, mezei juhar, fagyal, egybibés- és cseregalagonya, ostroménfa és virágos kőris fordul elő leggyakrabban. A gyepszintben ligeti perje, egyvirágú gyöngyperje, hegyi és deres sás, vitéz bükköny, fehér pimpó, fekete lednek, sátoros margitvirág, erdei szálka-perje és erdei ebír jellemző.

A társadalom az eredeti, potenciális növényzetben — főként területi kiterjedésben — alapvető változást idézett elő. Napjainkban a Dunántúli-dombság felszínének több mint 80%-án már nem a természetes, hanem a társadalom által létrehozott és fenntartott mesterséges ökológiai rendszerek foglalnak helyet (mezőgazdasági kultúrák és gyomnövényzetük, egyéb — út menti, rudeális stb. — gyomvegetáció). E területek növényzete is hozzátartozik a táj arculatának jellegéhez.

3.2.6. Közlekedés

A város megközelíthetősége kedvezőtlen. Gépkocsival a 6-os főútról Pécsnél lecsatlakozó Drávaszabolcsi határátkelőhelyre vezető 58-as úton Harkánynál kell letérni, hogy a várost elérjük. Alsóbbrendű közúton négy irányból is megközelíthető, Harkány, Vokány, Nagyharsány (Villány), Matty irányából. A burkolt utak aránya 98 %.

2001-ben megépült a várost elkerülő 5701 számú út, mely jelentősen tehermentesíti a várost, melynek forgalmát teherkorlátozó táblák elhelyezése tovább csökkent.

Általánosságban elmondható, hogy a település területén a közúthálózat állapota kielégítő, jelentősebb kátyúsodás csak a nagyobb terheléssel érintett főutakon jelentkezik. Rosszabb minőségű, régi útburkolat a kiszolgáló, és lakóutak mentén tapasztalható.

A várost érinti a Villány-Barcs vasútvonal, melyen a személyforgalmat 2007 márciusában megszüntették, a vasútállomás és a vasúti infrastruktúra üzemel, de kizárólag a teherforgalom részére. A legközelebbi személyforgalomban is üzemelő vasútállomások Villányban és Pécsen találhatók.

A távolsági buszközlekedés szolgáltatási kínálata alkalmazkodik a lakossági igényekhez. A közeli településekre megfelelő járatszámmal szállítják az utasokat, Pécsre is megfelelő gyakoriságú a járatindítás, de lakossági igény lenne gyorsjáratokra, mert a kis településekre történő kitérők megnövelik a menetidőt. Siklós és Budapest között naponta egy induló és egy érkező járat közlekedik. A városban a távolsági és a helyi tömegközlekedést a Pannon Volán bonyolítja, ez utóbbit egy autóbuszjárat biztosítja.

A külföldről irányuló turizmus szempontjából jelentős, hogy Harkány és Stuttgart között menetrendszerű buszjárat közlekedik Pécs, Sopron és München érintésével. A külfölddel történő további összeköttetés reményét kelti az ERTMS / Egységes Európai Vasúti Közlekedésirányítási Rendszer / létrehozásának terve, melynek keretében megvalósulna a TEN V/C korridor magyarországi szakasza: Magyarbóly – Pécs – Budapest. Ez lehetővé tenné a magyar vasúthálózat bekapcsolását a nemzetközi közlekedési hálózatba. A pogányi repülőtér forgalomba történő bekapcsolása is hozzájárulhat, hogy Siklós infrastrukturális elzártsága valamelyest csökkenjen, és esélyt szerezhessen a minőségi turizmus fogadására. Ez azonban csak úgy lehetséges, ha Siklós közúti megközelíthetősége javul.

Siklós és Harkány települést összekötő kerékpárút hossza kb. 5 km. A kerékpárút hálózat fejlesztése célszerű lenne, nemcsak a térségen belül a helyi lakosság lehetőségeinek javítására, de a hazai, és a nemzetközi turizmus szempontjából is, hiszen csatlakoztatható lenne az Európai Kerékpárút Hálózathoz.

Siklós település belvárosában, a rekonstrukció keretében szintén kiépítésre került az előírásoknak megfelelő kerékpárút. A Város vezetés terveit tekintve célkitűzés, hogy a település területe minden irányból megközelíthetővé váljon a kerékpárosok számára.

A DDOP-2.1.1/A.B-12-2012-0063 azonosító számú **„Kerékpáros turisztikai fejlesztések a Siklósi mikrotérségben”** azonosító jelű pályázati konstrukció keretében Nagyharsány és Siklós között kiépítésre került a kerékpárút, mely Siklós város közigazgatási területén kb. 1600 méter hosszan húzódik (Kisharsány-Siklós, Rákóczi utca körforgalom).

Siklós Város Önkormányzatának tervei, céljai között szerepel a Siklós-Harkány között húzódó kerékpárút fejlesztése, felújítása. A tervek szerint az 57133. számú közút bal oldalán található (párhuzamosan) kerékpárút 3056 méter hosszan kerülne felújításra (harkányi piac bejáratától-siklósi építők boltjáig). A kerékpárút első, 737 méteres szakasza, mely jelenleg 1,8 méter széleskerékpárút, 2,5 méter szélességre kerülne kibővítésre (szélesítendő felület 516 m²), így a teljes hosszon egységessé válna a kialakítás. A második, 2317 méteres szakasz jelenleg 2,5 méter széles gyalog- és kerékpárút. A kerékpárút és gyalogút burkolata teljes hosszban felújításra kerülne. A felújítást követően tervezett a jelzőtáblák kihelyezése, pótlása, valamint a burkolati jelek felfestése.

Célok között szerepel a Siklós, Gyűdi úti vasúti átjáró és a József Attila utca közötti gyalog- és kerékpárút felújítása, mely jelentős gyalogos és kerékpáros forgalmat bonyolít le. Ez a szakasz biztosítja az összeköttetést Siklós központjától a Harkány fele vezető, valamint a Máriagyűdi gyalog- és kerékpárúthoz, továbbá ezen keresztül közelíthető meg többek között a Tűzoltóság, a Sporttelep, a József Attila utcai Kresz Park. A felújításra tervezett hossz 300 m, szélessége 2,5 m. A tervek szerint a teljes felület aszfaltozását (750 m²) végzik majd el megfelelő forrás megszerzése után. A

felújítást követően tervezett a jelzőtáblák kihelyezése, pótlása, valamint a burkolati jelek felfestése.

A Településfejlesztési Operatív Program (a továbbiakban: TOP) keretén belül a fenntartható települési közlekedésfejlesztésre TOP-3.1.1-15-BA1-2016-00001 azonosító számon, Kerékpárút fejlesztésre és körforgalom építésre Siklós Város Önkormányzata 77.957.459,- Ft összegű vissza nem térítendő támogatásban részesül (támogatói döntés:2017.05.29.). A projekt célja elsősorban a mobilitás előmozdítása az 5701. számú összekötő út siklói elkerülő szakaszán nagyságrendileg 190 m kerékpárút megépítésével (a körforgalomtól Villány felé vezető útszakasz északi oldalán), körforgalmon átvezető 30 méter kerékpárúttal, ill. a borászatokhoz vezető fehér borúthoz, és a márványbányához vezető 330 m hivatásforgalmi aszfaltburkolatú útnak kerékpáros közlekedésre történő kijelölésével. További cél a fenntartható közlekedésfejlesztés érdekében a meglévő kereszteződés helyén egy körforgalom kiépítésével megvalósuló forgalomcsillapítás, mellyel az országos közút teljes kerékpáros átkelési szakasza is kiépítésre kerül, a kerékpáros forgalom biztonságos átkelésének lehetővé tétele érdekében. A beruházást kiegészíti a létesítménynek megfelelő csapadékvíz elvezetés, ill. közvilágítás kialakítása. (Tervezett befejezés:2018.11.30.)

A város belterületi útjai burkoltak, de fokozatos elhasználódás a jellemző. A 2003-ban elkészített közúti infrastruktúra állapotfelmérés eredménye szerint a 41 km belterületi útburkolatból a történelmi belvárosban 1,4 km út burkolata rossz minőségű, leromlott állapotú volt. Ezért a Dózsa, az Ady, a Táncsics, a Vörösmarty, a Batthyány, a Felszabadulás utcák, a Perényi köz és a Kossuth tér fejlesztése kiemelt feladatként lett meghatározva.

A Dózsa és a Táncsics utca egy szakasza, a Felszabadulás utca felújítása (2012) elkészült, a Posta előtti csomópont és a Posta park átalakítása befejeződött. A megvalósult belvárosi rekonstrukció keretében megújult és díszburkolatot kapott a Mária utca, új aszfaltburkolatot kapott a Vértanúk utca és összeköttetést kapott az elkerülő útra. Az elmúlt években a Gordisa út, a Vasvári és Szentkút utca, a Kréth Imre és a Gózon utcák felújítása megtörtént, megoldódott a Vörösmarty utca vízelvezetése. A fenti beruházásokkal együtt 2012. év végéig összesen 14 utca kapott új burkolatot, mely jelentős javulást jelent.

A település vezetősége elszánt a meglévő úthálózatok és járdák felújításával kapcsolatban, így saját erőből és támogatások igénylésével az elmúlt években is több utca út- és járdaszakaszait újították fel, melyek a következők:

Utca megnevezése	Felújított közlekedési vonal típusa	Elvégzett felújítások
Hegyalja utca	út	400 m ² felületen aszfalt kopóréteg (5 cm vastagság) készítése, patka építés zúzott kővel 100 m ²
COOP bolt előtti útszakasz	út	290 m ² felületen aszfalt kopóréteg készítése, kátyúk javítása
Aradi utca, Harkányi út és Korvin O. utca közötti szakasz	járda	beton burkolat 1,1-1,2 m szélességben 113 + 298 m hosszú szakaszon beton burkolat 97 +37 m hosszú szakaszon
Felszabadulás utca 71. és Harkányi út 93. közötti szakaszon	járda	beton burkolat 285 m hosszú szakaszon gyalogos híd felújítása, korlátfelújítás 10 m
Gyúdi út – József A. utca 87. számig	járda	beton burkolat 1,35 m szélességben, 144 m hosszú szakaszon
Garai utcától Hajdú I. u. 5. számig	járda	beton burkolat 2,2 m szélességben, 100 m hosszú szakaszon beton burkolat 1,5 m szélességben 59 m hosszú szakaszon
Rákóczi utca – Gyár utca közötti szakasz	járda	beton burkolat 1,4 m szélességben, 135 m hosszú szakaszon
Iskola utca 12./B.	járda	beton burkolat 85,5 m hosszú szakaszon
Felszabadulás utca, illetve Zenthe Ferenc teret összekötő átjáró	járda	beton burkolat 10 m hosszú szakaszon
Szent I. tér 2.	járda	beton burkolat 36 m hosszú szakaszon
Arany J. utca 1.	járda	beton burkolat 10 m hosszú szakaszon
Szent Stefán Stiljanovics köz	járda	beton burkolat 2,5 m hosszú szakaszon
Tapolca köz 5.	járda	beton burkolat 43 m hosszú szakaszon
Gyúdi út 2./E.	járda	beton burkolat 14,5 m hosszú szakaszon
Petőfi utca 7.	járda	beton burkolat 10 m hosszú szakaszon

A település területén található egyes parkolók burkolatának felújítása is szükségessé vált. Ennek megfelelően megújult a Kórházzal szemkötti parkoló burkolata, melynek parkoló felületein gyeprács, közlekedő felületeken pedig aszfalt került kialakításra.

Megújult továbbá a Kossuth tér területén, a Hivatal épületével szemközt található parkoló is, melynek korábbi betonlap burkolatát térkőre cserélte Siklós Városgondnoksága.

A Siklósi Vár meglévő parkolója mellett található (1105 hrsz.) területen új parkoló került kialakításra, melynek köszönhetően 17 db parkolóhellyel bővült a Vár közvetlen bejáratánál fellelhető parkolók száma.

Parkoló került kialakításra a temető mellett a Deák Ferenc utca területén is (2017. 10.31.), mely beruházással 35 db parkolóhely létesült.

3.2.7. Településhálózat

A város alapvetően a Siklósi Vár köré épült, a történelmi belváros a Vár északkeleti oldalánál található. A város központi része a Vár köré csoportosult, valamint régen és ma is a Vár közelében fekvő piactér alkotta a központot. A város gyarapodása, növekedése során gyűrűs rendszerben tovább épült, a belváros köré épületek a következő korok tömbjei és épületei, lakóépületi sávjai. A város szélén a korszakok legutolsó példája, a paneltömbök is megtalálhatóak. Az 1977-ben a városhoz csatolt Máriagyűd település egy önálló fejlődési struktúrával rendelkező falu, melynek saját központja, fejlődési rendszere megfigyelhető ma is a településszerkezetben.

3.2.8. Néesség

Siklós Város közzétett hivatalos lakosság száma 2017. évében 9871 fő volt, ami az akkori Magyarország népességének 0,1 %-a. Baranya megye lakosságát tekintve, a népesség 2,66 %-a. Lakások száma a közzétett adatok alapján 4047 db, amely a népességet tekintve 2,4 fő/lakást jelent.

Siklós Város népessége és lakásainak száma az elmúlt 27 évben a következők szerint alakult:

Időpont	Lakónépesség száma [fő]	Lakások száma [db]
2017.01.01.	9871	4047
2011.01.01.	9732	4008
2001.02.01. (népszámlálás)	10461	3873
1990.01.01. (népszámlálás)	10607	3688

Forrás: KSH

A fenti adatok alapján elmondható, hogy Siklós népessége 1990 évtől folyamatosan csökkent. 2011. évtől 2017. évig hullámzó a csökkenés és növekedés, azonban elmondható, hogy 2011. évi adathoz képest a népesség 2017. évre növekedett.

Siklós városában a lakosság csökkenése az országos átlag alatt van, de sajnos nem az aktív korosztályban. A lakásállomány valamelyest növekszik, az elvándorlás ellenére is.

További elemzések a demográfiai viszonyok bemutatása című részben olvashatók.

3.3. Természeti tényezők szerepe Siklós város fejlődésében

A természeti környezet — a társadalmi, gazdasági és műszaki tényezők mellett — nagy szerepet játszik a települések kialakulásában, gazdaságuk fejlődésében és a területi terjeszkedésükben. Siklós, a Villányi-hegység déli előterében, a lösszel borított pleisztocén hegylábi félsík és a Dráva holocén ártér határán, 95-132 m-es tengerszint feletti magasságban fekszik. Már a vaskor emberei az i. e. 10. században felismerték a hegység kedvező természeti- környezeti adottságait, mert ettől az időszaktól kezdve állandóan lakott terület volt főként a déli hegylábi része. A korai időszakokban a telepítő tényező a déli hegyoldal előnyös klímaadottsága és vadállománya lehetett. A római korban *Serena* néven katonai tábor (*castrum*) feküdt itt a hegy lábánál futó hadiút mentén. Kezdetben a szőlő- és gyümölcsstermelő rómaiak, majd a nomád avarok, végül a nomád életmódról földművelésre áttérő honfoglaló magyarok vették birtokba a területet.

A telepítő tényezők sorában elsősorban a kedvező domborzati, vízrajzi és klimatikus okokat kell megemlíteni. A tatárjárás után megnőtt a hegység harcászati, védelmi szerepe is. Ekkor épült a siklósi vár, melynek alapja a Dráva síkja felé hirtelen elvégződő, abból 35-40 méterrel kiemelkedő és a hegylábi lejtő felé kevésbé meredek kréta rög, ami mindenkor védelmet nyújtott a támadások ellen. A Várhegy déli oldalán feltörő meleg, kénes vízű Tapolca-forrás is elősegítette az állandó település kialakulását. Ez is a Villányi-hegység előterében húzódó „termál vonalak” egyik tagja, melyet évszázadok óta ivásra, fürdőzésre, mosásra használtak. Harkányon kívül Máriagyúdnél, a siklósi Várhegyen, Kistapolcán és Beremenden is további kénes hévforrások törnek a felszínre, de kén tartalmuk és hőmérsékletük kelet felé csökken. A vár 37 m mély kútját is ez a víz táplálta.

A Várhegytől déli, délnyugati irányban a Dráva holocén árterére húzódik, amely mind a mai napig megakadályozta a település dél felé való terjeszkedését. A domborzati térképekről leolvasható, hogy Siklós déli határvonala kísértetiesen egybeesik a 95 m-es szintvonallal, ami elválasztja egymástól a lösszel borított hegylábi lejtőt és az egykori morotvák, lápos területekkel borított holocén árteret. A Csukma-, Váraljai-, Jókai-, Rákóczi- és Széchenyi-dűlői területeket ugyan a századunk elején lecsapolták (Lanka-csatorna), de még ma sem indult meg erre a település terjeszkedése. Ennél a

belvízveszélyes területnél kedvezőbb terjeszkedési irányt jelentett (és jelent ma is) az északra elterülő hegylábi terület.

A történeti forrásokból kiderül, hogy Siklós határa a 13-17. században lényegében megegyezett a mezozoós rögre épült vár ötszögletű, külső várfalával. Tehát a mezőváros kiterjedése nem lépte túl a Várhegyet. Az 1784-es II. József korabeli katonai térképen már megfigyelhető a domborzat adta lehetőségeknek megfelelő keleti, illetve északi terjeszkedés. Az ezt követő kétszáz évben folytatódik ez a tendencia, és a település a K-Ny irányú fő közlekedési út, illetve a szőlők felé vezető dűlőutak mentén folyamatosan felfelé terjeszkedik a pleisztocén hegylábi területen. A város ősből, a Várhegytől északra és keletre eső részeinek utcahálózata jól igazodik a szintvonalak futásához, illetve a hegyoldali sekély deráziós völgyek futásához. Az utóbbi évtizedekben kialakított sakktábla alaprajzú városrészek esetében viszont ez már kevésbé érvényesül, a település jövőbeni fejlődésére is valószínűleg az északi, illetve a keleti és nyugati irányok lesznek mérvadók.

A Villányi-hegység déli előterében jellemző, mediterrán vonásokat tükröző helyi klíma is jelentős szerepet játszott a gyenge fűtési és szigetelési technikával rendelkező őseink helyválasztásában. De a kedvező éghajlati viszonyoknak köszönhetően olyan jó minőségű és híres — a hegység déli lankáin termesztett szőlőből készített — siklói fehérbor.

A település fejlődését elősegítő természeti tényezők közül ki kell még emelni a történelem során nagy jelentőséggel bíró kőbányászatot. A Siklóstól északra bányászott középső triász anizuszi mészkő („siklói vörös márvány”) kedvelt díszítőkö volt az egész Délkelet-Dunántúlon. A környékben bányászott agyagra évszázadokon keresztül nagyszámú fazekas, majd téglagyár települt.

3.4. Siklós város településszerkezete

Siklós közigazgatási területe: 5092 ha, mely a következők szerint oszlik meg:

Közigazgatási területek fekvése	Területek kiterjedése összesen [ha/m ²]	Földrészletek darabszáma
Belterület	426.1876	3284
Külterület	3973.8171	2606
Zártkert	691.4974	3119

A közigazgatási területen elhelyezkedő földterületek művelési ág figyelembe vételével a következők szerint oszlik meg:

Földterület művelési ága	Területek kiterjedése összesen [ha/m²]
Szántó	1874.7857
Rét	12.4298
Szőlő	586.1967
Kert	44.1987
Gyümölcsös	101.0423
Legelő	236.6740
Erdő	1276.6589
Kivett	959.4851
Fásított terület	0.0309

Siklós város vegyes beépítettségű település, a beépítettség: 74% családi házas, 15% vegyes, 10% városias, és csak 1% beépítetlen.

Siklós Város Önkormányzata által megadott adatok, melyek a településszerkezethez kapcsolódva fontos szerepet játszanak a fenntarthatósági fejlődésben:

összes zöldterület nagysága: 346094 m²

pihenőhelyek száma: 3 db

játszóterek, tornapályák száma: 13 db

védett természeti terület nagysága: 23745 m²

A Siklós Város Önkormányzata Képviselő-testületének a város közigazgatási területének helyi építési szabályzatáról szóló 30/2004. (XI. 26.) számú önkormányzati rendelete építésügyi szempontból az igazgatási szempontból beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területeket különböztet meg. A beépítésre szánt területeken belül öt övezet került elkülönítésre, melyek a következők:

- Lakó terület (nagyvárosias-, kisvárosias-, kertvárosias-, falusias lakóterület): L (Ln, Lk, Lke, Lf),
- Vegyes terület (településközpont vegyes-, központi vegyes terület): V (Vt, Vk),
- Gazdasági terület (kereskedelmi, szolgáltató terület-, ipari terület): G (Gksz, Gip),
- Üdülő terület (üdülőházas terület): Ü (Üü),
- Különleges terület (nagyterjedésű sportolási terület, strand, nagytelkes gyógyszálló, gyógyüdülő, konferenciaközpont-, ligetes vásárok, kiállítások, növény- és állatkertek területe, a borút hagyományos szőlőművelésű területe, pincékkel, pincesorokkal, települési szintű szolgáltató, karbantartó,

városüzemeltetési-, mezőgazdasági célú gazdasági létesítmények elhelyezésére szolgáló különleges területek, bányák): K

Siklós területén nagyságrendileg állandónak mondható a lakásállomány, a városában 2010. év végén 4078 lakást tartottak nyilván, 2017 évi adat alapján a lakások száma 4047. Az Önkormányzat tulajdonát képezi 64 db bérlakás, melyből 4 db komfort nélküli, 2 db félkomfortos, 25 db komfortos, 33 db összkomfortos. Az önkormányzati tulajdonban álló lakásokon kívül a lakások műszaki állapotára és komfort fokozatára vonatkozóan nincsenek adatok, éppen ezért nehéz következtetni a lakásállomány milyenségére.

3.5. Táji értékek

A táji értékekhez tartoznak azok a természeti és épített értékek, melyek országos, illetve helyi védettség alatt állnak, valamint az egyedi tájértékek is, melyek jogilag nem védett értékek, de a tájjelleg szempontjából jelentősek és megőrzésükről gondoskodni kell.

Egy település táji értékeihez hozzátartoznak a helyi kulturális és civil élet sajátosságai is.

3.5.1. Siklós város természeti értékei

Siklós Város Önkormányzata Képviselő-testületének a város közigazgatási területének helyi építési szabályzatáról szóló 30/2004. (XI. 26.) számú önkormányzati rendeletének „táji és természeti értékek védelme” című fejezete (23. §) tartalmazza a védelemmel érintett területek felsorolását.

3.5.1.1. *Helyi természetvédelem alatt álló területek, értékek*

Helyi jelentőségű védett fasorok:

- Máriagyúdi hársfasor,
- Siklósi vadgesztenye fasor.

Helyi védelemre javasolt fasorok:

- Máriagyúdi eperfasor,
- Táncsics Mihály utcai platánfa sor,
- Máriagyúd és Siklóst összekötő út menti jegenyenyárfa sor.

Helyi jelentőségű védendő természeti területek:

- Csukma dűlői mocsár;
- Aranyos dűlői mocsár;
- Akoli pusztai mocsár;
- Volt határőrség gyakorló tér.

*3.5.1.2. Országos jelentőségű védett területek, értékek*Országos jelentőségű védett természeti értékek Siklóson a következők:*Karsztos objektumok:*

- Máriagyűd szabolcsi árok kőbányában ismert zsomboly - víznyelő (kataszterezett);
A barlang felszíni védőövezete a 0608/2 hrsz. ingatlan.
- Máriagyűd barlang vagy zsomboly (különbéle országos kataszterekben szerepel);
- Rózsa-bánya területén található barlang maradvány;
- Várkút (szelvényében több oldalüreg található, itt összevontan szerepel, kataszterezett).

Források és vízjelentkezések:

- Máriagyűdön Sid vagy Felső forrás (vízműves foglalással, víztartóból többnyire állandó a kifolyás),
- Szentkút (időszakos karsztforrás jelentkezés - előterében vizenyős terület),
- Büdöstapolca (karsztvíz fokozott feláramlási helye, időszakosan vizenyős terület, korábban melegvizes forrás volt itt),
- Siklósi forrás (egykoron természetes forrás, amelyet később foglalással láttak el).

Siklós Város közigazgatási területén található Natura 2000 területek, melyek élővilág megőrzése szempontból fontosak. A területekre vonatkozóan korlátozások jelentkezhetnek, melyek mindig az adott élővilág jellegétől függenek. A Natura 2000 területekkel kapcsolatban két jogszabályt fontos megemlíteni, melyek a következők:

- 275/2004. (X. 8.) kormányrendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről;
- 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről.

Utóbbi rendelet tartalmazza Siklós város közigazgatási területén található Natura 2000 területek helyrajzi számainak felsorolását, melyek a következők:

0541/6a, 0541/6d, 0545, 0546, 0557/1, 0557/10, 0564/1, 0564/2, 0564/3, 0564/4, 0564/5, 0564/6, 0564/7, 0564/8, 0564/9, 0565/2, 0565/3, 0565/4, 0566, 0567/1, 0567/2, 0567/3, 0567/4, 0567/5, 0567/6, 0571/4, 0571/5, 0571/6, 0571/7, 0571/8, 0571/9, 0571/10, 0571/11, 0571/12, 0571/13, 0571/14, 0571/15, 0571/16, 0571/17, 0571/18, 0571/19, 0571/20, 0571/21, 0571/22, 0571/23, 0571/24, 0571/25, 0571/26, 0571/28, 0571/29, 0571/30, 0571/31, 0571/32, 0571/33, 0571/34, 0571/35, 0571/36, 0571/37, 0571/38, 0571/39, 0571/40, 0571/41, 0599, 0600, 0601, 0602/1, 0602/2, 0602/4, 0602/5, 0602/6, 0602/7, 0602/8, 0602/9, 0605, 0606, 0607, 0608/1, 0608/2, 0609/1, 0609/2, 0609/3, 0610, 0611, 0612/b, 5009/3, 5009/4, 5016/b, 5017, 5018, 5026, 5027, 5028, 5029, 5030, 5031, 5032, 5056, 5058, 5059/3, 5059/4a, 5059/4b, 5079/1a, 5080, 5081, 5083/1, 5084, 5085, 5086, 5087, 5089, 5168a, 5169, 5219a, 5220, 5221, 5222, 5224, 5225, 5226, 5227, 5228, 5229, 5253, 5254, 5255, 5256, 5257, 5258, 5259, 5260, 5261/1, 5261/3, 5261/4, 5262, 5263, 5315, 5316, 5317, 5318, 5319, 5320, 5321, 5322, 5323, 5324, 5325/1, 5765, 5766, 5775, 5776, 5777, 5778, 5779, 5788d, 5789, 5790, 5791, 5792, 5793.

3.5.2. Védett épületek, építmények

Siklós Város Önkormányzata Képviselő-testületének a város közigazgatási területének helyi építési szabályzatáról szóló 30/2004. (XI. 26.) számú önkormányzati rendelete tartalmazza a védett épületek, építmények listáját, valamint rendelkezik azok helyi és jogszabályi kezelési szabályairól.

Országosan védett műemlékek:

Védett épület	Cím	Helyrajzi száma
Vár	Vajda János tér	1174
Görög keleti templom	Táncsics Mihály utca	684/1
Malkocs bej dzsámija	Kossuth tér 16.	789, 790, 791/2
Volt ferences templom	Vajda János tér	1103/2, 1103/3, 1103/4
Volt ferences kolostor, alkotóház	Vajda János tér	1090, 1103/1, 1103/3, 1103/5, 1103/6
Lakóház és borozó	Felszabadulás utca 7.	1137
Lakóház	Felszabadulás utca 13.	1140
Rk templom	Máriagyűd	2193/1
Kálvária kápolna	Máriagyűd	2193/1
Ferences rendház	Máriagyűd	2193/2
Ref templom	Máriagyűd, Arany J. utca	2271
Temető kápolna, rk. templom	Deák F. utca	893
Református templom	Kálvin utca	754
Posta	Flórián tér 1.	1231/1

A Helyi Építési Szabályzat részét képezi egy külön fűzött „Építészeti értékek Siklós belvárosában 2004” címmel ellátott dokumentáció, mely tartalmazza a már védett műemlékeket és a védelemre javasolt építészeti értékeket egyaránt felsorakoztatja, összefoglalva a védelem érdekében szükséges teendőket, a változtatások lehetőségeit és nagyságrendjét. Lehatárolásra került a javasolt műemléki jelentőségű területek határát és ezek műemléki környezetét is. A belváros szabályozását részletes telkenkénti vizsgálat előzte meg.

A Helyi Építési Szabályzat 2. sz. függeléke tartalmazza a helyi értékvédelemre javasolt épületeket felsorolást, melyek között megtalálható számtalan régi hangulatú, a belváros jellegét, utcaképét meghatározó épület is. A Képviselő-testület által elfogadott határozat értelmében a védett épületek száma lecsökkentésre került, melyek a következők:

Védett, értékvédelemre javasolt épület	Cím
Földhivatal	Dózsa György utca 19.
Óvoda	Dózsa György utca 33.
Református lelkészlak	Kálvin utca 18.
Óvoda	Kálvin utca 19.
Városháza	Kossuth tér 1.
Hotel	Kossuth tér 5.
Katolikus Általános Iskola	Kossuth tér 8.
Művelődési Központ	Kossuth tér 15.
Lakóház, volt szerb ortodox plébánia	Táncsics Mihály utca 4.
Rendőrség, volt rk. plébánia	Vajda J. tér 3.
Múzeum, volt polgári fiúiskola	Vajda János tér 4.
Rendőrség	Vajda János tér
Tornaterem, történelmi emlék	Ady E. utca 9.
Lakóház	Bartha M. utca 13.
Szent Flórián szobor	Flórián tér
Volt szódagyári épület	Felszabadulás utca 88.
Étterem	Vasút utca 9.
Volt pálinkafőzde	Baross G. utca
Volt vasútállomás	Kossuth Lajos utca
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 1.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 3.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 5.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 6.

Védett, értékvédelemre javasolt épület	Cím
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 9.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 11.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 12.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 16.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 17.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 18.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 20.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 21.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 23.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 25.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 26.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 28.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 30.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 31.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 34.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 38.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 66.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 74.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 78.
Vegyes funkciójú épületek (pl.: lakóház, üzlet)	Felszabadulás utca 86.

Emlékművek, szobrok

- Kanizsai Dorottya szobra - várkert
- Batthyány Kázmér szobra - várkert
- Táncsics szobor – Felszabadulás u.

- Járó Péter szobra -
- Mária szobor – Mária utca
- Flórián szobor – Flórián tér
- Csillaghullás szobor ('56-os emlékmű) – Kossuth tér
- Hősi emlékmű (II.Világháború áldozatai) – várkert
- Gádor István díszkútja – Kossuth tér

3.5.3. Régészeti lelőhelyek

Siklós Város Önkormányzata Képviselő-testületének a város közigazgatási területének helyi építési szabályzatáról szóló 30/2004. (XI. 26.) számú önkormányzati rendelet 2. számú melléklete tartalmazza a település területén található régészeti lelőhelyek övezetenkénti felsorolását, az érintett területek helyrajzi számainak megadásával.

Általános rendelkezés, hogy a régészeti lelőhelyek területén minden 30 cm-t meghaladó földmunkát, illetve a terület jellegét veszélyeztető, befolyásoló változtatást csak a 2001. évi LXIV törvény rendelkezései szerint lehet végezni.

3.5.4. Egyedi tájértékek

Egyedi, védendő tájértékek:

Sorszám	Név	Jelleg	Feladatok
1.	Göntér-hegy	termelési, természeti	használat jellegének megőrzése, építési, tereprendezési tilalom
2.	Eperfasor, kettős (Ø60-70 cm) Máriagyűd	természeti közlekedési	pótlás, cserjék kitisztítása, ifjítás
3.	Máriagyűd régi temető	vallási	zöldterületi tervezés és rendszeres karbantartás
4.	Utiszent Máriagyűdtől nyugatra a Szabolcsi árok alatt	vallási	szobor és környékének rendszeres karbantartása
5.	Utiszent Máriagyűd Eperfás útnál „Emlék állított Prajung Julianna 1902” felirattal	vallási	szobor és környékének rendszeres karbantartása
6.	Utiszent a mattyi út mellett a személtelep bejáratánál	vallási	szobor és környékének rendszeres karbantartása, telep felszámolása
7.	Máriagyűdi templom és a Siklói vár közötti tengely	közlekedési	átlátás megőrzése, építési tilalom
8.	Máriagyűdi kálvária	vallási	kálvária és környékének rendszeres karbantartása

Sorszám	Név	Jelleg	Feladatok
9.	Máriagyűdi kegyhelytől a Tenkesre vezető földút melletti vadgesztenye fasor (Ø40-50 cm)	természeti	szükség esetén pótlás
10.	Máriagyűdi kegyhely feletti imahely (Piéta szobor, idős hársfa)	természeti, vallási	szobor és környékének rendszeres karbantartása, fa védelme
11.	Máriagyűdi állomás és az épületek körüli gesztenyefák	természeti	szükség esetén pótlás, fák védelme építés, felújítás során
12.	Siklósi temető régi részei	természeti, vallási	régi sírok környékének rendszeres karbantartása, fák védelme, zöldfelületi terv
13.	Táncsics Mihály utcai platánsor	természeti	szükség esetén pótlás, fák helyi védelem alá helyezése
14.	Máriagyűd-Siklós közötti út menti jegenyárfasor	természeti, közlekedési	pótlás, felújítás, fák védelme
15.	Fehérkörösz-útszent a Máriagyűd és Siklós közti határon	vallási	szobor és környékének rendbetétele, karbantartása (az elkerülő út közvetlen közelében van)
16.	Stiljanovics emlékmű-Göntér	történelmi	az emlékmű és környékének rendbetétele, karbantartása, a szükséges ismeretek kitáblázása
17.	Harkányi út melletti mocsár	természeti	szeméttől való megtisztítás
18.	Csukma dűlői mocsár	természeti	jelen állapot megőrzése, mezőgazdasági területekről vegyszer és műtrágya bemosódás megakadályozása, helyi védelem alá helyezés
19.	Aranyos dűlői mocsár	természeti	jelen állapot megőrzése, helyi védelem alá helyezés
20.	Akoli pusztai mocsár	természeti	jelen állapot megőrzése, helyi védelem alá helyezés
21.	Régi határőrségi gyakorlótér	természeti	jelen állapot megőrzése, legeltetés, helyi védelem alá helyezés

3.6. Társadalmi helyzet

A Társadalmi adottságok megismerése fontos elem egy településre vonatkozóan. A népesség alakulása, az oktatási és kulturális helyzet, sportolási és szórakozási lehetőségek, az egészségügyi ellátás színvonala, a közbiztonság helyzete szoros

összefüggésben van a település népességmegtartó erejével és a fejlődési lehetőségekkel. A felsoroltak megismerésével lehet következtetni arra, hogy a helyi lakosság milyen módon tud bekapcsolódni a közösségi életbe.

3.6.1. Demográfiai viszonyok

Siklós település közigazgatási területe 5092 ha. Lakosságának száma 2017. évi adatok alapján 9871 fő. Település népsűrűsége: 194 fő/km². 2017. évi adatok alapján a településen található lakások száma 4047 db, mely ismeretében elmondható, hogy 2,4 fő jut egy lakásra.

A település lakosságának korosztály szerinti megoszlása a következő:

Korosztály	2012. évi adat Népességre vetítve [%]	2017. évi adat Népességre vetítve [%]
Gyermekek (15 éves korig)	18,1	13,6
15-39 éves kor között	33,7	29,4
40-59 éves kor között	28,6	29,1
60 éves kor és az felett	19,6	27,9

A fenti adatokból jól látható, hogy 2012. év óta a gyermekkorú lakosság aránya tovább csökkent, valamint lecsökkent a 15-39 éves kor közötti lakosok száma is, melyekkel szemben emelkedett a 40 év feletti aránya. A 60 éves kor feletti lakosság aránya 5 év alatt több, mint 8 százalékkal nőtt. Elmondható, hogy a település öregedési indexe nő, a gyermekkorúak száma jelentősen csökken.

A város főbb demográfiai adatai:

Öregkorúak aránya (60 x éves/100 lakos)	27,56%
Gyermekek aránya (0-14 éves/100 lakos)	12,61%
Öregségi mutató (60 x éves/0-14 éves*100)	155,59%
Eltartottsági ráta (0-14 éves+ 65 x éves/15-64 éves*100)	48,48%
Belső vándorlási mérleg elvándorlási egyenleg	6,68‰
Belső vándorlási mérleg településre vándorlás egyenlege	4,15‰

A település lakosságának öregedését az öregségi index, valamint a gyermekkorúak és az öregkorúak lakosságszámra vetített százalékos különbsége is mutatja. 2012. évben a számított öregedési index 139 % volt, mely 2017. évre vonatkoztatva már 155,59 %-ra növekedett.

Településről történő elvándorlás mértékét, már az odavándorlás mértéke sem tudja egyensúlyban tartani. Az odavándorlásokkal együtt a lakosság száma csökken. Az elvándoroltak száma 2017. évében 66 fő, még a településre vándorlók rögzített száma 41 fő volt.

A társadalomban és a gazdaságban bekövetkező kedvezőtlen változások negatív hatást gyakoroltak a népesség alakulására, amely az elmúlt évek folyamán folyamatosan csökkent. Az el nem vándorló fiatalok családalapítási kedve megfogyatkozott, amit a születések számának folyamatos csökkenése is mutat.

Az odavándorlások mögött a környező falvakból a városba áramló népesség, elvándorlások mögött jellemzően a régióközpont Pécs, vagy a főváros elszívó hatása áll. Az egész országban jelen levő népesség-áramlási folyamatok Siklóson is éreztetik hatásukat; a magasabban képzett, fiatal népesség a jobb megélhetés reménye miatt elhagyja városát, és nagyobb lehetőségeket nyújtó településre költözik.

3.6.2. Oktatás, képzés

Siklós Városában jelenleg egy bölcsőde, 2 óvoda, 3 általános iskola és egy gimnázium és szakképző iskola üzemel. A fenntartás és működtetés tekintetében ezen intézmények elkülöníthetők önkormányzati, valamint más szervezetek fenntartásában álló oktatási intézményekre.

Siklós Város Önkormányzatának intézményei:

Siklósi Óvoda és Bölcsőde

Az intézmény székhelye 7800 Siklós, Dózsa Gy. utca 33., melyhez 7800 Siklós, Köztársaság tér 7. szám alatt a Siklósi Óvoda és Bölcsőde Köztársaság Téri Tagóvoda és egy Bölcsőde intézményegység tartozik. Az intézmény az Alapító Okiratban megfogalmazott előírások szerint és a Szervezeti és Működési Szabályzat alapján végzi tevékenységét, melyet Siklós Város Önkormányzatának Képviselő-testülete fogadott el.

Az intézmény székhelyén működő óvodai nevelés 7 csoportban zajlik. Az óvoda férőhelye 175 fő. A Tagóvoda esetében 5 csoportban zajlik a nevelés, ahol a férőhely – jogszabályban előírtak alapján - 125 fő. A Bölcsődei intézményegység férőhelye 26 fő.

Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásába tartozó oktatási intézmények Siklós város területén:

- Siklósi Táncsics Mihály Gimnázium, Általános Alapfokú Művészeti Iskola;
- Siklósi Táncsics Mihály Gimnázium, Általános Alapfokú Művészeti Iskola Alapfokú Művészeti Iskolája;

- Siklósi Táncsics Mihály Gimnázium, Általános Alapfokú Művészeti Iskola Kanizsai Dorottya Általános Iskolája;
- Siklósi Táncsics Mihály Gimnázium, Általános Alapfokú Művészeti Iskola Batthyány Kázmér Általános Iskolája.

Pécsi Szakképzési Centrum fenntartásába tartozó oktatási intézmény Siklós város területén:

- Garai Miklós Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája (képzés: pincér, szakács, pék, vendéglátásszervező-vendéglős)

Egyházi intézmények:

- Szent Imre Katolikus Általános Iskola (7800 Siklós, Kossuth tér 8.);
- Sztárai Mihály Református Általános Iskola és Óvoda (7800 Siklós, Vörösmarty utca 13.).

A belső motiváltságon alapuló környezettudatos viselkedés hosszú évek és több irányból érkező tudatformálásnak a hatására alakul ki. A környezettudat kialakulásában korosztálytól függően más és más eszközök lehetnek a segítségünkre, mely a következők is lehetnek:

- 1.) családi nevelés,
- 2.) intézményes oktatás,
- 3.) média,
- 4.) önkormányzati hatáskörbe tartozó eszközök,
- 5.) társadalmi szervezetek által vállalt tevékenységek.

A környezettudatos élet kialakulásában legfontosabb a családi nevelés. Az intézményi oktatás tekintetében például az általános iskolák alsóbb tagozataiban a környezetismeret óra keretében van lehetőség a környezettudatos szemlélet ismertetésére. A felső tagozatok esetében a fizika, kémia, biológia és földrajz tananyaghoz kapcsolódóan van lehetőség a szemléletformálásra, illetve az osztályfőnöki órák, természetben tett kirándulások is kiváló alkalmak lehetnek. Az általános iskolákban jellemző a papírgyűjtés, illetve a szelektív hulladékgyűjtések szervezése.

Az önkormányzati hatáskörbe tartozó eszközök alatt értendő például a település környezeti állapotának közzététele, a folyamatos tájékoztatás, környezettudatosságra nevelő programok és kiadványok támogatása.

A környezeti képzés részeként megemlítenéd a településen található tanösvény, mely Siklóson a máriagyűdi városrészben található. A Mecsekerdő Zrt. által üzemeltetett Csodabogyó tanösvény sárga jelzéssel ellátott turistaúton halad. Az erdei séta közben tájékoztató táblák segítségével lehet információkat szerezni a Duna-Dráva Nemzeti

Park Igazgatóság által védelemre tervezett, Tenkes-hegy természeti kincseiről, az erdőgazdálkodás és a természetvédelem közösen megóvandó értékeiről, az erdő növény- és állatvilágáról. A tanösvényen kilátótorony, végállomásán tűzrakó- és pihenőhely található. A pontos eligazodást a Tanösvény mellett elhelyezett, csodabogyó emblémával ellátott útjelzők segítik.

Siklós városában többek között környezetvédelmi képzési tevékenységeket is végző civil szervezetek a következők:

- **Dr. Horváth Béla Környezetvédő és Érdekvédő Egyesület,**
- **Tenkes Természetbarát Egyesület.**

A Villányi hegység természeti erőforrásainak megóvása és fejlesztése. Tudatos ökológiai környezetfejlesztés és fenntartás. A helyi környezet- és természetvédelmi tevékenységek összehangolása, a természeti környezet megőrzésében a térségi együttműködés generálása. Részvétel a térség természet- és környezetvédő programjaiban, összhangteremtés a térségi önkormányzatok, gazdálkodó szervezetek, civil szervezetek és egyéb lakossági kezdeményezések között.

A lakosság megfelelő szintű informáltságának elősegítése, a környezet- és természetvédelmi vonatkozású szemlélet fejlesztése; az egészséges életmódra nevelés a természetben való aktív természetjárás népszerűsítésével.

A természetben való aktív természetjárás, népszerűsítése az ifjúsági korosztályok számára; a természetjárás és a természetvédelem megismertetése és megszerettetése; erdeink tisztaságának és épségének megőrzése (erdőtakarítások és forrástisztítások keretében), valamint a védett természeti értékeink megóvása, a helyi flóra és fauna védelme, a fentiekhez fűződő érdekek megfogalmazása és képviselése.

A turisztikai, természetjáró események (teljesítménytúrák, túraversenyek, táborok, találkozók, nyílt túrák) szervezése, lebonyolítása, ezeken való részvétel során a térség képviselése; a jelzett turistaút-hálózat, és más turisztikai berendezések létrehozása (például pihenőhelyek, élménypontok kialakítása, tájékoztató táblák elhelyezése, kulcsosház létesítése, stb.), ezek fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése; közreműködés új, jelzett turistautak létrehozásában; meglévő turistaútvonalak gondozása. Különböző fejlesztési célok, programok finanszírozási lehetőségeinek a feltárása a bevonható partnerek körével együtt.

További szervezetek felsorolása, melyek tevékenységében szerepel a környezet-, vagy természetvédelem:

- **Siklósi Vár- és Múzeumbaráti Kör,**
- **Siklós és Vidéke Horgász Egyesület,**
- **Siklós Kistérségi Egyesület.**

3.6.3. Művelődés, kultúra

Siklós Város Önkormányzatának intézménye a **Siklósi Térségi Könyvtár és Ismeretközpont**. Az Intézmény székhelye 7800 Siklós, Köztársaság tér 8, továbbá egy telephellyel rendelkezik, mely a következő:

- Községi ház (7800 Siklós-Máriagyúd, Járó Péter utca 1.)

Az Intézmény működését az Alapító Okiratban rögzítettek, és a Szervezeti Működési Szabályzat alapján végzi, melyet Siklós Város Önkormányzatának Képviselő-testülete hagyott jóvá.

Az Intézmény látja el a helyi önkormányzati közfeladatai közül a kulturális szolgáltatást, nyilvános könyvtári ellátás biztosítását, kulturális örökség helyi védelmét. Szakmai alaptevékenységei közé a következők tartoznak:

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXK. törvény 55. § (1) bekezdése alapján a nyilvános könyvtár alapfeladatai:

Siklós Város Önkormányzatának a Siklósi Térségi Könyvtár és Ismeretközpont nyilvános könyvtári tevékenységgel összefüggő egyes feladatai:

- előzetes bejelentés alapján csoportok fogadása, csoportos könyvtári foglalkozások tartása, irodalmi rendezvények szervezése mindkét részlegben,
- a könyvtár belső informatikai hálózatának működtetése, az információs szolgáltatások feltételeinek biztosítása,
- kommunikációs eszközök használata (telefon, fax, e-mail), internet hozzáférés, szövegszerkesztés, számítógép használat, nyomtatás (színes és fekete-fehér), technikai szolgáltatások biztosítása (szkenelés, fénymásolás, laminálás, spirálozás)
- a hátrányos helyzetű rétegek ellátása,
- kapcsolattartás a városban működő önkormányzattal, egyesületekkel, oktatási, művelődési intézményekkel.
- a Siklósi Köznevelési Intézmény iskolai könyvtári feladatainak ellátása

2018. március 1. napjától az **Örsi Ferenc Művelődési Központ – Melkocs Bej Dzsámi** (7800 Siklós, Kossuth tér 15.) üzemeltetését átvette a Siklósi Várszínház Kulturális és Idegenforgalmi Központ Nonprofit Közhasznú Kft. (7800 Siklós, Vajda János tér 8.). Az Intézmény látja el a jövőben Siklós Város Önkormányzatának közfeladatai közül a helyi közművelődési tevékenységek támogatását.

Siklós Város Önkormányzatának az Önkormányzat közművelődési feladatairól szóló önkormányzati rendelete alapján a közművelődési tevékenységgel összefüggő feladatok a következők:

- a város környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárása, megismertetése, a helyi művelődési szokások gondozása,
- az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi és más kisebbségi kultúra értékeinek megismertetése, a megértés, a befogadás elősegítése,
- fesztiválok, szakmai és tudományos konferenciák szervezése,
- városi ünnepek szervezése,
- előadások, sorozatok, előadóestek, koncertek szervezése,
- alkotó közösségek, amatőr művészeti csoportok szakmai támogatása,
- a közösségi és művelődési élet színtereként különböző rétegek, közösségek szerveződésének támogatása, társas szabadidős kezdeményezések, egyesületek szakmai segítsége, működési feltételeik biztosítása, közösségfejlesztés,
- lokális, regionális és nemzetközi kulturális programok kezdeményezése,
- információs és helyi vonatkozású kiadványok megjelentetése, értékesítése, lapkiadás,
- a testvérvárosi kapcsolatokban a kulturális együttműködés segítése,
- kiállítóhelyeket működtet, és kiállításokat szervez,
- az oktatási intézményekkel közreműködve integrálja a város gyermektársadalmának szabadidős tevékenységét,
- feladati végzése során együttműködik a város oktatási, közművelődési intézményeivel, társadalmi csoportokkal, egyesületekkel, civil szervezetekkel és egyházakkal.

A közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 76. § (2) bekezdése alapján a közművelődési tevékenység formái különösen:

- az iskolarendszeren kívüli, öntevékeny, önképző, szakképző tanfolyamok, életminőséget és életesélyt javító tanulási, felnőttoktatási lehetőségek, népfőiskolák megteremtése,
- a település környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárása, megismertetése, a helyi művelődési szokások gondozása, gazdagítása,
- az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi és más kisebbségi kultúra értékeinek megismertetése, a megértés, a befogadás elősegítése, az ünnepek kultúrájának gondozása,
- az ismeretszerző, az amatőr alkotó, művelődő közösségek tevékenységének támogatása,
- a helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi életének, érdekérvényesítésének segítése,
- a különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának segítése,
- a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez a feltételek biztosítása,
- egyéb művelődést segítő lehetőségek biztosítása,

- a település közigazgatási területén lévő muzeális intézmény közművelődési tevékenységének támogatása.

Művészeti oktatás a **Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Alapfokú Művészeti Iskolájában** folyik. Az Értékközvetítő és Képességfejlesztő Programra alapozva a Batthyány Kázmér Általános Iskolában megszervezték a tánc, képző- és iparművészet, szín- és bábjáték tanítását. Az intézmény feladata és céljai a művészeti képzés, a tehetséggondozás megvalósítása. Iskola tanulói aktív részesei a város mindennapjainak és ünnepeinek. Néptáncos és moderntáncos csoportjai rendszeres fellépői kulturális programoknak, rendezvényeknek.

Siklós Város területén működő civil, kulturális szervezetek:

- Kanizsai Dorottya Fúvószenekari Egyesület,
- Tenkes Vegyeskari Egyesület,
- Siklósi „Dolce” Hegedű Egyesület,
- Alapfokú Művészetoktatásért Alapítvány,
- Siklósi Turisztikai Egyesület,
- Siklósi Gasztro- és Borbarátnők Egyesülete,
- Siklósi Hagyományőrző Egyesület,
- Siklósi Szalon Alapítvány,
- Siklósi Vár- és Múzeumbaráti Kör,
- Siklósi Zeneiskoláért Alapítvány,
- Vass Zoltán Értékmentő Alapítvány,
- Tenkes Ifjai Környezetvédő és Hagyományőrző Egyesület.

Siklós város kulturális életében kiemelkedő szerepet játszik a Siklósi Vár, illetve Vár működtetését ellátó **Siklósi Várszínház Kulturális és Idegenforgalmi Központ Nonprofit Közhasznú Kft.** (7800 Siklós, Vajda János tér 8.), mely önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság. Minőségi kulturális rendezvényeikkel, megújuló kiállításokkal egész évben kiemelkedő turisztikai és kulturális szerepet töltenek be a város életében. 2018. március 1. napjával az Örsi Ferenc Művelődési Központ – Melkocs Bej Dzsámi (7800 Siklós, Kossuth tér 15.) üzemeltetését is ezen szervezet látja el.

Nemzeti Ünnepek, megemlékezések kulturális rendezvényeinek szervezését Siklós Város Önkormányzata is ellátja, illetve részt vállal azok lebonyolításában.

Kulturális szempontokat figyelembe véve érdemes megemlíteni Siklós város testvérvárosi kapcsolatait is. A testvérvárosokkal tartott konferenciák, találkozók alkalmával a települések megosztják tapasztalataikat gazdasági, társadalmi és kulturális helyzetüket tekintve. A testvérvárosi találkozók mindig más-más testvérvárosi település szervezésében szinte éves rendszerességgel kerülnek megrendezésre.

Siklós település testvérvárosi kapcsolatai a következők:

Partner település	Ország	Kapcsolat kezdete	Szerződés aláírása	Együttműködés
Feldbach	Ausztria (Steiermark tartomány)	1990.	1991.06.07.	Évenkénti kulturális találkozó
Donji Miholjac	Horvátország	1990.	2003.09.27.	sport-, kulturális-, önkormányzati rendezvényeken való kölcsönös részvétel, vállalkozók tapasztalatcseréje
Nagyenyed	Románia	1994.	2003.08.30.	iskolai-, kulturális-, önkormányzati rendezvényeken való kölcsönös részvétel, vállalkozók tapasztalatcseréje
Szepsi	Szlovákia		2009.06.26.	tapasztalatcsere a városirányítás, az oktatás, az egészségügy, a kultúra, a sport, az idegenforgalom és a gazdaság területén
Fornovo di Taro	Olaszország	2013	2014.02.24.	települések kölcsönösen bővíthetik kulturális-, sport-, gazdasági-, és turisztikai együttműködéseit, lehetőség a nemzetközi pályázatokon való részvételre

3.6.4. Sport, kikapcsolódás

Siklós Város Önkormányzatának tulajdonát képezi a Siklósi Termál Fürdő, melynek üzemeltetését 25 év időtartamra az Aquaplus Kft. részére adta át 2008. 07.04. napján megkötött szerződés alapján. A fürdő kültéri és beltéri medencékkel egyaránt rendelkezik. Többek között a fürdő területén található 2 db termálmedence, 3 db gyermekmedence és 4 db élménymedence, sportmedence ...stb. A medencék mellett számos wellness szolgáltatás (szauna, sóbarlang, aromakabin, gőzfürdő) áll a látogatók rendelkezésére. A fürdő területe több, mint 5000 m², mely területen babaúszás programokat és nyári időszakban kulturális programok is helyet kapnak. A fürdő termál vizét Egyházasharaszti határában található, Siklós Város Önkormányzatának tulajdonában álló kút biztosítja, melynek üzemeltetését szintén az Aquaplus Kft. látja el.

Siklós Város területén az oktatási intézmények területein található két sportcsarnok (Táncsics Mihály Gimnázium, Kanizsai Dorottya Általános Iskola) melyekben a labdajátékokhoz és egyéb fitness programokhoz, küzdősportokhoz minden szükséges feltétel adott. Ezen felül Siklós Város Önkormányzatának tulajdonában áll az újonnan felújított (2016. évében) Mehring Lajos nevét viselő Sportpálya és edzőpálya (7800 Siklós, Gyűdi út 16.). A beruházás során a következő átalakítások, felújítások kerültek elvégzésre:

- Műfüves labdarugó pálya kialakítása;
- Sportpálya felújítása során az edzőpálya világítása, locsolórendszer kiépült, megújult,
- Parkoló építés, szabadidőpark kialakítás, tereprendezés;
- új lelátó és öltöző építése (fűtési rendszer kiépítése, pénztár kialakítása, parkosítás, gyepregeneráció megvalósítása, labdafogó háló felszerelése);
- A terület betonelemes kerítése is megújult.

Siklós Város Önkormányzata ezen felül részben a Duna-Dráva Cement Kft. támogatásából fitness parkot alakított ki (2015.) a Gyűdi út mentén (7800 Siklós, Köztársaság tér 8.- Könyvtár épülete melletti parkban). A parkban számos a szabadban történő sportolásra alkalmas eszköz került kitelepítésre, melyek mellett néhány játszótéri elem is helyet kapott a gyermekek számára.

Siklós Város sportéletét számos civil szervezet színesíti munkájával és tevékenységével, melyek felsorolás szintjén a következők:

- Apró Paták Lovas Sport Egyesület (7800 Siklós, Postaszállás 11.);
- Baranya Álomcsapat Egyesület (Baranya Dream Team), (7800 Siklós, Dózsa Gy. utca 46/A.);
- Damashi Küzdősport Egyesület (7800 Siklós, Kanizsai D. u. 15.);
- Kanizsai Dorottya Diáksport Egyesület (7800 Siklós, Hajdú I. u. 13.);
- Művelődési Központ Pelikán-Sport Kézilabda Club (7800 Siklós, Kossuth tér 15.);
- Siklós 2010 Autó-Motorsport Egyesület (7800 Siklós, Széchenyi út 20.);
- Siklós és Vidéke Horgász Egyesület;
- Siklós Judójáért Alapítvány;
- Siklós Sportegyesület;
- Siklósi Futball Club (7800 Siklós, Gyűdi u. 18/A.);
- Siklósi Lóbarátkör Sportegyesület (7800 Siklós, Járó P. utca 1.);
- Siklósi Sakk Kör (7800 Siklós, Felszabadulás u. 3.);
- Tenkes Lovas Sport Club (7800 Siklós, Kossuth tér 13.);
- Tenkes Rallye Team SE;
- Tenkes Szak-Lo Sportegyesület (7800 Siklós, Széchenyi u. 70.);
- Tenkes Technikai Sport Egyesület (7800 Siklós, Harkányi út 1.).

3.6.5. Egészségügy

A Siklói Kórház Nonprofit Kft. üzemelteti a Siklói Kórházat (7800 Siklós, Baross G. utca 6.), melynek szakrendelése, osztályai folyamatos változásokon mentek át. Jelenleg a Kórház két osztályt működtet (krónikus -65 fő férőhely - és mozgásszervi rehabilitációs osztály – 40 fő férőhely), és a következő szakrendeléseket biztosítja a lakosság (környező települések vonatkozásában is) számára:

- Belgyógyászat;
- Diabetológia és endokrinológia;
- Gasztroenterológia;
- Kardiológia;
- Nőgyógyászat és terhes gondozás;
- Onkológia;
- Sebészet (egynapos);
- Szemészet és gyermekszemészet;
- Tüdőgyógyászat és tüdőgondozó;
- Fizioterápia;
- Gyógytorna, gyógymasszázs;
- Laboratórium;
- Addiktológiai gondozó;
- Reumatológia;
- Urológia;
- Neurológia;
- Röntgen és ultrahang-mammográfia.

A Városi Kórház Siklós lakosságán kívül 66 település, mintegy ötvenezer lakójának biztosít szakellátást.

Siklós városában az alapellátások valamennyi formája jelen van. A településen üzemel a MED-HOME CENTRUM (7800 Siklós, Baross G. u. 11.), mely járóbeteg ellátást végez a következő szakterületeken:

- Nőgyógyászat, klimax és osteoporózis rendelés;
- Ultrahang;
- Onkológia, nőgyógyászat;
- Urológia;
- Ideggyógyászat;
- Bőrgyógyászat, Gyermekgyógyászat;
- Orthopaedia, gyermekorthopaedia;
- Rheumatológia,
- Fül-orr-gégészet;
- Fizioterápia, gyógytorna és masszázs;
- Pszichiátria, mentalhygienia;

- Carotis UH vizsgálat.

A város területén három gyógyszerár található, melyek biztosítják a lakosság számára a gyógyszereket, gyógy-készítményeket.

A városban négy háziorvosi székhely és három fogászati szakrendelés működik. A háziorvosi és gyermekorvosi szolgáltatást négy háziorvos, és két gyermekorvos látja el.

3.6.6. Szociális ellátás

Siklóson az alapellátások valamennyi formája megtalálható. A speciális ellátási feladatok tekintetében a város az Egyesített Szociális Intézmények keretében 160 férőhellyel működteti a szociális szakellátást nyújtó Idősek Otthonát. További 45 férőhellyel az Idősek Napközi Otthona is működik.

Siklósi Mikrotérségi Szociális és Gyermejjóléti Intézményfenntartó Társulás intézményeként üzemel a Siklósi Szociális és Gyermejjóléti Szolgáltatási Központ (7800 Siklós Járó P. utca 40-42.), melynek feladata az idősek bentlakásos ellátása a székhelyen, továbbá feladata az idősek nappali ellátásának megszervezése. Ellátási területük 53 települést fed le (Alsószentmárton, Cún, Diósvizsló, Drávacsepely, Dráwapiski, Drávaszerdahely, Egyházasharaszti, Harkány, Ipacsfa, Kémes, Kisharsány, Kistótfalu, Kovácshida, Márfa, Nagytótfalu, Rádfalva, Szaporca, Tésenfa, Újpetre, Vókány, Kiskassa, Pécsdevecser, Peterd, Babarcszőlős, Bisse, Csarnóta, Drávacsehi, Dráwapalkonya, Drávaszabolcs, Garé, Gordisa, Kisdér, Matty, Old, Siklós, Siklósbodony, Siklósnagyfalu, Szava, Túrony, Beremend, Illocska, Ivánbattyán, Kásád, Kislippó, Kisjakabfalva, Kistapolca, Lapáncsa, Magyarbóly, Marok, Nagyarsány, Palkonya, Villány, Villanykövesd települések közigazgatási területe.). A bentlakásos ellátás engedélyezett létszáma: 160 fő. Az intézmény teljes körű ellátást biztosít, mely magában foglalja a napi legalább háromszori étkezést, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával valló ellátást, mentális gondozást, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátást, valamint lakhatást.

Helyi segítségnyújtás és szociális étkeztetés feladatait látja el az Idősek Klubja (7800 Siklós, Dózs Gy. utca 8.), melynek ellátási területe Siklós. Az Intézmény a saját otthonukban élő, szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időskorúak számára biztosít lehetőséget napközbeni tartózkodásra. Társas kapcsolatokra, étkezésre, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

Szociális étkeztetés igénybevételére is lehetőség van Siklós településén, mely keretében, szociális rászorultság esetében, napi egyszeri meleg ételt biztosítanak. Az étkeztetés igénybe vehető elvitellel és helyben fogyasztással is. Amennyiben helyben,

az idősök klubja étkezőjében kívánják elfogyasztani az ételt, az étkezéshez szükséges körülményeket és eszközöket az intézmény biztosítja az igénybe vevők számára.

A házi segítségnyújtás ellátási területe Siklós és Matty településekre terjed ki.

Siklósi Mikrotérsgégi Szociális és Gyermejjóléti Intézményfenntartó Társulás látja el Siklós területén az orvosi ügyeletet, ügyelet szervezését.

A Család és Gyermejjóléti Szolgálat a család, valamint a gyermekek védelmét, egészséges testi, lelki fejlődésének elősegítését tartja legfontosabb feladatának, de nem hagyja figyelmen kívül az olyan társadalmi problémákat (iskolázatlanság, munkanélküliség, szenvedélybetegségek, mentális betegségek), amelyek a családon keresztül hatnak a gyermekekre. A család és gyermejjóléti szolgálat feladata az ellátási területén, a település teljes lakossága részére személyes gondoskodást nyújtó alapellátás biztosítása. Az intézmény által nyújtott szolgáltatás a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. Ennek keretében családsegítési feladatokat lát el, ellátásokat közvetít, és szervezési tevékenységet végez. A családsegítés a szolgáltatást igénybe vevő személy otthonában, családi környezetében tett látogatások, illetve a család- és gyermejjóléti szolgálat e célra kialakított helyiségében folytatott segítő beszélgetés és egyéb segítő tevékenységek útján valósul meg.

Siklós Város Önkormányzatának fenntartásában működik a **Siklósi Védőnői Szolgálat**, öt fő bevonásával, melyből két fő az iskolai védőnői feladatokat látja el. A védőnők feladatai a következők:

- nővédelem, családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, anyaságra való felkészítés segítése, lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében való részvétel,
- várandós anyák gondozása a jogszabályoknak megfelelően,
- gyermekágyi anyák gondozása, segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, életmóddal, szoptatással kapcsolatban,
- 0-6 éves korú gyermekek gondozása, a családban, a tanácsadóban és a nevelési/oktatási intézményekben,
- védőnői feladatok ellátása az óvodákban, oktatási intézményekben 6-18 éves korú tanulók ellátása (jogszabály szerint),
- oktatási intézménybe nem járó, otthon gondozott tanköteles korú gyermekek gondozása,
- családgondozás keretében segítségnyújtás a helyes életvitelhez, a harmonikus családi környezet kialakításához,
- gyermejjóléti szolgálat és a háziorvos értesítése, illetve hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek bántalmazása, elhanyagolása esetén,

- tájékoztatás a családtámogatási formákról és lehetőségekről,
- részvétel az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megővésában.

Siklós-Máriagyűd (Tenkes utca 9.) területén már 20 éve működik a Bethánia Rehabilitációs Központ, ahol az alkoholszenvedély-betegek ápolását végzik, annak érdekében, hogy a terápiában részt vevők életvitele, napi életciklusa visszatérjen a társadalom által elfogadott normális formába.

3.6.7. Közbiztonság

Siklósi Rendőrkapitányság (7800 Siklós, Batthyány u. 7.)

A Siklói Rendőrkapitányság a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság alárendeltségében működő, jogi személyiséggel nem rendelkező helyi rendőri szerv. Önálló hatáskörrel felruházott I. fokú rendőrhatalósággént jár el a hatáskörébe utalt és az illetékességébe tartozó ügyekben, melyek vonatkozásában a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság szakirányítása alá tartozik.

A rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme. A rendőrkapitányság szervezetileg 5 belső osztályra (bűnügyi, vizsgálati, közrendvédelmi, közlekedésrendészeti, határrendészeti) osztályra, három önálló osztály jogállású őrre, 1 alosztály jogállású őrre, Igazgatásrendészeti Alosztályra és hivatalra tagozódik.

A Siklói Rendőrkapitányság illetékességi területe, a Rendőrség szervei illetékességi területének megállapításáról szóló 67/2007. (XII. 28.) IRM rendelet alapján, a következő településekre, területekre terjed ki:

Adorjás, Alsószentmárton, Babarcszőlős, Baksa, Baranyahídvég, Beremend, Besence, Bisse, Bogádmindszent, Bogdása, Csarnóta, Csányoszló, Cún, Diósviszló, Drávacsehi, Drávacsepely, Drávafo, Drávaiványi, Drávakeresztúr, Dráwapalkonya, Dráwapiski, Drávaszabolcs, Drávaszerdahely, Drávasztára, Egyházasharaszti, Felsőszentmárton, Garé, Gilvánfa, Gordisa, Harkány, Hegyszentmárton, Hirics, Illocska, Ipacsfa, Ivánbattyán, Kákics, Kásád, Kemse, Kémes, Kisasszonyfa, Kisdér, Kisharsány, Kisjakabfalva, Kiskassa, Kislippó, Kisszentmárton, Kistapolca, Kistótfalu, Kovácshida, Kórós, Lapáncsa, Lúzsok, Magyarbóly, Magyarbecse, Magyartelek, Markóc, Marócsa, Matty, Márfa, Márok, Nagycsány, Nagyarsány, Nagytótfalu, Okorág, Old, Ózdfalu, Palkonya, Páprád, Peterd, Pécsdevecser, Piskó, Rádfalu, Sámód, Sellye, Siklós, Siklósodony, Siklósnagyfalu, Sósvertike, Szaporca, Szava, Tengeri, Tésenfa, Téseny, Túrony, Újpetre, Vajszló, Vejt, Villány, Villánykövesd, Vokány, Zaláta, Drávaszabolcs közúti határátkelőhely, Beremend közúti határátkelőhely, Drávaszabolcs vízi határátkelőhely, Magyarbóly vasúti határátkelőhely, Magyarbóly-Beli Monastír (Pélmonostor) vasútvonal)

Siklói Katasztrófavédelmi Kirendeltség (7800 Siklós, Gyúdi u. 24.)

A Siklói Katasztrófavédelmi Kirendeltség a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság és a Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság alárendeltségében látja el feladatait. A katasztrófavédelmi szervezetek a tűzoltóság és a polgári védelem állami feladatokat ellátó szervezeteiből jött létre. A tűzoltóságok 2012. évben kerültek beolvasztásra a szervezetbe.

A katasztrófavédelmi szervezet olyan intézmény, amely a tűz- és baleseteknél, katasztrófhelyzetekben és más korunkat jellemző veszélyhelyzetekben az állampolgárok és javaik védelme érdekében fellép, és a társadalom legszélesebb körének bevonásával végzi elhivatott feladatát.

A fent leírtakon túl a Katasztrófavédelmi kirendeltségek tűzvédelmi hatósági feladatokat, szakhatósági feladatokat (építésügyi hatósági eljárásokban való részvétel, működési engedélyezési eljárás, telepengedélyezési eljárás, zenés-táncos rendezvények tartására vonatkozó eljárás, utak építési, forgalomba helyezési és megszüntetési eljárás, telekalakítási eljárás, a magyar kereskedelmi engedélyezési hivatal hatáskörébe tartozó sajátos építményszerű engedélyezési eljárása, távközlési építmények engedélyezési eljárása, hőtermelő létesítmények és vezetékhálók engedélyezési eljárás, Bányafelügyelet építésügyi hatósági és építésfelügyeleti hatáskörébe tartozó engedélyezési eljárás, a szociális szolgáltatók és intézmények működésének engedélyezési eljárása, gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó intézmények működési eljárása, pirotechnikai termékek üzletben történő forgalmazásával kapcsolatos engedélyezési eljárás), tűzmelegelőzési hatósági feladatokat (engedélyezési és eltérési engedélyezési eljárás, beépített tűzjelző és tűzoltó berendezések létesítési, használatbavételi engedélyezési eljárás, tűzvédelmi ellenőrzés, a közérdekű kérelmekkel, panaszokkal és bejelentésekkel kapcsolatos eljárás, helyszíni bírságolási eljárás, a tűzvédelmi bírság kiszabására irányuló eljárás).

A Siklói Katasztrófavédelmi Kirendeltség illetékességi területét, a katasztrófavédelmi kirendeltségek illetékességi területéről szóló 43/2011. (XI. 30.) BM rendelet határozza meg, mely szerint az ellátási terület a következő:

Adorjás, Alsószentmárton, Babarcszölös, Baksa, Baranyahídvég, Beremend, Besence, Bisse, Bogádmindszent, Bogdása, Csarnóta, Csányoszró, Cún, Diósviszló, Drávacsehi, Drávacsepely, Drávafok, Drávaiványi, Drávakeresztúr, Dráwapalkonya, Dráwapiski, Drávaszabolcs, Drávaszerdahely, Drávasztára, Egyházasharaszti, Felsőszentmárton, Garé, Gilvánfa, Gordisa, Harkány, Hegyszentmárton, Hirics, Illocska, Ipacsfa, Ivánbattyán, Kákics, Kásád, Kemse, Kémes, Kisasszonyfa, Kisdér, Kisharsány, Kisjakabfalva, Kiskassa, Kislippó, Kísszentmárton, Kistapolca, Kistótfalu, Kovácsbida, Kórós, Kovácsbida, Lapáncsa, Lúzsok, Magyarbóly, Magyarmecske, Magyartelek, Markóc, Marócsa, Matty, Márfa, Márok, Nagycsány, Nagyarsány, Nagytótfalu, Okorág, Old, Ózdfalu, Palkonya, Páprád, Peterd, Pécsdevecser, Piskó, Rádfalva, Sámod, Sellye, Siklós, Siklósbadony, Siklósnagyfalva, Sósvertike, Szaporca,

Szava, Tengeri, Tésenfa, Téseny, Túrony, Újpetre, Vajszló, Vejti, Villány, Villánykövesd, Vokány, Zaláta.

Közterület felügyelet

Siklós Város területén három fő Közterület-felügyelő látja el a közterületekkel kapcsolatos önkormányzati rendeletekben megfogalmazott, lakosságra kirótt kötelezettségek teljesítését (pl. az ingatlanok előtti közterületi fűnyírók, illegális hulladék kihelyezések figyelése, jelentése), illetve a jogszabályokban megfogalmazott közlekedéssel kapcsolatos hatásköreit. A közterület-felügyelet feladata, hatásköre a következőkre terjed ki:

- a közterületek jogszerű használatának, a közterületen folytatott engedélyhez, illetve útkezelői hozzájáruláshoz kötött tevékenység szabályszerűségének ellenőrzése;
- a közterület rendjére és tisztaságára vonatkozó jogszabály által tiltott tevékenység megelőzése, megakadályozása, megszakítása, megszüntetése, illetve szankcionálása;
- közreműködés a közterület, az épített és a természeti környezet védelmében;
- közreműködés a társadalmi bűnmegelőzési feladatok megvalósításában, a közbiztonság és a közrend védelmében;
- közreműködés az önkormányzati vagyon védelmében;
- közreműködés a köztisztaságra vonatkozó jogszabályok végrehajtásának ellenőrzésében;
- közreműködés állat-egészségügyi és ebrendészeti feladatok ellátásában.
- a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványa jogszerű használatának és birtoklásának az ellenőrzése.
- a helyi közutakon, a helyi önkormányzat tulajdonában álló közforgalom elől el nem zárt magánutakon, valamint tereken, parkokban és egyéb közterületen a közúti járművel történő várakozási közszolgáltatás (a továbbiakban: parkolás) biztosítása, valamint a parkolásért járó ellenérték megfizetésének ellenőrzése és a fizetés elmaradása esetére előírt jogkövetkezmények alkalmazása.

3.7. Gazdasági helyzet

A dél-dunántúli régió gazdasági teljesítménye országos összehasonlításban közepesnek tekinthető. 2002-ben mért mutató szerint Baranya Siklósi kistérsége a megye összes többi kistérségével együtt (a Pécsi kistérséget kivéve) a „versenyképtelen” minősítést kapta.

A dél-dunántúli határ menti periféria az országnak a gazdaságilag legkevésbé aktív területe.

A 2006-os adatok elemzése során a kistérségek társadalmi, gazdasági helyzete alapján a Siklói kistérség már jobb besorolást kapott, a „felzárkózó” térségek közé sorolták.

A mezőgazdaság visszaszorulása a térséget sem kerülte el, a foglalkoztatottságban betöltött szerepe 12,1%, ami így is meghaladja a megyei 7,0%-os átlagot. Országos jelentőségű a mezőgazdasági ágazatok közül a szőlészet és a hozzá kapcsolódó borászat.

Az iparban foglalkoztatottak aránya az 1990. évi 34,3%-ról 2001-re 26,4%-ra csökkent. Szinte csak az építőanyag-feldolgozás, a bútorgyártás és az élelmiszeriparhoz sorolt borászat képvisel jelentősebb termelési értéket. A kistérség gazdaságában jelentős szerepe van a kőbányászatnak és a hozzá kapcsolódó építőipari tevékenységeknek, mint a díszkő gyártás, cement és mészkő előállítás.

A mezőgazdaságban és az iparban felszabadult munkaerőt a kereskedelem és a szolgáltató szektor szívta fel; 2001-ben a megye átlagával megegyező, 61,5%-os mutatóval bírt a foglalkoztatottak aránya. A '90-es években, a város határmenti fekvése miatt jelentős volt a bevásárló turizmus és az erre ráépülő vendéglátás, de ezek forgalma mára meglehetősen csökkent. Ennek ellenére a kiskereskedelem, a vendéglátás még mindig prosperáló terület.

Siklóson a pénzügyi szolgáltatás és a logisztikához kapcsolódó tevékenységek (szállítmányozás, raktározás) adják a gazdaság legnagyobb súlypontjait. Harkány gyógyvize, Siklós műemléki jelentősége és termál vize, a Villány-Siklós bórút jelentős idegenforgalmat bonyolít. A szolgáltatási ágazaton belül a gyógy-turizmus, bor-, vadász-, kulturális turizmusnak kiemelkedő súlya van.

A Siklói kistérség többpólusú, gazdasága a három város köré –Siklós, Harkány, Villány- összpontosul.

3.7.1. Mezőgazdaság

A klíma és a kedvező talajviszonyok predesztinálják a térséget a mezőgazdasági területek fejlesztésére. A szubmediterrán klíma rendkívül kedvező a kert és gyümölcstermesztésre, primőröket és egyéb zöldségnövényeket is sikerrel termesztene, olyanokat is, amelyek az ország más területein nem lehetségesek. A termelés strukturális, és mennyiségi fejlesztése rendkívül fontos azért is, mert ezen a területen a kistérség foglalkoztatásban betöltött szerepe jelenleg a megyei és a regionális átlagnál alacsonyabb.

A szőlőművelésnek rendkívül nagy hagyományai vannak a területen. A Villány-siklósi borvidék a város és a térség értékes termelési és értékesítési potenciálját jelenti. A kistérség borkultúrájának ismertsége, valamint piaci súlya tekintetében fontos, hogy Siklós felzárkózzon Villány mellé, és újra elfoglalja méltó helyét a termelésben és a piacon.

A Villány-Siklós borút területén a szőlőfeldolgozás, borkészítés, palackozás egységesen jelen van; Siklós és környéke elsősorban fehérborairól híres. Siklósi bortermelők, borkereskedők, vendéglátók, azaz a „boros” szakmának számos kiemelkedő helyi képviselője van.

3.7.2. Ipar, szolgáltatás, kereskedelem

A kistérségben az ipar jelentősen visszaesett. A városban a rendszerváltásig meghatározó szerepet betöltő kesztyűgyár, szék- és kárpitosipari vállalat, valamint a láncgyár megszűntek és a helyi ipari vállalkozások sem számottevők.

A szolgáltatási szférában a délszláv háború ideje alatt jelentős fejlődés mutatkozott, de a határon túli helyzet rendeződése óta ebben a szektorban is elbizonytalanodás, hanyatlás tapasztalható.

Az iparban foglalkoztatottak aránya az országos átlagnál is alacsonyabb. A városban a nagyobb ipari, gazdasági telephelyek a városból kivezető utak mentén települtek, ezáltal a lakóterületeket nem zavarják. Ezen felül az Ipartelepi út mentén került kialakításra egy nagyobb, összefüggő ún. ipartelep.

A magánvállalkozásként működő siklósi ipartelep (22,4 ha) jelenleg közel 20 vállalkozás rendelkezik területtel. Az iparterület üzemeltetője biztosítja a működéshez szükséges infrastruktúrát. Az ipartelep tulajdonosai számára nem jelentkezik igazán elsőszámú elvárásként a profitmaximalizálás, a betelepülő cégek számára a szolgáltatás nyújtása, illetve a meglévő rendelkezésre álló területek értékesítése. Az ide települt vállalkozások több mint fele kereskedelmi, szolgáltató vagy javító tevékenységet végez, de jelen vannak borászati, sütőipari és építőipari vállalkozások is. Az ipartelepre nem csak Siklósról, de a környező településekről is költöztek be vállalkozások, így vonzáskörzete túl mutat magán a városon.

Az élelmiszeripart tekintve a helyi feldolgozás szinte csak a gabona feldolgozásra, hasznosításra, illetve borászatra korlátozódik. A Siklósi kistérségben megtermelt mezőgazdasági és erdőgazdasági termékek egy része a térségen kívül, Baranya megyében, vagy a nagyobb Dél-dunántúli Régióban kerül feldolgozásra. Így a kistérségen kívül történik a húsfeldolgozás, tej-, tojás feldolgozás, olajos növények feldolgozása, gyümölcsfeldolgozás.

A gabonafélék nagy része helyi malmokban kerül feldolgozásra. A takarmánygabonák feldolgozása megoldott. A nagyméretű üzemek saját keverőüzemi kapacitásukat

működtetve Premix és Koncentrátum kiegészítéssel a takarmánygabonából az állattartási technológiákat kiszolgálva, tápokot gyártanak. A szőlőfeldolgozás teljes mértékben helyileg valósul meg. A zöldségfeldolgozás kis savanyító üzemekkel, és a térségen kívüli nagyobb feldolgozó üzemekkel megoldott. Hiányzik az ágazatban előállított termékek egy részének szárított terméké való feldolgozása. A fűrészárú előállítása az erdőgazdasági és településenkénti fűrészüzemekben zajlik. A magasabb feldolgozási szint (pl.: bútorgyártás) elérése helyi és kistérségen kívüli termelőüzemben is történik.

A Villány-Siklós borút területén a szőlőfeldolgozás, borkészítés, palackozás egységesen jelen van. Mivel az élelmiszeripari termékek zömmel a nagyobb régió, térségi feldolgozó üremeibe kerülnek, itt a zöldségszárító üzem és a gyümölcs-aszalványok előállítása, valamint törköly lepárlása a célirányos. Ezen új létesítmények megvalósítására főleg a térség centrumaiban lenne jó lehetőség.

Siklóson 993 vállalkozás működött 2003-ban, 2011 évében a KSH adatai alapján 1630, melyből 390 társas vállalkozás.

Mivel Siklós város a Tenkes-hegy lábánál fekszik, melynek közete jó minőségű mészkő, a város közigazgatási területén jelenleg két bánya is található. Ezek közül a „Máriagyűd-Szabolcsárok– mészkő” védnevű bányatelken folyik kitermelés. A „Siklós I. (Rózsabánya)-mészkő” védnevű bányatelek jelenleg nem üzemel.

A helyi építési szabályzat alapján a Tenkes-hegyen található bányaterületek építési övezetében bányaművelés nem lehetséges. Siklós Város Önkormányzata a további bányaműveléssel kapcsolatos tevékenységeket, azaz új bánya nyitását, valamint meglévő bányatelek bővítéséhez nem járul hozzá. A 90-es évek végén jelentősnek számító Siklós Márvány Kft, a Reneszánsz Kő és Épületszobrász Rt. megszűnt, tevékenységüket a Márvány Díszítő Kft folytatta.

Az utóbbi időben a kiskereskedelmi és a vendéglátó-ipari egységek, valamint a vendéglátáshoz kapcsolódó szolgáltatások száma is visszaesett. Ennek oka a keresletcsökkenés mellett a multinacionális kereskedelmi hálózatok betelepülése is. (TESCO Globál Zrt., SPAR Magyarország Kft., PENNY Market Kft., Lidl Magyarország Bt.)

Az ipari fellendülés számára a legfontosabb stratégiai célok a következők: innovatív gazdasági szerkezet kialakítása, vállalkozások versenyképességi feltételeinek biztosítása, munkahelyek létesítése, térségi kohézió megteremtése, kapcsolatok erősítése, e-kereskedelem kialakítása. A leírtakhoz szükséges erőforrás bővítés, befektetők bevonása, pályázatok, beruházási hitelek megszerzése, fejlesztések, raktárbázis növelés.

3.7.3. Vendéglátás, idegenforgalom, turizmus

A statisztikák azt mutatják, hogy az elmúlt évek során a gyógy- és kulturális turizmus egyre kedveltebbé válik a hazai és külföldi vendégek számára. A magyarországi turizmus legfontosabb jellemzői a magas vendégforgalom, a viszonylag alacsony átlagos tartózkodási idő és a szerény gazdasági hozam. 2012 őszén került átadásra a Siklósi Termálszálloda (Hotel Castello) a fürdő szomszédságában, így a két beruházás egy magasabb színvonalú szolgáltatásként a kistérség, illetve Siklós turisztikai versenyképességének javítását, termékkínálatának bővítését tette lehetővé. Elkészültek a siklósi Sport Hotel tervei, és a területen a bontási munkálatokat is befejezték. az építéssel kapcsolatos kivitelezési munkákat még 2017 évében sem kezdték meg.

Siklós lakossága életében a turizmus jelentős helyet foglal el, a város gazdaságának egyik húzó ágazata. Fontos szociológiai tényező is, tekintettel arra, hogy a kapcsolódó szolgáltató és kereskedelmi tevékenységek révén a lakosság jelentős hányadának biztosít közvetlenül és közvetetten is megélhetési lehetőséget. A település és a térség vonzóereje az egészséges környezetben, érintetlen természetbe, népi-, kulturális hagyományokban, szőlész-borász hagyományokban, termál- és gyógyvizekben rejlik.

A település és a térség legfőbb turisztikai erősségei:

- történelmi emlékek és a Siklósi Vár vonzóereje,
- jelentős egyházi emlékek, hagyományok megléte (Máriagyűdi zarándoklat),
- turisztikai programok, önálló vonzóerőként is megjelenő rendezvény a térségben a „Borút”,
- hagyományőrző lovas, és egyéb programok,

A vár és a város egyéb építészeti emlékei, kiállításai, a római hagyományokon alapuló szőlő- és borkultúra, a máriagyűdi Mária-kultusz megismerése egész napos élményt jelentenek. A tízezer lakosú kisváros hangulatos éttermeiben, a Villány-Siklósi Borút Egyesület minősített helyein kínálja a tájegység jellegzetes gasztronómiai remekeit, kiváló fehér, rozé és vörösborait.

Egyedülálló természeti, történeti környezetben, a Siklósi Vár szomszédságában található Siklós termálfürdője. A háromszintes, több mint 5000 négyzetméteres komplexumban hideg- és meleg vizes medencék egyedülálló élményelemekkel, gyermek- és élményfürdők, szauna világ, sportpályák, vendéglátó egységek nyújtanak élmény dús kikapcsolódást. A vadászat és horgászat szerelmesei a Siklóstól néhány kilométerre lévő mattyi, kistapolcai, kovácshidai tavakon, a Hótedrán és a Matty és Környéke Földbirtokos Vadásztársaság területén hódolhatnak szenvedélyüknek. Különleges élményt jelent a szeszélyes, gyors folyású Dráva folyón horgászni, ahol előzetes bejelentkezés alapján hajókirándulást is szerveznek.

A természetbarátok a mediterrán növényvilág jellegzetes egyedeivel találkozhatnak a Tenkes- hegyet behálózó turistaútvonalakon vagy a mérsékelt övi erdőkkel a Duna-Dráva Nemzeti Park tanösvényein.

„A vár, a bor, a víz” szlogen Siklós, Villány és Harkány városát jelenti. A három város egymáshoz közel, egy sorban, együtt jelenthet igazán sokat. Siklós a legnagyobb város, jelentősége, idegenforgalma ehhez képest mégis elmaradt. Ahhoz, hogy szerepét erősítse, a látogatókat oda vonzza, nemcsak a várról kell nevezetesen lennie, hanem kulturális, szellemi központtá kell válnia.

A Siklós városában megforduló vendégek száma és az eltöltött vendégéjszakák száma az előző évekhez képest nem változott jelentősen. Mindennek az lehet az oka, hogy a szálláshelyek és vendéglátó ipari egységek sem mennyiségükben, sem minőségükben nem tudnak lépést tartani a kor követelményeivel. Szálláshelyek tekintetében a környező települések jelentős fejlődésen mentek át (Harkány, Villány). Siklós települést tekintve a Vár látogatási számai magasak, azonban a turisták nagy része a településen csupán egy-egy napot tölt el, jelenleg a településen nem jellemző a turisták több napos tartózkodása, a szállásokat a környező településeken veszik igénybe, mely a településen jelen lévő szálláshelyek alacsony számával is magyarázható.

A szálláshelyek alacsony számához képest Siklóson jelentős a vendéglátó-ipari egységek kapacitása. Emellett olyan sokszínű és korszerű turisztikai és kulturális programok szervezése és propagálása szükséges, amely több korosztályt képes lekötni. Ehhez a városnak jó adottságai vannak gazdag természeti környezete és építészeti emlékei révén. A vár felújítása és hasznosítása, a belváros patinás, de elhanyagolt állapotú épületeinek felújítása kellő alapot adhat Siklóson a kulturális turizmus kibontakoztatásához.

Még 2002-ben indult el az a komplex városfejlesztési program, melyet Siklós városa Dr. Marenics János polgármester vezetésével, szakértők bevonásával folyamatosan, több lépésben valósít meg. A Siklósi Vár műemléki helyreállítása és idegenforgalmi hasznosítása annak a Tenkes-tervnek a része, amely meghatározta azokat a fejlesztendő területeket, amelyek a leghatékonyabban járulnak hozzá a város fejlődésének dinamizálásához.

Elkészült a siklósi vár részleges felújításának I-II. szakasza, mely az EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmusok Program által támogatott „Megújuló vár a Tenkes alján” nevű projekt, illetve a Dél- Dunántúli Regionális Operatív Program által támogatott „Siklós–Mohács turisztikai tengely” című pályázat keretében valósult meg.

A Norvég Alapnak köszönhetően a „Megújuló vár a Tenkes alján” elnevezésű projekt keretében (2009-2011) a vár déli múzeumi szárnya került felújításra, illetve az évek óta üresen álló keleti szárny műemléki helyreállítása valósult meg. Az új kiállítóterek, magas szintű kiállítási anyagokkal gazdagodtak, melyeket korszerű informatikai

fejlesztések egészítettek ki. A felújított épületrész akadálymentesítése, energetikai-gépészeti korszerűsítése is megtörtént.

A Dél-Dunántúli Regionális Operatív Program komplex turisztikai program támogatási rendszerében a „Siklós-Mohács turisztikai tengely” elnevezésű projekt keretében (2010-2012) a korábbi projektet kiegészítve folytatódta a rekonstrukciós munkák. Felújításra került a Dorottya kert, a Kápolna, a Barbakán, illetve a Vár ún. közlekedési útvonalai (gyilokjárók, felhajtóhíd). A projekt keretében egy Látogatóközpont is kialakításra került.

Szintén a DDOP-2-1.1./A.B konstrukció keretében a „Siklói Vár rekonstrukciója és szolgáltatásainak bővítése” elnevezésű projekt során (2013-2015) megtörtént a Siklói Vár homlokzatának és az északi terasz részének felújítása. A Zsolnay kávézó, a lovagterem és kiállító tér, vizes blokkok és technikai helyiségek kialakítása is megtörtént. A program keretében sor került belső építészeti, gépészeti és restaurálási munkákra egyaránt.

A fejlesztések eredményeként a Siklói Vár mára már egész évben látogatható, s a település és a térség más attrakcióival együtt komplex turisztikai élményt nyújt az idelátogató vendégeknek. Ráadásul a rekonstrukció során végzett restauratori, művészettörténeti kutatások számos régészeti értékkel is gyarapították az utókort.

Siklós Város Önkormányzata további tervekkel rendelkezik a Siklói Vár felújítását tekintve, hiszen a korábban szállodaként és étteremként üzemelő szárnyak felújítása még nem történt meg. A műemlék állagmegóvási munkák tekintetében a tetőszerkezet felújítása, a belső és a külső várfalak megerősítése és a várkert felújítása szintén további célfeladatot jelent. Ez utóbbira a TOP-2.1.2-16 kódszámú Zöld város kialakítása konstrukcióra nyújtott be az önkormányzat pályázatot. Az infrastrukturális beruházáson kívül elengedhetetlen a szolgáltatások bővítése és az attrakciófejlesztés.

Az európai uniós forrásból támogatott projekt a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságával, illetve Mohács város Önkormányzatával közös konzorciumban jött létre. Összesen több, mint 1 Mrd Ft-os támogatásból megvalósuló fejlesztés komplex turisztikai termékcsomagok kialakítását célozza.

A Siklós-Mohács Élményút elnevezésű program új megközelítésben tárja a látogatók elé a török hódoltság korához kapcsolódó vonzóerőket a dél-baranyai régióban. Az élményút kulturális és gasztronómiai élmények egész sorát tárja a régióba látogatóknak – az útvonal elemei – Siklói Vár, Mohács Történelmi Emlékhely, Mohács Szőlőhegy, Mohács Duna-parti – aktív turizmus.

3.7.4. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci helyzet

A Központi Statisztikai Hivatal által közzétett adatok között a 2011. évi népszámlálás adatai mutatnak a településre vonatkoztatott adatokat. Siklós település foglalkoztatottságával kapcsolatos adatok közül érdemes megemlíteni, hogy a

felmérés időpontjában az aktív korúakon belül 41,1 % rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezik. Ezen az arányon belül 30 % rendelkezik valamilyen, általános iskolai végzettségen felüli képesítéssel. A magas munkanélküliség magyarázható a nem megfelelő végzettséggel vagy a munkalehetőségek hiányával, vagy együtt mindkettővel.

Foglalkoztatással kapcsolatos további adatok a következők:

Arány megnevezése	2001 évi adat	2011 évi adat
Foglalkoztatottak aránya (aktív korúak)	51,3 %	54,2 %
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	38,6 %	40,1 %
Gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül	59,5 %	55,1 %
Naponta ingázó foglalkoztatottak aránya	33 %	36,1 %

Siklós városában 2011 évében a munkanélküliek aránya 15,2 % volt, a nyilvántartott munkanélküliek száma 786 fő. Az egy éve, vagy annál több ideje tartósan munkanélküliek aránya 8,7 % volt, száma 183 fő.

A Központi Statisztikai Hivatal által 2011 évben történt felmérés alapján Siklós településen nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma 3190 fő, a lakosság közel 1/3 része.

3.8. Infrastrukturális helyzet

Siklós települést tekintve elmondható, hogy infrastruktúra tekintetében folyamatosan fejlődik. Mára elérte, hogy a település teljes belterületén kiépült a szennyvízhálózat, megújult a szennyvíztisztító telep és megvalósult a szelektív hulladékgyűjtés kiépülése, megszervezése. Természetesen a tényezők folyamatos fejlesztése elengedhetetlen, így ezen területeket érintve is várhatók fejlesztési tervek. A következőkben külön-külön kerülnek elemzésre az infrastruktúra főbb elemei.

3.8.1. Ivóvíz-ellátás, vízgazdálkodás

A város vízellátását 2012. év végéig a Tenkesvíz Kft. biztosította, melynek tulajdonosai Siklós település és a környezetében, a térségben található 53 önkormányzat volt. A Kft. ezeken a településeken ivóvíz-szolgáltatást, valamint a feltételek megléte esetén a szennyvízelvezetést, a szennyvíztisztítást látta el. 2013. január 1. napjától (20 évre szóló megállapodás alapján) ezen szolgáltatásokat a település vonatkozásában a Dél-dunántúli Regionális Vízmű Zrt. (továbbiakban DRV Zrt.) látja el.

Siklós város teljes belterületén kiépített a vezetékes ivóvízhálózat. A külterületi zártkertek vezetékes ivóvízhálózattal való ellátása esetében elmondható, hogy az érintett területek kb. 50 %-a esik a kiépített hálózat környezetébe.

Siklós város minőségileg és mennyiségileg is megfelelő ivóvízbázissal rendelkezik, melyre kettő termelőkút (1-es és 2-es számú) került kialakításra. A kutak ugyanazon vízbázisra települtek, melyek 98 m és 100 m mélységben a triász dolomit karsztvíz rétegét érintik. Az összes szolgáltatott víz mennyisége 2010 évben 365 000 m³, melyből a háztartások felé szolgáltatott víz mennyisége 198 000 m³ volt.

	KSH adat 2010 év	DRV Zrt. adat 2017. év
Közüemi ivóvízvezeték hálózat hossza	71,7 km	89,151 km

Forrás: KSH, 2010-es adat; DRV Zrt. által szolgáltatott 2017. évi adatok

A közüemi ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások száma 4008 db (KSH 2010)

A vízvezeték rendszer korszerűsítése és fejlesztése egészségügyi és fenntartási okokból is szükséges, a város azonban a szűkös anyagi források következtében kizárólag pályázati forrásokra támaszkodva tud korszerűsíteni.

A város tulajdonában van egy földterület Egyházasharaszti mellett, melyen egy 2000 l/perc kapacitású termálkút található, a vízellátással kapcsolatos vízjogi üzemeltetési engedély 2021. október 31-ig érvényes.

Siklós Város üzemelő, sérülékeny földtani környezetű ivóvízbázisának diagnosztikáját, az AQUIFER Környezetvédelmi és Mérnöki Tervező, Szolgáltató és Kivitelező Kft. végezte el. A diagnosztikai munka célja a vízbázis vízkészletének utánpótlására, vízminőségére, az esetleges szennyeződési folyamatokra vonatkozó információk, folyamatok összegyűjtése és megismerése volt, valamint a diagnosztikai munka során meghatározásra kerültek a vízbázis védőterületei, valamint elkészült a vízbázis állapotértékelési, valamint biztonságba helyezési terve is. A vízbázis diagnosztika eredményeit bemutató dokumentáció benyújtásra került a az akkor illetékes I. fokú vízügyi hatóság részére. A hatóság a diagnosztika eredményeit H/5914-3/2003-12. számú határozatában elfogadta, kijelölte a siklói vízmű belső, külső és hidrogeológiai védőövezeteit, valamint meghatározta az üzemelő, sérülékeny földtani környezetű ivóvízbázis biztonságba helyezéséhez szükséges feladatok körét és azok elvégzésére kötelezte Siklós Város Önkormányzatát. A fent említett határozat kötelezéseit alapul véve Siklós Város Önkormányzata a Környezet és Energia Operatív Program keretén belül az Ivóvízbázisvédelem Konstruktív – Üzemelő vízbázisok biztonságba helyezése tárgyú felhívásra nyújtotta be pályázatát (KEOP- 2.2.3/B/009/2010-0001. „Siklós város sérülékeny ivóvízbázisának biztonságba helyezése”), melyen sikeresen szerepelt. A 100%-os támogatottságú európai-unions projekt közvetlen célja Siklós Város ivóvíz ellátásának hosszú távú biztosítása, az ivóvíz bázis teljes körű biztonságba helyezése, ezen belül a védőterületen kialakuló pangó vizek kialakulásának megakadályozása, felszíni vizek elvezetése, a beszivárgás

csökkentése, vízbázis szennyezés lehetőségének megakadályozása, a terület tereprendezése, füvesítése.

Siklós Város Önkormányzata az ivóvízbázis biztonságba helyezésével kapcsolatos beruházást 2012. novemberében befejezte, mely során a fent leírtakon túl a következők kerültek megvalósításra:

- Török fürdő épületének elbontása,
- Belső védőövezetek megfelelő körülkerítése,
- Belső védőterület biztonságtechnikai védelme, füvesítése,
- Felszíni csapadékvíz rendszer rekonstrukciója,
- Monitoring kutak PTC szondákkal való ellátása.

A jelenlegi ivóvízhálózat gyenge pontja, hogy a két rendelkezésre álló termelőkút ugyanazon vízbázisra települt, így forráselapadás esetén a település más irányokból kénytelen a vízvételvezést megoldani (pl.: Pécs). A DRV Zrt. a lakosság ivóvíz szolgáltatásának biztonságos üzemeltetése érdekében javaslatot tett, új, lehetőségeknek megfelelően a jelenlegitől eltérő vízbázis felkutatására, és egy harmadik termelőkút kialakítására. Siklós Város Önkormányzata tanulmányt készíttetett, mely tartalmazza a lehetséges vízbázisok helyzetét Siklós város közigazgatási területén. Az új kút kialakítása, a tanulmány tartalma szerinti vízbázis próbafúrásokkal történő felkutatása, ezidáig forráshiány miatt nem kezdődött meg.

Csapadékvíz elvezetés

A belvárosban, a közeli utcákban, valamint a lakótelepeken a csapadékcatorna hálózat zárt. A többi városrészben burkolt, de sok helyen burkolatlan nyílt árkos csapadékvíz-elvezetés került kiépítésre. A belterületi árkok tisztítása és karbantartása az anyagi lehetőségeknek megfelelően a Városgondnokság által folyamatos.

A csapadékvíz elvezetési problémák ott jelentkeznek, hogy a zárt csatornában nagymértékű a hordalék lerakódás, ami a csatorna vízszállító képességének jelentős csökkenését eredményezi. A városi csapadékcatorna hálózat kezelője Siklós Város Városgondnoksága.

3.8.2. Csatornahálózat, szennyvíztisztítás

2012. évében a város belterületének mintegy 65 %-a volt szennyvízcsatornával ellátott, a csatornázott területeken a rákötések aránya kb. 95%-os. A csatornázott területekről származó szennyvizet a Siklós, Gordisai út 0397 hrsz.-ú szennyvíztisztító telepen kezelte a Tenkesvíz Kft. 2013.01.01. napjától a szennyvíztelep és a szennyvízhálózat üzemeltetői, valamint szolgáltatói feladatait, 20 évre szóló megállapodás alapján a Dél-dunántúli Regionális Vízmű (DRV) látja el.

A település szennyvíztisztító telepének kapacitása az idők múlásával és a település fejlődésével kevésnek, és korszerűtlennek bizonyult, így annak bővítése és fejlesztése elengedhetetlen volt a szennyvízcsatorna hálózata és szennyvíztisztítás tekintetében. A tisztított szennyvíz a Lanka csatornába került kivezetésre, melyet a kilépésnél folyamatosan ellenőriztek. Siklós Város vezetése a település célként tűzte ki a település belterületének 100 %-os szennyvízhálózattal történő lefedését és a szennyvíztisztító telep korszerűsítését, kapacitás bővítését.

Siklós Város Önkormányzata 2008. áprilisában pályázatot nyújtott be a település szennyvízhálózatának fejlesztésére, a Környezet és Energia Operatív Program KEOP-1-2-0/09- 11 Szennyvízelvezetés és tisztítás pályázati keret terhére. A projekt három fő részre tagolható, melyből az egyik a szennyvíztisztító telep fejlesztése, mely a tisztítási kapacitás bővítését és a meglévő korszerűtlen technológia kiváltását tartalmazza. A másik fő elem a város csatornahálózatának bővítése, mely a jelenlegi 35%-os csatornázatlan rész kiépítését jelenti. A harmadik elem a meglévő hálózat részleges rekonstrukcióját tartalmazza, mely elsősorban a belvárost érinti.

A fejlesztés egy kétfordulós pályázati konstrukció keretében került támogatásra. 2008. júliusában, első körben döntés született a pályázat támogatásáról (KEOP 7.1.2.0-2008-0099 „Szennyvízcsatorna hálózat és szennyvíztelep rekonstrukció”), mely alapján a város az előkészítő tevékenységek végrehajtására nettó 61 625 000 Ft-ot nyert. A 10 875 000 Ft önkormányzati önerővel együtt összesen nettó 72 500 000 Ft összköltségű projekt tartalmazta a szennyvíztisztító telep korszerűsítés és a szennyvízcsatorna hálózat fejlesztés és rekonstrukció projekt előkészítésének költségeit. Az önkormányzat közbeszerzések útján külső szakértők bevonásával elkészítette a beruházáshoz szükséges terveket, beszerezte a megvalósításhoz szükséges engedélyeket. A projekthez kapcsolódó közbeszerzési és a projektmenedzsment költségek is a támogatásból kerültek finanszírozásra. Az előkészítés során kidolgozásra került a megvalósítandó beruházás Előzetes Vizsgálati Dokumentációja a Részletes Megvalósíthatósági Tanulmánya a kiviteli tervek és engedélyek elkészítése, beszerzése.

Az első forduló zárásához szükséges minden terv, engedély, dokumentáció elkészült, így 2010. július 5-én beadásra került, majd hiánypótlást követően 2010. július 26-án befogadásra került a projekt második forduló pályázata és 2011 szeptember 14-én döntés született a projekt támogatásáról.

A pályázat második forduló (KEOP-1.2.0/09-11-2011-0002) műszaki tartalmának megvalósíthatóságának összköltsége 1.679.711.796.-Ft, melyből a támogatás összege 1.291.334.402.-Ft. A beruházáshoz szükséges saját forrást (önerő: 388.377.394.-Ft) az önkormányzat és a Siklói Szennyvízüzem Építő Vízüzem Társulat (1285 tag), mint társberuházó támogatásával sikerült biztosítani.

2014. április hónapban a második forduló pályázatában szerepeltetett műszaki tartalom megvalósításának munkálatai befejeződtek, mely során a településen a következők kerültek megvalósításra:

- jelenlegi szennyvíztelep területén, korszerű, környezetvédelmi szempontoknak megfelelő, nagyobb kapacitású szennyvíztisztító telep, szippantott szennyvíz fogadására leürítő csatlakozás kialakításával,
- 1231 lakossági és 54 vállalkozást érintő új szennyvíz csatornahálózati bekötés,
- szennyvízcsatorna rekonstrukció (Dózsa Gy. utca 15-41., Kossuth tér 3., Felszabadulás utca 24., Felszabadulás utca 19-51., Felszabadulás utca 71-85., Gyúdi út 12-18.)
- város csatornázatlan területein 30 km csatornahálózat építése – melyből 19 km az új gerincvezeték, és 11 km a lakossági bekötések, beállás hossza – a következő szakaszfelosztásban:
 - I. rendszer: Siklós-Máriagyúd,
 - II. rendszer: Siklós-Vásártéri rész,
 - III. rendszer: Siklós-Váraljai rész,
 - IV. rendszer: Siklós-Kenyérgyári rész,
 - V. rendszer: Siklós-Északi rész.

A beruházással a település belterülete 100 %-ban szennyvízhálózattal ellátottá vált.

- 4 db közterületi átemelő kialakítása,

A DRV Zrt. által kapott adatok alapján a szennyvízhálózat hossza összesen 63,442 km, melyből a bekötővezetékek hossza összesen 23,74 km.

Korábban rendelkezésre álló adatok a következők:

Megnevezés	Korszerűsítést megelőzően	Korszerűsítést követően
Közüzemi szennyvízcsatorna hálózat hossza	30 km	60 km
Közcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások száma	2354 db	várhatóan 3639 db, mely folyamatosan növekszik

A városlakók komfortérzete, valamint a környezetvédelmi és ivóvízbázis védelmi szempontokon, továbbá a gazdasági indokoltságon túl, a szennyvízközmű beruházás megvalósulása feltétele a városban vállalkozásokat indító, ezáltal munkahelyeket teremtő beruházások további letelepedésének, bővülésének.

Csatornázatlan külterületekről, illetve a kiépített szennyvízhálózat gerincvezetéke mentén található, arra rá nem csatlakozott ingatlanok szippantott szennyvizét Siklós Város Önkormányzata által szerződéssel megbízott vállalkozók szállítják el a ingatlanokról, a korszerűsített szennyvíztisztító telep területére, ahol megfelelő tisztítási technológián halad át.

3.8.3. Villamosenergia- és gázellátás

Siklós városában a villamos energiát az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt. szolgáltatja. A város belterületén található közutak mentén a közvilágítás minden területen kiépítésre került.

A város területén a hőenergia ellátás három módon biztosítható. Az önkormányzati fenntartásban lévő intézmények és a legtöbb társasház fűtése távhővel történik. A távfűtő hálózatot 2018. február 28. napjáig a Siklósi Távhő Nonprofit Kft. üzemeltette. Siklós Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 169/2017. (IX. 27.) k. t. határozatával úgy döntött, hogy Siklós város távhőszolgáltatásának ellátására a közbeszerzési eljárásban nyertes ajánlattevővel, a Veolia Energia Magyarország Zrt.-vel, mint koncesszorral koncessziós szerződést köt 25 éves időtartamra. A leírtaknak megfelelően Siklós város területén a távhő szolgáltatási tevékenységet 2018. március 1-től a Siklósi Távhő Nonprofit Kft. helyett a Veolia Energia Magyarország Zrt. által alapított SIKLÓS-HŐ Siklósi Hőszolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság látja el.

A távfűtésbe 1064 lakás van bekapcsolva. Az ellátásukat kettő kazánházzal biztosítják, egy darab 5 MW-os és egy darab 8 MW-os teljesítménnyel, mintegy 30 00 GJ/év hőmennyiséggel. A távhőszolgáltatás 1999-2000 évben jelentős korszerűsítésen ment keresztül, megvalósult a teljes körű hőmennyiségmérés, a hőközpontok korszerűsítése, új kazánok beszerzése, fogyasztói oldalon a hőleadók termostatikus szeleppel, valamint költségosztókkal való felszerelése.

A vezetékes földgázellátást az E.ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. biztosítja a településen. A földgázhálózat 1999-2001 évben került kiépítésre a városban, mely a város teljes területén került kialakításra. Siklóson a gázzal ellátott lakások aránya igen alacsony, megyei viszonylatban is, ugyanakkor a gázellátás növekvő tendenciát mutat. Siklóson a vezetékes gázt fogyasztók száma 2000 és 2002 közt kb. 51%-kal nőtt. A fogyasztók száma 2000 évben 546, 2001-ben 674, 2002-ben 827 volt.

A Központi Statisztikai Hivatal 2010 évi adatainak ismertetése a gázfogyasztással kapcsolatban:

Összes gázcsőhálózat hossza	63 km
Összes gázfogyasztók száma	1383 db
Összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége (1000 m ³ -re vetítve)	4663
Összes szolgáltatott gáz mennyiségéből a háztartások részére szolgáltatott gáz (1000 m ³ -re vetítve)	2256
Gázzal fűtött lakások száma	848 db

A Központi Statisztikai Hivatal által 2011 évre vonatkozóan kiadott adatok alapján a háztartási vezetékes gázfogyasztók száma 1296 db. A 2010 évi és 2011 évi adatok

alapján egy év időtartama alatt a gázhálózatba kapcsolt lakások száma 448-al növekedett.

Az egyedi fűtési módok (szilárd tüzelőanyagok, vegyes tüzelés) aránya – a földgázellátás kiépítettségének ellenére – még számottevő, elsősorban a családirházas lakóövezetekben.

Siklós Város Önkormányzatának tulajdonában lévő (Táncsics utca) bérlakásokban folyamatosak a gázkazánok cseréje, korszerűsítés, az elmúlt években (2016-2017) a 10 db gázkazán cseréjét hajtotta végre a települési önkormányzat.

A város jövőbeli elképzelése a geotermikus energia felhasználása, melyet pályázati forrásból szeretnének megvalósítani. Az Önkormányzat 2012 őszén megkezdte a lehetőségek vizsgálatát. A geotermikus energia használata jó megoldás lehet a magas költséggel üzemelő gázfűtéssel ellátott intézményrendszer energiatakarékos és költséghatékony kiváltására. Az Önkormányzat tulajdonában lévő termálvízkút megfelelő alapot biztosíthat. A fürdőhöz megépített szállító vezeték már jelenleg is alkalmas a magas hőmérsékletű víz továbbítására.

3.8.4. Hulladékgazdálkodás

A települési szilárd hulladék gyűjtését és elszállítását közszolgáltatási szerződés alapján 2012 évében a BLOKOM Kft. végezte. A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya akkor kb. 77%-os volt. Ez az arány nem tért el lényegesen Baranya megye többi városának adataitól.

A városban évente két alkalommal került megszervezésre a lomtalanítás (tavasszal és ősszel), ezzel egyidőben került megszervezésre az elektronikai hulladékok gyűjtése is. Ezen akciók keretében vált lehetőség a lakosság számára a lomok (minden olyan hulladék, amely a közszolgáltatás keretében rendszeresített gyűjtőedény méreteit meghaladja -*bútor, háztartási eszköz, hűtőszekrény, szőnyeg, stb.*-, kivéve az elkülönített gyűjtésben gyűjthető hulladék -hasznosítható csomagolóanyag és zöldhulladék-, építési és bontási törmelék, gépjármű és ipari berendezés alkatrész, veszélyes hulladék), valamint az elektronikai hulladékok megfelelő ártalmatlanítására.

Siklós Város területén a települési szilárd-, és zöldhulladék gyűjtését, szállítását és ártalmatlanítását 2013. október 1. napjától 2023. szeptember 30. napjáig közszolgáltatási szerződés keretében a Dél-Kom Dél-Dunántúli Kommunális Szolgáltató Nonprofit Kft. (7632 Pécs, Siklósi út 52.) végzi.

A közterületek tisztán tartását és a közparkok gondozását Siklós Város Városgondnoksága végezte és végzi jelenleg is. A Városgondnokság feladatai közé tartozott korábban és jelenleg is a közterületi játszóterek karbantartása és ellenőrzése.

A városban az egészségügyi intézményekben keletkező kiemelten kezelendő egészségügyi hulladék évente kb. 6115 tonna, a teljes évi egészségügyi hulladék

kiszállításra kerül, melynek ártalmatlanítására hulladék-ártalmatlanítási szerződés került megkötésre a Pécsi Környezetvédelmi Kft.-vel.

Az állati hulladékot a korábbi dokumentáció készítésekor (2012) a beremendi állati hulladék begyűjtő- és átrakó telepen gyűjtötték, innen adták át ártalmatlanításra erre szakosodott engedéllyel rendelkező vállalkozásnak. A keletkező állati hulladék éves mennyisége 7-8 tonna volt. A lakosságnál keletkező állati hulladék ártalmatlanításának biztosítása az önkormányzat kötelező feladata. A város közterületein elhullott állati tetemek elszállítására az önkormányzat szerződést kötött az AGRIA-BIO Mezőgazdasági termelő, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.-vel. A társaság felügyelte a siklói 0187/1 hrsz. alatti felszámolt döggút területét és feladata volt az ott elhelyezett gyűjtőkonténer ürítésének koordinálása. A konténer ürítését, és a beremendi állati hulladék begyűjtő- és átrakó telep üzemeltetését a Kistérségi Társulás tulajdonában lévő Tenkesalja Nonprofit Közhasznú Kft. végezte.

Siklós Város Önkormányzata a döggútként alkalmazott, már korábban szakszerűen lezárt területet megtisztította, az ott elhelyezett konténert felszámolta. Siklós Város Önkormányzatának jogszabályi kötelezettsége, hogy a közigazgatási területén keletkezett állati hulladékok, melléktermékek vonatkozásában akár közszolgáltatás keretében, akár saját átrakóhely kialakításával biztosítsa a lakosság számára, ezen hulladékok, melléktermékek elszállításának, ártalmatlanításának lehetőségét. Ezen kötelezettségének Siklós Város közszolgáltatási szerződés kötésével eleget tett. Állati melléktermékek, hulladékok begyűjtésével, osztályozásával és ártalmatlanításra történő tovább szállítással 2017. januárjában az ÁLHUBÁL Állati Hulladék Begyűjtő és Átrakó Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságot (Székhely: 7673 Kővágószőlős, 0222/46 hrsz., Adószáma: 14361384-2-02, cégjegyzék száma: 02-09-072682) bízta meg. A szerződés határozott időtartamra jött létre, mely 2018. december 31. napjáig érvényes.

A közterületeken elhullott állatok tetemeinek gyűjtésére egy zárt területen (Postaszállás), hűthető konténert helyeztek el, mely gyűjtőpontot a jogszabályoknak megfelelően alakítottak ki és működtetnek.

A településen korábban nem volt megoldott a csomagolási hulladékok állandó szelektív gyűjtése. A szelektív hulladékgyűjtés bevezetésére 2014. év előtt csupán korlátozottan került sor, 2 db gyűjtőedény közterületen történő elhelyezésével. Időszakos szelektív gyűjtés keretei között a helyi általános iskolákban papírgyűjtést rendeztek. Siklós Város Önkormányzata már korábban csatlakozott a Mecsek- Dráva Önkormányzati Társuláshoz. A társulás által elnyert pályázati forrásból megvalósuló Hulladékgazdálkodási Program, Települési Szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek fejlesztése szerint a város területén egy darab hulladékudvar és összesen 14 db szelektív hulladékgyűjtősziget került kialakításra.

Siklós Város területén 2015 évében a Mecsek-Dráva Önkormányzati Társulás keretében kialakításra került a hulladékudvar, mely lehetőséget biztosít a lakosság számára, hogy egész évben elhelyezhesse építési-, bontási hulladékait,

zöldhulladékait, elektronikai-, és veszélyes hulladékait és lom hulladékait. A hulladékudvar (Siklós, külterület 462 hrsz.) 2016. márciusában kezdte meg működését.

A hulladékudvar területén elhelyezhető hulladékok a következők:

Hulladék megnevezése	Beszállítható napi mennyiség	Beszállítható éves mennyiség
zöld hulladék*	200 kg	800 kg
lom hulladék**	1500 kg	1500 kg
építési törmelék	1200 kg/1,2 m ³	1200 kg/1,2 m ³
fénycső	2 kg/10 db	6 kg/30 db
növényvédőszer, növényvédőszeres csomagolási hulladék	4 kg	12 kg
gumiabroncs	55 kg v. 5 db	165 kg
festékes maradék, festékes csomagolási hulladék	60 kg	60 kg
elhasznált növényi olaj, fáradt olaj	50 l	50 l
akkumulátor	korlátozás nélkül	
elektronikai hulladék	korlátozás nélkül	
fém	korlátozás nélkül	
műanyag	korlátozás nélkül	
papír	korlátozás nélkül	
üveg***	korlátozás nélkül	
száraz elem	korlátozás nélkül	

*faág max. 5 cm átmérőig

**a háztartásokban keletkezett azon hulladék, amely a közszolgáltatás keretében rendszeresített gyűjtőedényzetben nem helyezhető el: fatartalmú bútorok és tárgyak, műanyagból készült bútorok és tárgyak, csomagolási hulladékok, textil, fa és műanyag nyílászárók

***pezsgős-, boros-, befőtt-, szörpös üveg, sík üveg

A megadott mennyiségeken felül, díj térítés ellenében a következő hulladékok szállíthatók be:

Hulladék megnevezése
építési törmelék
zöld hulladék
lom hulladék
növényvédőszer, növényvédőszeres csomagolási hulladék
gumiabroncs
festékes maradék, festékes csomagolási hulladék

A hulladékudvart a Dél-Kom Kft. üzemelteti. Ezen felül a program keretében megvalósult 14 szelektív sziget kialakítása is, melyeken üveg, papír és műanyag gyűjtésére van lehetőség. A szelektív szigetek elhelyezkedése Siklós Város területén:

Szelektív sziget elhelyezkedésének megnevezése (utca, házszám)	Területek helyrajzi száma
Asztalos J. utca 1. számmal szemközti zöldterület	1343
Köztársaságtér, ANDA Festékáruház mellett	1488/27
Harkányi út	1715
Gordisai út	0379/2
Sallai utca és Garai utca sarka	1392/1
Iskola utca 34. számmal szemközti zöldterület	1421/25
Garai utca Sportpálya melletti kerítéssel szemben	1412
Táncsics utca Vasút felőli végénél	331
Szegfű utca	517
Deák Ferenc utca volt virágüzlet mellett	892/1
Felszabadulás utca 43. parkoló város felőli rész	1157/31
Baross Gábor utca Kórházzal szembeni parkoló	793/7
Vujicsics T. utca 48-50. számmal szemközti zöldterület	2184
Árkos utca 20. számmal szemközti terület	2107/210

A Mecsek-Dráva Önkormányzati Társulás által koordinált hulladékgazdálkodási Program keretében Siklós Város közigazgatási területén, a kommunális hulladékszállításba bevont háztartások számára, 2014 évtől szelektív gyűjtőedényeket biztosítanak, melyekben a háztartásokban keletkezett csomagolási papír- és műanyag hulladékok, a műanyag palackok, fém dobozok és papír hulladékok gyűjthetők vegyesen. A családi házak részére 240 literes kék edényzet, a társasházak részére, lakások arányában 1100 literes piros konténerek szolgálnak a szelektíven gyűjthető hulladékok számára. A közszolgáltató ezen edények ürítését díjmentesen, kényelmi rendszerességgel végzi.

Ezen felül Siklós Város területén további 8 helyszínen szelektív üveggyűjtő konténerek kerültek kihelyezésre. Az üveggyűjtő 1100 literes edények ürítése a szelektív szigeteken található edények ürítésével együtt történik, kényelmi rendszerességgel. Az üveggyűjtő konténerek elhelyezkedése Siklós Város területén a következő:

Konténer elhelyezkedése	EOV koordináták
Siklós-Máriagyűd Arany János utca, Községi ház	X: 59 142, Y: 589 636
Siklós-Máriagyűd Heren-völgyi utca körforgalom	X: 58 934, Y: 590 200
Suzuki Kalmár Gyűdi út	X: 57 831, Y: 590 930
József A. utca	X: 57 635, Y: 591 676
Könyvtár parkoló	X: 57 404, Y: 591 150
Piac parkoló	X: 56 802, Y: 592 008
Kórház parkoló	X: 56 562, Y: 591 908
Gordisai út	X: 56 834, Y: 590 974

Korlátozott számban ugyan, de a Mecsek-Dráva Önkormányzati Társulás programjának keretében komposztedények díjmentes igénylésére is lehetőség volt, melyet a lakosság ki is használt.

Siklós, Külterület 0297/8 helyrajzi számú területen található Siklós Város Önkormányzata által közel 20 éve lezárásra került, műszaki védelem nélküli kommunális hulladéklerakó telepe. A terület helyben történő rekultivációja a Mecsek Dráva Hulladékgazdálkodási Program keretén belül 2012. évben befejeződött. A rekultiválás alá vont terület megfigyelése érdekében már korábban 3 db monitoring kutat létesítettek, melyből jelenleg is évente vízmintavételre kerül sor. A mintavétel eredményeit minden évben meg kell küldeni az illetékes környezetvédelmi hatóság részére. A kutak vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkeznek, melynek hatósági száma: H/5617-10/2002-12, B.CXI/139. Az engedély 2025. december 31. napjáig érvényes.

A hulladékudvar területére a lakosság számára lehetőség van építési hulladék beszállítására is. Ezen felül Siklós Város Önkormányzatának tulajdonában álló 059/3 helyrajzi számú területen, mely Agyaggödörként ismert feltöltési terület került kijelölésre. A terület későbbi hasznosítása érdekében az illetékes környezetvédelmi hatóság engedélyezte a terület inert hulladékkal történő feltöltését. A terület üzemeltetését Siklós Város Önkormányzata a „B és B Partner Sped” Korlátolt Felelősségű Társaságra (7800 Siklós, Felszabadulás utca 99.) bízta szerződés keretében, mely társaság a tevékenységét a környezetvédelmi hatóság által 135-1/2015. számon kiadott, három alkalommal módosított (módosítások: 1872-9/2017., 1872-12/2017, 1872-19/2017) engedély birtokában végzi. A hulladékgazdálkodási engedély 2021. január 31. napjáig érvényes. A területre befogadható és ott lerakással hasznosítható hulladékok típusa és éves mennyisége a következő:

Hulladék kódja	Hulladék megnevezése	Beszállításokra vonatkozó korlátozások	Mennyiség [t/év]
10 09 08	Termikus gyártásfolyamatból származó hulladék (10) Vasöntvények készítéséből származó hulladék (10 09) Fémöntésre használt öntőmag és forma, amely különbözik a 10 09 07-től	Mohácsi Vasöntőde Kft. formázó homok hulladéka	200
10 13 04	Termikus gyártásfolyamatból származó hulladék (10) Cement, mész és gipsz, valamint az ezekből előállított gyártmány és termékek gyártásából származó hulladék (10 13) mész égetéséből és oltásából származó hulladék	Beremendi mészművekből származó-idegen agyaggal nem szennyezett „pörkölt-kő”, „mész-meddő”	500
10 11 03	Termikus gyártásfolyamatból származó hulladék (10) Üveg és üvegtermékek gyártásából származó hulladék (10 11) Üveg alapú, szálal anyagok hulladéka	A hulladék nem tartalmazhat szerves kötőanyagot	34 800
15 01 07	Csomagolási hulladék, közelebbről meg nem határozott felitató anyagok (abszorbensek),		

	törlőkendők, szűrőanyagok és védőruházat (15) Csomagolási hulladék (beleértve a válogatottan gyűjtött települési csomagolási hulladékot) (15 01) Üveg csomagolási hulladék		
17 01 01	Építési-bontási hulladék (beleértve a szennyezett területekről kitermelt földet is (17) Beton, téglá, cserép és kerámia (17 01) Beton	Elkülönített építési és bontási hulladékok	
17 01 02	Építési-bontási hulladék (beleértve a szennyezett területekről kitermelt földet is (17) Beton, téglá, cserép és kerámia (17 01) Tégla	Elkülönített építési és bontási hulladékok	
17 01 03	Építési-bontási hulladék (beleértve a szennyezett területekről kitermelt földet is (17) Beton, téglá, cserép és kerámia (17 01) Cserép és kerámia	Elkülönített építési és bontási hulladékok	
17 01 07	Építési-bontási hulladék (beleértve a szennyezett területekről kitermelt földet is (17) Beton, téglá, cserép és kerámia (17 01) Beton, téglá, cserép és kerámia frakció vagy azok keveréke, amely különbözik a 17 01 06-tól	Elkülönített építési és bontási hulladékok	
17 02 02	Építési-bontási hulladék (beleértve a szennyezett területekről kitermelt földet is (17) Fa, üveg és műanyag (17 02) Üveg		

17 05 04	Építési-bontási hulladék (beleértve a szennyezett területekről kitermelt földet is (17)) Föld (ideérve a szennyezett területekről származó kitermelt földet), kövek és kotrási meddő (17 05) Föld és kövek, amelyek különböznek a 17 05 03-tól	A hulladék nem tartalmazhatja a talaj humuszus rétegét, tőzeget, továbbá szennyezett területekről származó földet, köveket	
17 05 06	Építési-bontási hulladék (beleértve a szennyezett területekről kitermelt földet is (17)) Föld (ideérve a szennyezett területekről származó kitermelt földet), kövek és kotrási meddő (17 05) Kotrási meddő, amely különbözik a 17 05 05-től		
17 06 04	Építési-bontási hulladék (beleértve a szennyezett területekről kitermelt földet is (17)) Szigetelőanyagokat és azbesztet tartalmazó építőanyag (17 06) Szigetelő anyag, amely különbözik a 17 06 01 és a 17 06 03-tól		
17 08 02	Építési-bontási hulladék (beleértve a szennyezett területekről kitermelt földet is (17)) Gipsz alapú építőanyag (17 08) Gipsz-alapú építőanyag, amely különbözik a 17 08 01-től		
17 09 04	Építési-bontási hulladék (beleértve a szennyezett területekről kitermelt földet is (17)) Egyéb építési-bontási hulladék (17 09) Kevert építési-bontási hulladék, amely különbözik a 17 09 01-től, a 17 09 02-től és a 17 09 03-tól		
19 12 05	Hulladékkezelő létesítményből, a szennyvizet képződésének		

	telephelyén kívül kezelő szennyvíztisztítókból, valamint az ivóvíz és ipari vízszolgáltatásból származó hulladék (19) Közelebbről meg nem határozott mechanikai kezelésből (pl.: osztályozás, aprítás, tömörítés, pellet készítés) származó hulladék (19 12) Üveg		
20 01 02	Települési hulladék (háztartási hulladék és a háztartási hulladékhoz hasonló, kereskedelmi, ipari és intézményi hulladék), ideértve az elkülönítetten gyűjtött frakciót is (20) Elkülönítetten gyűjtött hulladék frakciók -kivéve a 15 01 (20 01) Üveg		

Az elmúlt évek intézkedései lehetővé tették a lakosság számára, hogy a háztartásukban keletkező hulladékok szinte mindegyikét megfelelő átvevő részére továbbíthassák már 2016. évtől kezdődően.

A város külterületein egyre nagyobb számban jelentek meg az illegális hulladéklerakók, amelyek felszámolása költségeket rótt az Önkormányzatra, de azok felszámolását a rendelkezésre álló szűkös anyagi forrásokból évente rendszeresen elvégezte Siklós Város Önkormányzata. A hulladékok fajtáinak elhelyezhetőségével a külterületeken kisebb mértékű az illegális hulladéklerakás, azok kialakulása inkább a környező falvak települések lakosaitól származnak. A szelektív szigetek létrehozásával újabb probléma merült fel Siklós Város Önkormányzata részére. A szigetek környezetében olyan hulladékok elhelyezése is megtörténik a lakosság részéről, melyek nem szelektíven gyűjthetők, így azok elszállítása külön költségként jelentkezik. Ezen probléma enyhíthető a lakosság folyamatos, célratörő tájékoztatásával.

Siklós Város Önkormányzatának résztulajdonát képezi volt törmeléklerakóként ismert a 486/9 helyrajzi számú terület. A terület a környezetvédelmi hatóság által korábban kiadott engedély alapján került feltöltésre inert hulladékok lerakásával. A telephely közel 10 éve bezárásra került. Annak rekultivációs tervét elkészítették és az illetékes környezetvédelmi hatóság felé engedélyezés céljából megküldték. A terület rekultivációjának elvégzésére kiadott határidő 2018. augusztus 31.

A város 2004-ben elkészítette Siklós Város Helyi Hulladékgazdálkodási Tervét, melyben konkrét cselekvési programot határozott meg. A terv felülvizsgálata az évek során elvégzett, hulladékgazdálkodással kapcsolatban bevezetett fejlesztések, rendszerek miatt szükségessé vált.

A város csatornázatlan (külterületek) területeiről, illetve a csatornahálózatra rá nem csatlakozott ingatlanoktól származó szennyvizeket szennyvízszippantó vállalkozók az önkormányzattal kötött szerződés keretében és a környezetvédelmi hatóság által megadott engedély alapján végzik. A szippantott szennyvíz a DRV Zrt. által üzemeltetett, 2014. évében újonnan létrehozott zárt szennyvíztisztító telepre kerül beszállításra, és leürítésre, ahol megfelelő ártalmatlanítási technológián halad át.

Siklós Város Önkormányzatának tulajdonában álló folyékony települési hulladék (szippantott szennyvíz) leürítésére külön telephelyen (hrs.: 0297/7), földmedrű szikkasztó medencékben volt lehetőség. A korszerű szennyvíztisztító telep megépülésével a régi telep felhagyása megtörtént, a terület rekultivációjára vonatkozóan pedig rekultivációs terv került elkészítésre és benyújtásra az illetékes hatóság felé. Az illetékes hatóság (Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság) a rekultivációs tervben foglaltakat elfogadta, a terület helyreállításának folyamatával, műszaki megoldásával kapcsolatban kifogást nem emelt. A rekultiváció elvégzésére vonatkozóan határidő kiszabására nem került sor. A kiadott dokumentum azonosító száma: 35200/2932-1/2017. ált.

Siklós Város Önkormányzata megalkotta és alkalmazza a helyi hulladékgazdálkodással kapcsolatos (hulladékkezelési közszolgáltatásra vonatkozó szabályok, zöldhulladék kihelyezésének módjáról és szállításáról)) rendeleteket, melyek a következők:

- Siklós Város Önkormányzatának 11/2004. (III. 31.) számú, a közterületek tisztán tartásáról és a települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közszolgáltatásokról szóló rendelete,
- Siklós Város Önkormányzatának 26/2009. (X. 30.) számú a fás szárú növények védelméről, fenntartásáról, kivágásának és pótlásának szabályairól, valamint a levágott ágak, kivágott fák és zöld-hulladékok kihelyezésének módjáról, azok elszállításának rendjéről szóló rendelete.

3.9. Környezeti elemek állapota

A környezeti elemek állapota befolyásolja a lakosság közérzetét, a település megítélésében is jelentős szerepet játszhat. Jelen fejezetben a levegőt, felszíni és felszín alatti vizeket, a talajt, a zöldfelületi rendszereket, mint környezeti elemeket vizsgáljuk, továbbá a zajjal és rezgéssel kapcsolatos hatásokkal foglalkozunk.

3.9.1. Levegő

A levegő védelméről szóló 306/2010.(XII.23.) Korm. rendelet értelmében Magyarország területén a levegőterheltségi szint mértéke szerint, a vizsgálati küszöbértékek alapján, légszennyezettségi agglomerációk vagy zónák kerültek kijelölésre.

A levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011.(I.14.) VM rendelet 5. melléklete tartalmazza az egyes zónacsoportokat:

A csoport: agglomeráció: a levegő védelméről szóló rendelet szerint.

B csoport: az a terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határértéket és a túréshatárt, egyes rákkeltő anyagok (Arzén, Kadmium, Nikkel, 3,4-Benz(a)pirén) esetében a megadott célértéket meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra túréshatár nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szint meghaladja a határértéket, a területet ebbe a csoportba kell sorolni.

C csoport: az a terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték és a túréshatár között van.

D csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték, egyes rákkeltő anyagok (Arzén, Kadmium, Nikkel, 3,4-Benz(a)pirén) esetében a megadott célérték között van.

E csoport: az a terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: az a terület, ahol a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O-I csoport: azon terület, ahol a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket

O-II csoport: azon terület, ahol a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a hosszú távú célként kitűzött koncentráció értéket.

Siklós város közigazgatási területe a légszennyezettségi zónák és agglomerációk kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet 1. sz. melléklete szerint a 6. zónába tartozik (Pécs környéke), és szennyező anyagonként a következő zónacsoportokat adja meg:

Légszennyező anyag	Szén-dioxid (SO ₂)	Nitrogén-dioxid (NO ₂)	Szén-monoxid (CO)	Szálló por (PM ₁₀)	Benzol (C ₆ H ₆)	Talaj-közei Ózon (O ₃)	PM ₁₀ Arzén (As)
Levegőminőségi zóna	F	C	F	D	F	O-I	F

Légszennyező anyag	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ Benz(a)pirén (BaP)
Levegőminőségi zóna	F	F	F	B

Az A-tól F irányába javuló minősítést alkalmazó besorolás szerint az F kategóriába olyan területek tartoznak, melyek esetében a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

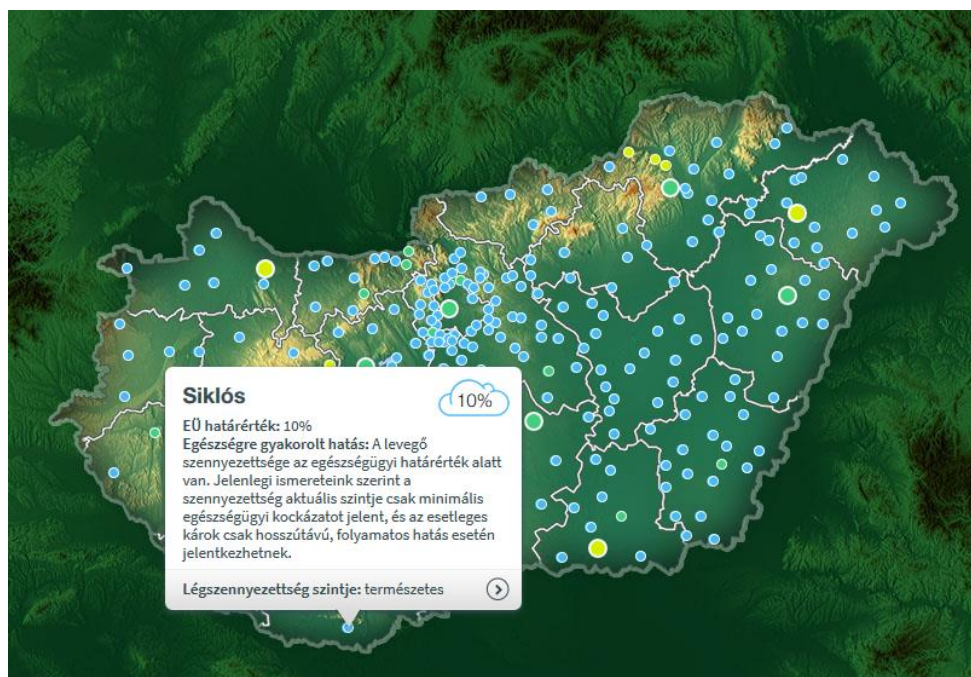
A levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I.14.) VM rendelet 1. számú melléklete meghatározza a levegőterheltségi szint egészségügyi határértékeit

A légszennyezettség egészségügyi határértékei:

Kiemelt jelentőségű légszennyező anyagok	Határérték (mg/m ³)		
	órás	24 órás	éves
Kén-dioxid	250	125	50
Nitrogén-dioxid	100	85	40
Szén-monoxid	10 000	5000	3 000
Szálló por PM ₁₀		50	40
Ólom			0,3
Benzol		10	5

Baranya megyében a környezeti levegő szennyezettségét 2002. február 1-től a Környezetvédelmi Felügyelőség méri, és illetékességi területén működteti az Országos Légszennyezettség Mérőhálózatot (OLM).

Az illetékes Környezetvédelmi Felügyelőség Siklóson nem üzemeltet automata mérőállomást, azonban manuális mérőállomás rendelkezésre áll, mellyel elsősorban a nitrogén-dioxid és a szálló por (PM₁₀) mérését végzik időszakosan.

Forrás: www.legszenyez.es.hu (térkép, légszennyező anyagok táblázata)

PM10 szálló por	NO ₂ nitrogén-dioxid	SO ₂ kén-dioxid	NO _x nitrogén-oxidok	O ₃ ózon
10%	2%	3%	0%	0%

PM10 szálló por	NO ₂ nitrogén-dioxid	SO ₂ kén-dioxid	NO _x nitrogén-oxidok	O ₃ ózon
5.1 µg/m ³	2.4 µg/m ³	4.3 µg/m ³	Nincs adat	Nincs adat
természetes	természetes	elfogadható	Nincs adat	Nincs adat

LEVEGŐMINŐSÉG ÉRTÉKELÉSE

Siklós település vonatkozásában, 2017 év végén jelentkező adatok alapján elmondható, hogy a levegő szennyezettsége az egészségügyi határérték alatt van. Egészségügyi kockázatot, jelen ismereteink alapján nem jelent.

A település levegő tisztaságát befolyásolja azon tény is, hogy a településen érvényben lévő helyi rendelet lehetőséget biztosít, szabályozottan a zöldhulladékok elégetésére. Az égetési időszakokban a levegő minősége romolhat. Siklós Város Önkormányzata

Képviselő-testületének 11/2015. (V. 8.) számú az avar és kerti hulladék, valamint a szabadtéri tűzgyújtás helyi szabályairól szóló rendelete értelmében a településen január 1. napjától december 31. napjáig terjedő időszakban hetente egyszer, hétfői napokon végezhető égetés, mely során a komposztálásra alkalmatlan avar és kerti zöldhulladék égetése végezhető el. Az égetési napon a tevékenység 8 órától napnyugtáig végezhető, valamint kikötésként jelenik meg az ünnepnapokon az égetés tiltása.

3.9.2. Felszíni és felszín alatti vizek

Siklós város területén található felszíni vízfolyás a Lanka csatorna, a településen más természetes felszíni víz nem található. A Lanka csatorna 2012 évében a Dráva-Tenkes Vízitársulat kezelésében állt, a fenntartási költségekhez a város tagdíj címén évente járult hozzá. A Lanka csatorna Siklós településhez tartozó része a Vízitársulat kezelése alatt több éve nem volt kitisztítva, medre nem volt megkotorva, csupán a part egy szakaszának nyírását, kaszálását végezték el.

A 2009. évi CXIV. törvény továbbra is lehetőséget biztosít a Település számára, hogy a területi vízgazdálkodási közfeladatait (helyi vízkárelhárítás, belvízvédekezés, kisvízfolyások rendezése) Társulatban való részvétellel lássa el. Siklós Város Önkormányzata jelenleg is tagja a Dráva-Tenkes Vízitársulatnak, mely három körzetben látja el feladatait. Siklós település a Siklós-Tapolca körzethez tartozik. A Dráva-Tenkes Vízitársulat (jelenleg felszámolás alatt) működési területe 53135 ha, melyhez Siklós települést is érintő Lanka csatorna és mellékvizei is tartoznak. A Társulat közfeladataként a működési területén a társulati műveken területi vízrendezési, vízkárelhárítási és mezőgazdasági vízhasznosítási feladatokat lát el. Működési területén környezetvédelmi, természetvédelmi, táblán, illetve üzemen belüli meliorációs és mezőgazdasági vízszolgáltatási feladatokat végezhet.

A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete alapján Siklós város a felszín alatti víz szempontjából fokozottan és fokozottan érzékeny területen fekvő település.

Siklós Város területén jelenleg egy felszín alatti vízkészlet ismert, melynek állapotát, paramétereit folyamatosan ellenőrzi a vízszolgáltatással megbízott DRV Zrt. Siklós ivóvízbázisa a település középpontjától délnyugati irányban, főként a Váralja utca alatt kerül el. A vízbázisra két termelőkút került telepítésre, mely biztosítja a lakosság vízellátását. Az ivóvízbázis vizsgálatai során vett minták 2012 évében nem mutattak szennyezettséget.

2012 év második felében pályázati forrásból megvalósult az ivóvízbázis biztonságba helyezése. „Siklós város sérülékeny ivóvízbázisának biztonságba helyezése” elnevezésű, KEOP 2.2.3/B/09/2010-0001 számú projektje által a település hosszú távon képes biztosítani a lakosság magas minőségű, jogszabály által előírt,

védőterülettel körülvett forrásokból biztosított ivóvízellátását. A projekt során a következők valósultak meg:

- belső védőterület védelmének kialakítása, víztermelő kutak tisztítása,
- Törökfürdő épületének bontása, tereprendezési munkák elvégzése,
- külső védőterületeken a csapadékvíz elvezetésének megoldása, szükség szerint új vízvezetékek kihelyezése,
- a Város 9 pontján található monitoring kutak PTC szondával történő felszerelése.

Az 1. és 2. számú termelőkútból 2016 és 2017 évében vett minták vízvizsgálati eredményei értelmében a kutakból kitermelt ivóvíz megfelel az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) kormányrendeletben megfogalmazott minőségi követelményeknek.

A település területén több monitoring kút került kialakításra, a volt szeméttelep, a volt inert hulladéklerakó és a volt szippantott szennyvíz leürítő telephely környezetében. A figyelőkutakkal kapcsolatos információk a következők:

A volt inert hulladéklerakó területén (468/9 hrsz.) került kialakításra az MF-1 jelű figyelőkút, mely környezetvédelmi engedéllyel rendelkezik (engedély száma: 4050-1/2007-8666, vízikönyvi száma: B. CXI/164). A vízjogi üzemeltetési engedély 2022. március 31. napjáig érvényes. A kútból évente egy alkalommal kerül sor vízmintavételre, mely mintát ammónium, nitrit, nitrát, foszfát, szulfát, klór, réz, cink, kadmium, króm, nikkel, ólom és higany szennyező anyagokra vizsgáltatnak.

A figyelőkutak műszaki adatai:

Kút jele	MF-1
EOV X	56840,36 m
EOV Y	592796,07 m
Talpmélység	10 m
Béléscső átmérője	125 mm
Szűrőzés	5,5 m – 9,5 m
Nyugalmi vízszint	-7,80m

A laboratóriumi vizsgálat eredményei:

Vizsgált komponens	2016 évben mért érték	2017 évben mért érték	Határérték
Szulfát	610 mg/dm³	470 mg/dm³	250 mg/l (mg/dm ³)
Nitrit	<0,1 mg/dm ³	<0,1 mg/dm ³	500 µg/l (0,5 mg/dm ³)
Nitrát	230 mg/dm³	170 mg/dm³	50 mg/l
Ammónium	0,06 mg/dm ³	0,05 mg/dm ³	500 µg/l
Klorid	115 mg/dm ³	123 mg/dm ³	250 mg/l (mg/dm ³)
Cr	<5 µg/dm ³	2,03 µg/dm ³	50 µg/l
Cu	97,3 µg/dm ³	1,31 µg/dm ³	200 µg/l
Ni	<5 µg/dm ³	1,91 µg/dm ³	20 µg/l
Zn	92,7 µg/dm ³	9,56 µg/dm ³	200 µg/l
Hg	<0,05 µg/dm ³	<0,05 µg/dm ³	1 µg/l
Cd	<0,05 µg/dm ³	<0,05 µg/dm ³	5 µg/l

A vastagon kiemelt komponens és mért értékek esetében határérték túllépés tapasztalható.

A volt szeméttelp (0297/8 hrsz.) környezetében 3 db monitoring kút került kiépítésre, melyek az MF-1, MF-2 és az MF-3 jelölést kapták. A kutak vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkeznek (engedély száma: H/5617-10/2002-12., Vízikönyvi száma: B.CXI/139.). Az engedély 2025. december 31. napjáig érvényes. A kutakból évente egy alkalommal kerül sor vízmintavételre, mely mintát réz, cink, alumínium, ólom szennyező anyagokra vizsgáltatnak, valamint általános vízkémiai paramétereket ellenőriztetnek.

A figyelőkutak műszaki adatai:

Kút jele	MF-1	MF-2	MF-3
EOV X	53721,7 m	53878,64 m	63661,06 m
EOV Y	590710,2 m	590648,62 m	590609,42 m
Talpmélység	7 m	7,2 m	7,5 m
Béléscső átmérője	125 mm	125 mm	125 mm
Szűrőzés	4,0 m – 7,0 m	4,3 m – 7,2 m	4,0-7,5 m
Nyugalmi vízszint	-4,5 m	-5,0 m	-4,0 m

A laboratóriumi vizsgálat eredményei:

Vizsgált kompo-nens	2016 évben mért érték			2017 évben mért érték			Határérték
	MF-1	MF-2	MF-3	MF-1	MF-2	MF-3	
Szulfát	180 mg/dm ³	210 mg/dm ³	18 mg/dm ³	210 mg/dm ³	160 mg/dm ³	190 mg/dm ³	250 mg/l (mg/dm ³)
Nitrit	<0,1 mg/dm ³	<0,1 mg/dm ³	<0,1 mg/dm ³	<0,1 mg/dm ³	<0,1 mg/dm ³	<0,1 mg/dm ³	500 µg/l (0,5 mg/dm ³)
Nitrát	135 mg/dm ³	69 mg/dm ³	115 mg/dm ³	70 mg/dm ³	50 mg/dm ³	52 mg/dm ³	50 mg/l
Ammóniu m	59 mg/dm ³	0,25 mg/dm ³	0,20 mg/dm ³	48 mg/dm ³	0,37 mg/dm ³	0,52 mg/dm ³	500 µg/l (0,5 mg/dm ³)
Klorid	330 mg/dm ³	57 mg/dm ³	50 mg/dm ³	310 mg/dm ³	64 mg/dm ³	50 mg/dm ³	250 mg/l (mg/dm ³)
Al	0,018 mg/dm ³	0,028 mg/dm ³	0,017 mg/dm ³	<3 µg/dm ³	<3 µg/dm ³	<3 µg/dm ³	-
Cu	10,8 µg/dm ³	<5 µg/dm ³	<5 µg/dm ³	12,0 µg/dm ³	2,04 µg/dm ³	1,20 µg/dm ³	200 µg/l
Fe	0,041 mg/dm ³	0,04 mg/dm ³	0,01 mg/dm ³	<0,5 µg/dm ³	42,0 µg/dm ³	23,1 µg/dm ³	-
K	36,2 mg/dm ³	2,39 mg/dm ³	1,68 mg/dm ³	31 mg/dm ³	<2 mg/dm ³	<2 mg/dm ³	-
Mn	1,92 mg/dm ³	0,825 mg/dm ³	0,019 mg/dm ³	1379 µg/dm ³	782 µg/dm ³	18,6 µg/dm ³	-
Na	325 mg/dm ³	46,6 mg/dm ³	44,6 mg/dm ³	293 mg/dm ³	44 mg/dm ³	26 mg/dm ³	-
Zn	7,73 µg/dm ³	15,1 µg/dm ³	5,63 µg/dm ³	<2 µg/dm ³	7,03 µg/dm ³	<2 µg/dm ³	200 µg/l

A volt szennyvíz-leürítő telep (0297/7 hrsz.) esetében 1 db monitoring kút került kialakításra, mely a T-1 jelölést viseli. A kút vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkezik (engedély száma: 1215-18/2009-10148., módosítás száma: 798-3/2014/VH, vízikönyvi száma: B.CXI/191.). A vízjogi üzemeltetési engedély 2019. november 30. napjáig érvényes. A kútból évente egy alkalommal kerül sor vízmintavételre, mely mintát nitrát, ammónium, szulfát, foszfát, cink és TPH szennyező anyagokra vizsgáltatnak.

A figyelőkutak műszaki adatai:

Kút jele	T-1
EOV X	53930,01 m
EOV Y	590520,03 m
Talpmélység	8 m
Béléscső átmérője	125 mm
Szűrőzés	4,0 m – 7,5 m
Nyugalmi vízszint	-6,1 m

A laboratóriumi vizsgálat eredményei:

Vizsgált komponens	2016 évben mért érték	2017 évben mért érték	Határérték
Szulfát	26 mg/dm ³	18 mg/dm ³	250 mg/l (mg/dm ³)
Nitrát	26 mg/dm ³	25 mg/dm ³	50 mg/l
Ammónium	0,19 mg/dm ³	0,07 mg/dm ³	500 µg/l (0,5 mg/dm ³)
Zn	<5 µg/dm ³	<2 µg/dm ³	200 µg/l
TPH	30,1 µg/dm ³	<25 µg/dm ³	100 µg/l

3.9.3. Talaj

Siklós és szűkebb környezetének talajtípusa csernozjom barna erdőtalaj. A pleisztocén időszakban, a hideg, száraz éghajlatú glaciális stádiumokban kialakult lösz és lösszerű „lejtőüledék” (deluvium) képezi a megye területének legnagyobb részén a talajok anyaközetét. Laza szerkezetéből és mészből való gazdagságából adódóan könnyen aprózódik és mállik, ezért rajta mélyrétegű, jó vízgazdálkodású, és ezért termékeny talajtakaró jött létre. A csernozjom barna erdőtalaj a mezőség és az erdőövezet határán, mint átmeneti képződmény alakul ki. Természetes növénytakarója a ligeterdő. Ennek fejlett gyepszintje a humusz felhalmozódás révén a legmaradandóbb bélyeget nyomja rá a szelvényre. Humuszos szintje jó szerkezetű, morzsalékos mull.⁶

⁶ www.sulinet.hu

A Villányi-hegység talajtakarójának kialakulásában a legjelentősebb tényező a táj kiemeltsége és változatos geológiai felépítettsége. A dombvidékeken a különböző típusú barna erdőtalajok uralkodnak, míg a legjobban kiemelkedő hegyvidékeken — így a Villányi-hegység területén is —, ahol a lejtésviszonyok következtében a legnagyobb arányú a talajerózió, maga a nyers anyakőzet bukkan a felszínre, vagy a rajta képződött, de az anyakőzet tulajdonságait erősen magán viselő vékonyrétegű talajokat találunk. A Villányi-hegységen főként mészkövön keletkezett rendzina talaj található. A löszön, amely jóval vastagabb formában található, és amely a gerincet kísérő lejtőkön fordul elő, erdőtalaj-képződmények alakultak ki. A déli lejtőkön a csernozjom barna erdőtalajok messze felnyúlnak a gerincvonal közelébe. A gerincen a már említett rendzinák, köves váztalajok és különböző korú vörösayagok változtatják egymást.

Siklós és szűkebb környezetének talajtípusa csernozjom barna erdőtalaj. A pleisztocén időszakban, a hideg, száraz éghajlatú glaciális stádiumokban kialakult lösz és löszszerű „lejtőüledék” (deluvium) képezi a megye területének legnagyobb részén a talajok anyakőzetét. Laza szerkezetéből és mészből való gazdagságából adódóan könnyen aprózódik és mállik, ezért rajta mélyrétegű, jó vízgazdálkodású, és ezért termékeny talajtakaró jött létre. A csernozjom barna erdőtalaj a mezőség és az erdőövezet határán, mint átmeneti képződmény alakul ki. Természetes növénytakarója a ligeterdő. Ennek fejlett gypszintje a humusz felhalmozódás révén a legmaradandóbb bélyeget nyomja rá a szelvényre.

Siklós Város területén található területek nagy része mezőgazdasági termelés alá vont terület. Ezeken többnyire szőlő-, gyümölcstermesztés, illetve gabonanövények termesztése folyik.

3.9.4. Zaj és rezgés

A környezeti zajterhelés túlnyomó része a városon áthaladó közúti forgalomból származik, melyet nagymértékben befolyásol az út melletti beépítettség, az útburkolat kialakítása, az út emelkedése, és a közlekedési létesítmények (pl.: útkereszteződések) száma. A belváros átmenő forgalomból kitiltották a 3,5 tonna feletti gépjárműveket, ezáltal is csökkentve a közlekedésből származó zajhatásokat.

A vasút által okozott zajterheléssel nem kell számolni, mivel a város területén áthaladó vasútvonal már nem üzemel.

A város kieső területén kialakított ipari parkban lévő ipari létesítmények zajterhelő hatása kisebb területet érint, mint a közlekedésből eredő zajhatás.

A város központjában több kereskedelmi, szolgáltató és vendéglátó egység üzemel. A kereskedelmi tevékenység során az árucikkek beszállításából eredő zajhatással kell

számolni. A szórakoztató és vendéglátó egységek zavaró hatását a hangos zene és a szórakozáshoz kapcsolódó emberi magatartások okozzák.

3.9.5. Zöldfelületi rendszer

A zöldfelületi rendszerek fejlesztése elengedhetetlen a turisztika fejlesztéséhez. A kikapcsolódásra alkalmas zöldterületek, a frissebb levegőjű lakókörnyezet kialakítása megkívánja a parkosítást, a bel- és külterületek fásítását. Továbbá elmondható, hogy a település területén és környezetében fellelhető zöldfelületek, kiterjedéstől, minőségtől, típustól függően befolyásolhatják a helyi klimatikus viszonyokat (pl.: lakosság hőérzete). A település zöldfelületi rendszerét a magánkertek, közparkok, fasorok, út menti zöldsávok, üzemek, temetők, sportpályák és önkormányzati fenntartásban lévő intézmények zöldfelületei együttesen alkotják.

A zöldfelületek kialakítása levegőtisztító és zajártalom csökkentő hatást is eredményezhetnek. A település zöldfelületi rendszere akkor mondható ideálisnak, ha a pontszerű, vonalszerű és sávós zöldfelületek harmonikus, egymással összefüggő rendszert alkotnak. Zöldfelületek kialakításakor az őshonos növényeket kell előnyben részesíteni. Siklós Város Önkormányzatának 26/2009. (X. 30.) számú rendelete a fás szárú növények védelméről, fenntartásáról, kivágásának és pótlásának szabályairól, valamint a levágott ágak, kivágott fák és zöld-hulladékok kihelyezésének módjáról, azok elszállításának rendjéről tartalmazza a helyi szabályokat. Siklós településen a zöldfelületek gondozásáról Siklós Városgondnoksága gondoskodik.

Siklós Város Önkormányzatának 11/2004. (III. 31.) számú rendelete a közterületek tisztán tartásáról és a települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közszolgáltatásokról szóló szabályozás tartalmazza a lakosság kötelezettségeit a magán területen fekvő zöldterületek, illetve a családiházas övezetekben a lakóingatlanok előtti közterületi zöldterületek gondozásával kapcsolatban.

4. Helyzetértékelés

4.1. Kérdőívek kiértékelése

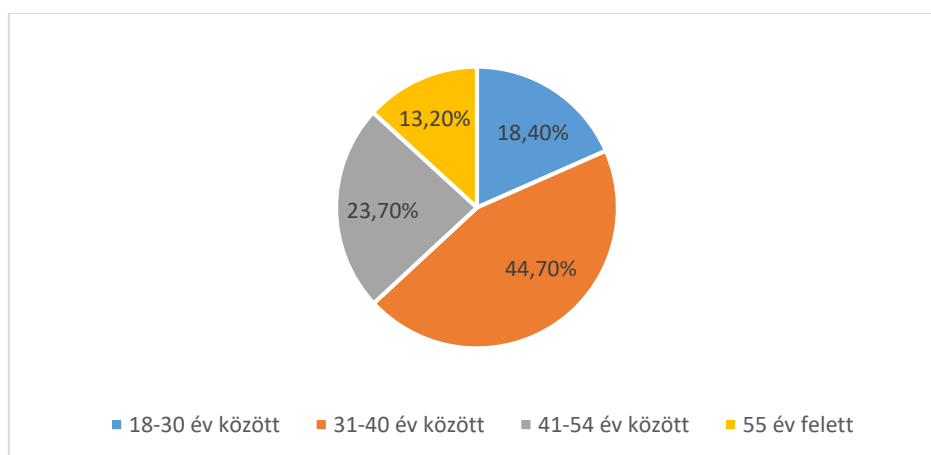
A LOCAL AGENDA 21 program a lakosság és a városvezetés együttes igényein, véleményén alapszik, így a lakosság részvétele elengedhetetlen a település jövőjét befolyásoló tervek kialakításában. A Város társadalmi, gazdasági és környezeti helyzetének lakosság körében történő felmérésére kérdőívek kerültek összeállításra. A két kérdőívet, melyből az egyik a környezeti nevelésről mutat információkat és a diákok részére készült, a másik pedig a lakosság körében a településsel és a fenntarthatósággal kapcsolatban ad iránymutatást, helyben szokásos módon az

önkormányzat juttatta el az érintettekhez. A kérdőívek jelen dokumentáció 1. és 2. számú mellékletében kerültek csatolásra.

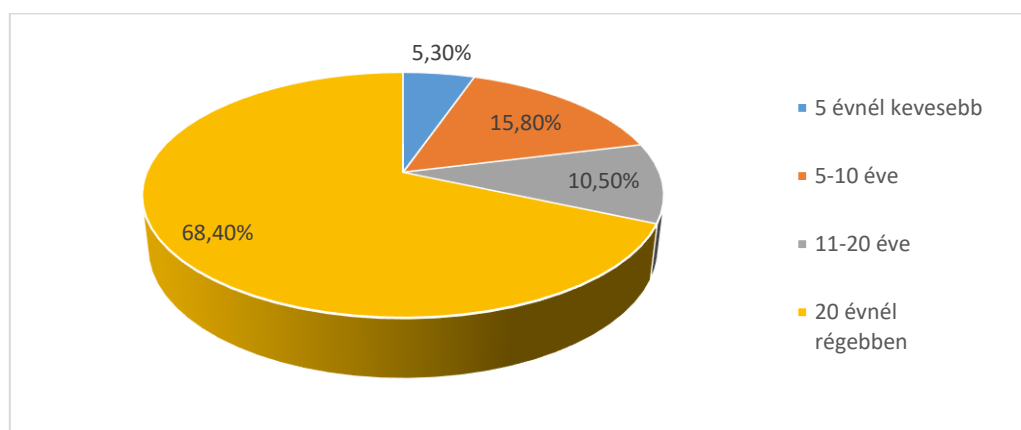
A kérdőívek kiértékelésének eredményei rávilágítanak a kitöltő lakosság által megfogalmazott megoldandó feladatok körére és a lakosság Siklósról alkotott véleményére, valamint képet ad a településen folytatott környezeti nevelés módjáról, mértékéről.

4.1.1. Lakossági kérdőívek kiértékelése

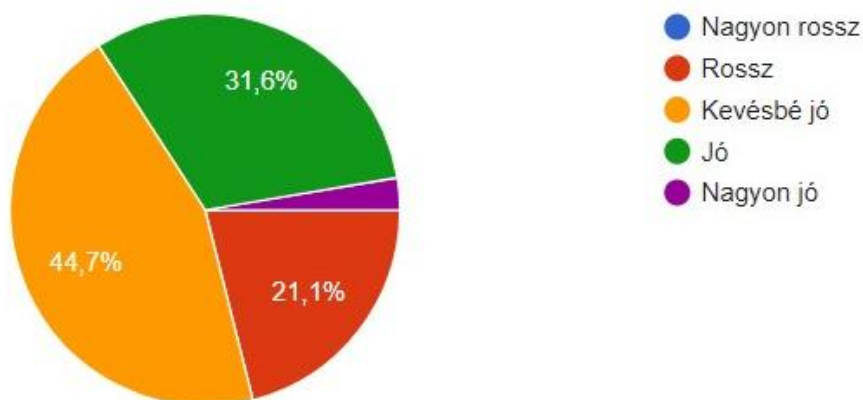
A lakossági kérdőívet összesen 38 fő töltötte ki. A kitöltők 52,6 % volt nő (47,4 % férfi). A kitöltők 18,4 %-a 18 és 30 év közötti, 44,7 %-a 31 és 40 év közötti, 23,7 %-a 41 és 54 év közötti, 13,2 %-a pedig 55 év feletti.

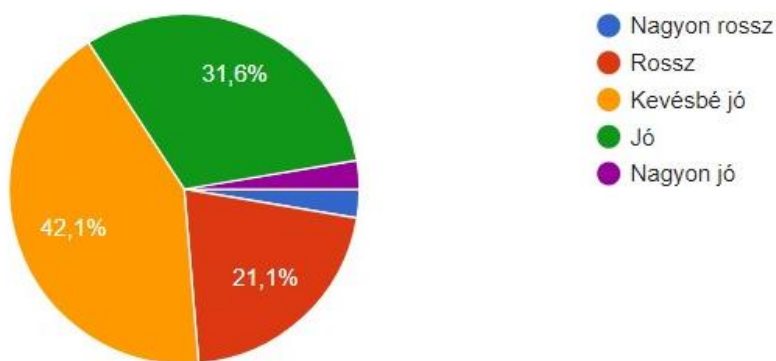
A válaszadók 68,4 %-a 20 évnél régebb óta él a Városban, 10,5 %-a 11 és 20 év közötti intervallum óta, 21,1 %-a pedig kevesebb, mint 10 éve.

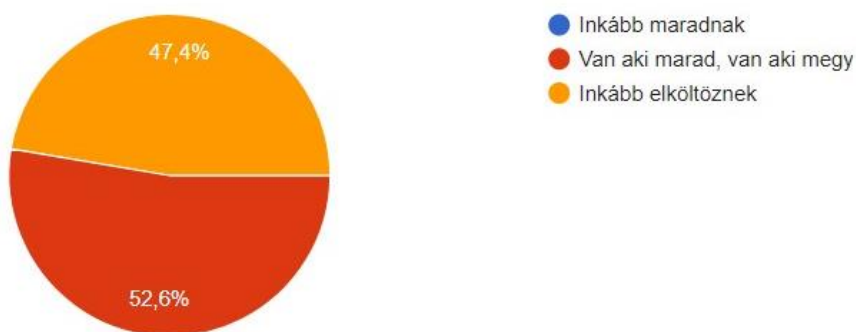
A válaszolók 44,7 %-a szerint a településen a helyi értékek (épületek, terek, utcák, a környék) állapota kevésbé jó. 31,6 %-a szerint a helyi értékek állapota jó, 21,1 %-a szerint ezek állapota rossz, és csupán 2,6 %-a szerint mondható nagyon jónak a helyi értékek állapota a Városban.

A kérdőívet kitöltők 42,1 %-a szerint a helyi értékek a közvetlen lakókörnyezetükben kevésbé jó állapotúak, a válaszadók 31,6 %-a szerint jó, 21,1 %-a szerint rossz állapotúak. A helyi értékek állapotát tekintve a közvetlen lakókörnyezetbe nagyon jó és nagyon rossz értékeléssel a válaszadók 2,6 – 2,6 %-a jelölte meg.

A kérdőívet kitöltők 52,6 %-a szerint a településen élő gyerekek közül lesznek, akik maradnak és lesznek, akik elköltöznek. A válaszadók 47,4 %-a szerint inkább elköltöznek a településről.

A válaszolók arra a kérdésre, hogy a településen mit kedvelnek a leginkább, a következőket jelölték meg:

Munkahely közelsége	36,8 %
Zöldterületek	36,8 %
Közösség	28,9 %
Boltok	26,3 %
Épületek	18,4 %
Szabadidős és sportolási lehetőségek	15,8 %
Kulturális lehetőségek, események	15,8 %
Nem szereti, csupán azért lakik itt, mert itt tudott lakáshoz jutni.	10,5 %

A lakosságot néhány tényező állapotával kapcsolatban kérdeztük a településre nézve, illetve országos szinten tekintve. A válaszadók egytől ötig osztályozhatták a felsorolt tényezőket, úgy, hogy az 1-es a nagyon elégedetlen, az 5-ös pedig a teljesen elégedett (2-es elégedetlen, 3-as kevésbé elégedett, 4-es elégedett) kategóriába tartozik.

A megkérdezettek a következő megállapításokat tették:

A válaszadók többsége a levegő tisztaságát a településen 4-esre értékelte, azaz elégedett vele. Országos szinten a kérdőívet kitöltők a levegő tisztaságával kevésbé elégedettek.

A közellátások állapotával a válaszadók közül 13 fő, azaz a többség kevésbé elégedett, azonban a válaszadók közül 12 fő az elégedett kategóriát jelölte, így elmondható, hogy a többség véleménye a két kategória között váltakozik. Országos viszonylatban a válaszadók a közellátással elégedetlen (15 fő), illetve kevésbé elégedett (15 fő). A válaszokból látható, hogy a kérdőívet kitöltők értékelése szerint az országos viszonyok a közellátásban rosszabbak, mint a települést tekintve.

A tömegközlekedéssel a válaszadók többsége egyértelműen kevésbé elégedett, csakúgy, mint az országos viszonyokat tekintve.

A településen fellelhető szórakozási lehetőségekkel a válaszadók többsége (17 fő) elégedetlen, illetve nagyon elégedetlen (11 fő). Országos szinten a szórakozási lehetőségeket tekintve a kitöltők többsége kevésbé elégedett, azaz 3-as értékelést adott.

A továbbtanulási lehetőségeket tekintve a kitöltők nagyrésze elégedetlen. Országos szinten tekintve, a válaszadók a továbbtanulási lehetőségekkel elégedett.

A település közbiztonságát tekintve a válaszadók többsége (19 fő) elégedett, továbbá 13 fő jelölte meg a kevésbé elégedett kategóriát. Országosan tekintve a közbiztonsággal a válaszadók kevésbé elégedettek.

A vállalkozások sikerességével a válaszadók egyértelműen kevésbé elégedettek (22 fő), csakúgy, mint országos szinten tekintve.

Az idősebbekkel való törődést a településen a válaszadók a kevésbé elégedett jelzővel látták el kiemelkedő többséggel. Országos szinten az idősebbekkel való törődéssel a válaszadók többsége kevésbé elégedett, azonban említésre méltó, hogy a válaszadók szintén nagy többsége az elégedetlen jelzőt jelölte meg.

A településen a fiatalok helyzetét a válaszadók többsége, 17 fő, elégedetlennek ítéli meg. A válaszadók közül 16 fő kevésbé elégedett a fiatalok helyzetével. A fiatalok helyzetével országos szinten a válaszadók többsége kevésbé elégedett.

A válaszadók többsége elégedetlen (14 fő), illetve kevésbé elégedett (14 fő) a helyi egészségügy helyzetével, mely elégedetlenség adódhat általánosan az országos egészségügyi helyzet megítéléséből, mellyel a válaszadók elégedetlenek.

A válaszadók döntő többsége kevésbé elégedett a településen kialakult lakáshelyzettel, csakúgy, mint országos szinten.

A településen az utcák, terek, parkok állapotával a kérdőívet kitöltők kevésbé elégedettek. Országos szinten a válaszadók kiemelkedő többsége, az utcák, terek, parkok állapotával kevésbé elégedettek.

A kérdőívet kitöltőktől azt kérdeztük, hogy milyennek ítélik a környezet (víz, levegő, talaj, zaj, település tisztasága) állapotát a városban, illetve a közvetlen lakókörnyezetében.

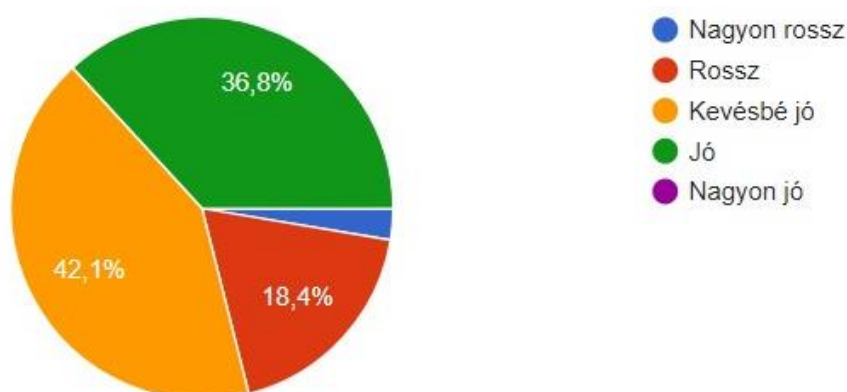
A válaszadók véleménye alapján a településen a környezet állapota jónak mondható. Csupán 2,6 %-a jelölte meg a rossz jelzőt. Közvetlen lakókörnyezetet tekintve a válaszadók kisebb hányadban, de még döntő többséggel jelölte a jó állapotjelzőt. A közvetlen lakókörnyezet értékelésekor már összesen 7,9 % jelölte a rossz, illetve a nagyon rossz jelzőt.

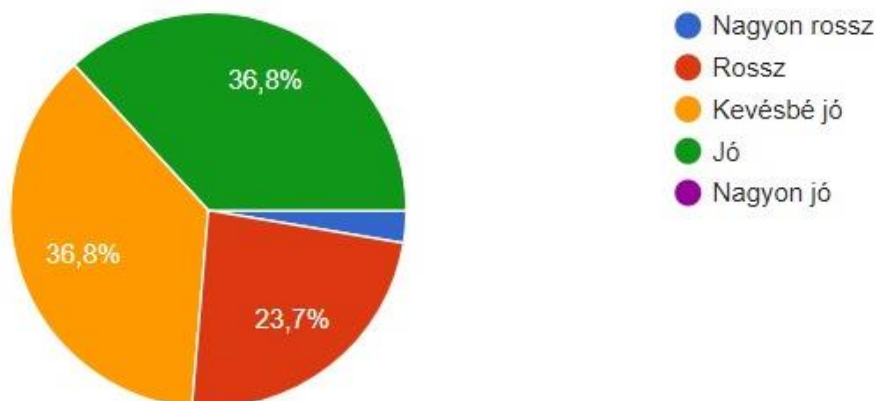
A kérdőívet kitöltők 44,7 %-a alapján a legmegfelelőbb megoldás a környezetszennyezés problémájára a környezetbarát technológiák bevezetésének anyagi támogatása.

A város gazdasági helyzetét az ipar fejlettség szempontjából a kérdőívet kitöltők 52,6 %-a kevésbé jónak, összesen 42,1 %-a rossznak, illetve nagyon rossznak ítéli meg. Csupán néhány százalékban került megjelölésre a jó jelző.

A város gazdasági helyzete a mezőgazdaság szempontjából a válaszadók véleménye alapján a következők szerint alakul:

A város gazdasági helyzete a szolgáltatások (kereskedelem, közlekedés, oktatás, egészségügy) szempontjából a kérdőívet kitöltők válaszai alapján a következő:

A lakosság felé kérdéskét tettük fel, hogy milyen önkormányzati, vagy lakóközösségi kezdeményezésben venne részt, mely során több lehetőségből választhatták ki a hozzájuk közelálló tevékenységet. A válaszokat 1-től 5-ig jelölhették meg (1-es biztosan részt venne, 2-es valószínűleg részt venne, 3-as bizonytalan, 4-es nem valószínű, hogy részt venne, 5-ös biztosan nem venne részt). A kérdőívet kitöltők összesítve a következő válaszokat adták:

A közterületek takarításában, a fenntarthatósággal kapcsolatos tájékoztatáson, környezetvédelmi rendezvényeken a válaszadók többsége bizonytalan, hogy részt venne, vagy sem.

A válaszadók kimagasló többsége részt venne a hulladékok szelektív gyűjtésében.

A fa és virágültetésben való részvétellel kapcsolatban a válaszadók véleménye megoszlik. 38 válaszadóból 9 fő valószínűleg részt venne és 9 fő mondta azt, hogy nem valószínű, hogy részt venne. 8 fő mondta azt, hogy biztosan részt venne és szintén 8 fő jelölte meg azt, hogy biztosan nem venne részt. A fennmaradók válasza szerint pedig bizonytalan, hogy részt venne a kezdeményezésben.

Kérdésként fogalmazódott meg a vitafórumon való részvétel is, melyre a válaszadók többsége (11 fő) azt jelölte meg, hogy biztosan nem venne részt, 10 fő pedig valószínűleg részt venne. A fennmaradó válaszok megoszlanak a további válaszlehetőségek között.

A kérdőív kitér a lakások műszaki állapotára is. A válaszadók 44,7 %-a alapján a lakásának műszaki állapota részben kielégítő, 36,8 %-a szerint kielégítő, és 18,4 %-a jelölte a nem kielégítő válaszlehetőséget.

A lakások fenntartásával kapcsolatban elmondható, hogy a kérdőívet kitöltők jelentős többsége tisztában van a háztartásának energia- és vízfelhasználásával. A kérdéshez kapcsolható, hogy a válaszadók 94,7 %-a hajlandó takarékoskodni az ivóvízzel és az energiával.

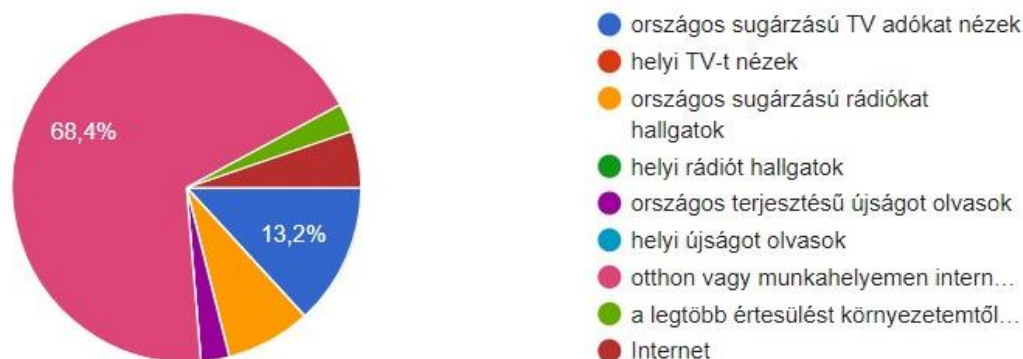
A kérdőívet kitöltők háztartásában a fűtési rendszerek a következők szerint oszlanak meg:

Gázkazán, központi fűtés	39,5 %
Vegyesüzelésű kazán, központi fűtés	36,8 %
Távfűtés	15,8 %
Villanykályha	13,2 %
Cserépkályha, kandalló	5,3 %
Hagyományos tüzelés, fa-, olajkályha	5,3 %

A lakásokkal kapcsolatosan fontossági sorrend felállítását kértük a kérdőívet kitöltőktől, mely a válaszok alapján a következők szerint alakul:

1. Szennyvízhálózat kiépítése, rákötés
2. Nyílászárók cseréje
3. Lakások fűtéskorszerűsítése
4. Épületek szigetelése

A lakosság információszerzésének módját tekintve a válaszok alapján a legtöbben (68,4 %) otthonában, vagy munkahelyükön internetről tájékozódnak. A válaszadók 13,2 %-a az országos sugárzású TV adókból informálódik. A fennmaradó válaszok megoszlának az internetről, környezettől szóban, országos rádiókból és újságokból való információszerzési módok között.

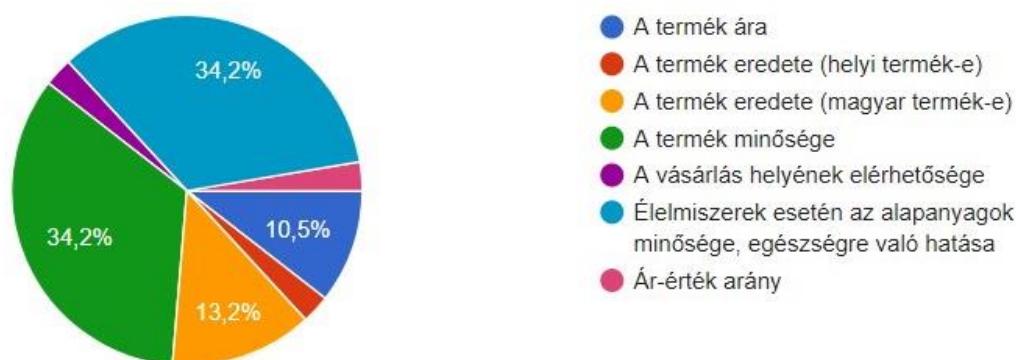
A kérdőívet kitöltőktől érdeklődtünk, hogy a településen milyen területek fejlesztését tartják a legfontosabbnak. A turizmus, ipartelepítés, hagyományőrző kézműipar, mezőgazdaság, szolgáltatások, oktatás, közlekedés, és lakásépítés területei közül sorrendbe állítva mondhatták el véleményüket a válaszadók.

Egyértelműen a legfontosabb területnek a turizmus került megjelölésre, majd az oktatás és az ipartelepítés. Ezeket követi a hagyományőrző kézműipar, a szolgáltatások és a közlekedés fejlesztési igénye. A válaszadók szerint a mezőgazdaság és a lakásépítés csak a fenti területek fejlesztését követően kerülne sorra.

A kérdőívek kitöltőitől kérdeztük, hogy a táj, a természeti környezet, erdők, szőlőkultúrák, gyümölcskertek, védett gyepek és egyes építmények, házak védelmét,

megőrzését tartják-e fontosnak. Válaszukat a felsorolt elemek sorrendbe állításával adhatták meg. A válaszadók a táj védelmét tartják a legfontosabbnak, melyet a természeti környezet, az erdők és a szőlőkultúrák megőrzése követ. Az ötödik helyen állnak az építmények, házak, ezt követik a gyümölcskertek majd a védett gyepek.

A fenntartható fejlődés fontos elemei az emberek szokásai, illetve a szokásokhoz való ragaszkodás mértéke. Kérdőívünkben arra vártunk választ, hogy milyen tényezők befolyásolják leginkább a vásárlás során a termékek kiválasztását. A válaszadók 34,2 % a termék minősége és szintén 34,2 % az élelmiszer esetén az alapanyagok minősége, egészségre való hatása alapján választ terméket. A további válaszok megoszlanak:

A „fenntartható fejlődés” kifejezéssel a kérdőív kitöltőinek 44,7 %-a nem találkozott. A válaszadók, akik már ismerték a kifejezést a következő meghatározásokat használták:

„Olyan fejlődési-fejlesztési folyamatok együttese, amely az életminőség hosszú távú, egyenletesen biztosítható javulását szolgálja az adott ökológiai keretek között.”

„olyan gazdasági, társadalmi fejlesztés vagy fejlődés, mely nem jár a környezet károsodásával”,

„Olyan folyamat elindítása, amely a jövőben önállóan megállja a helyét, külső segítség nélkül működik és képes a fejlődésre.”,

„Környezetvédelem, társadalmi, valamint gazdasági fejlődés együttese.”,

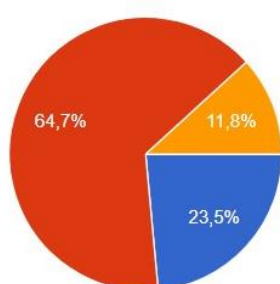
„Azt, hogy a fejlődés ne rombolja le a meglévő értékeket, környezetünket hanem szolgálja a fejlődést és az életterületünk jobbá tételét”,

„innováció, fejlődés az értékek megőrzésével”.

4.1.2. Oktatási-nevelési kérdőívek kiértékelése

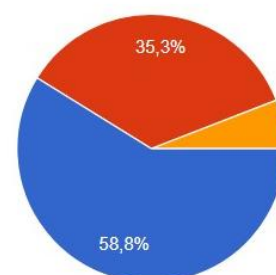
Az oktatási-nevelési kérdőívet összesen 17 fő töltötte ki. A kérdőív elsősorban diákok véleményének megismerése érdekében készült. A fenntartható fejlődés és a fenntarthatóságra nevelés oktatásban való megjelenése fontos a jövőt tekintve. A kérdőíven keresztül felmérhető a jelenleg folyó nevelés iránya, a fenntarthatóság megjelenésének mértéke.

Kérdésként merült fel a környezetszennyezés problémájának mértéke Magyarországot, illetve a lakóhelyet tekintve. A válaszadók véleménye a következő:

Lakóhely esetében

- Nagyon komoly problémát jelent
- Eléggé komoly problémát jelent
- Viszonylag jelentéktelen problémát jelent
- Nem jelent problémát

Magyarország esetében

A válaszadók 47,1 %-a érdeklődik a környezetvédelmi kérdések iránt, bizonyos eseményekkel kapcsolatban. 29,4 % folyamatosan, még a válaszadók 23,5 %-a egyáltalán nem érdeklődik a környezetvédelem iránt. Az érdeklődők elsősorban a hulladékgazdálkodással kapcsolatos témákat (hulladékudvar, újrahasznosítás, hulladékszállítás, óceánokban megtalálható hulladékok hatása) jelölték meg érdeklődési körként, de szerepel légszennyezés, fatelepítés, alternatív energiahasználat és a felmelegedés is, mint témakör.

A válaszadók 70,6 %-a a környezetvédelmi ismereteihez az interneten keresztül jut hozzá. A kérdőívet kitöltők 41,2 % televízióból, rádióból, 29,4 %-a az iskolai tananyagból, 23,5 %-a környezetében élőkkal történő beszélgetések során és egyéb iskolai rendezvényekről, 17,6 %-a pedig újságokból, folyóiratokból tájékozódik.

A kérdőívet kitöltők 88,2 %-a nem ismer a településen működő környezetvédelmi szervezetet.

Környezetvédelemmel kapcsolatos rendezvényen a válaszadók 52,9 %-a csak ritkán vesz részt, 23,5 %-a még sohasem vett részt és csupán 23,6 %-a vett részt, illetve vesz részt folyamatosan.

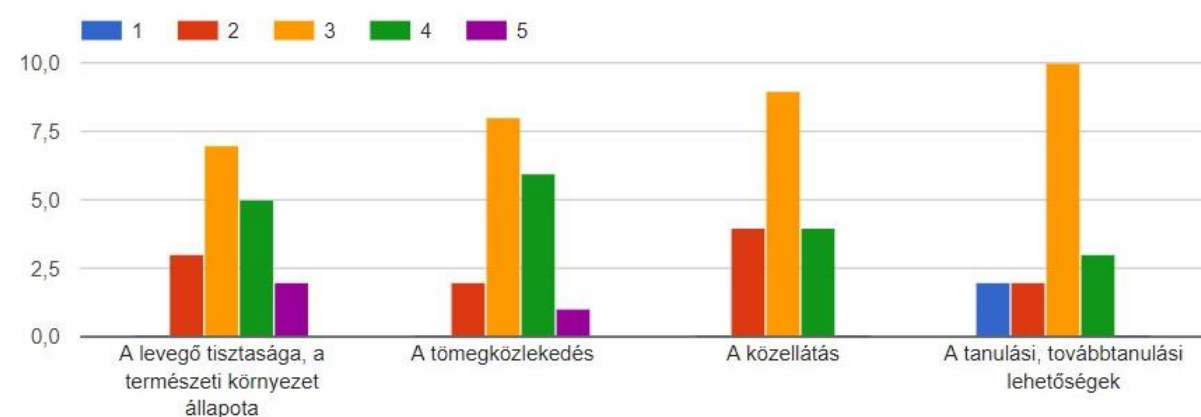
A válaszadók az iskoláikban a Föld Napjáról (82,4 %), a Madarak és Fák Napjáról (52,9 %) emlékeznek meg elsősorban. A Környezetvédelmi Világnapról csupán a kitöltők 17,6 %-a emlékezik meg iskolájában.

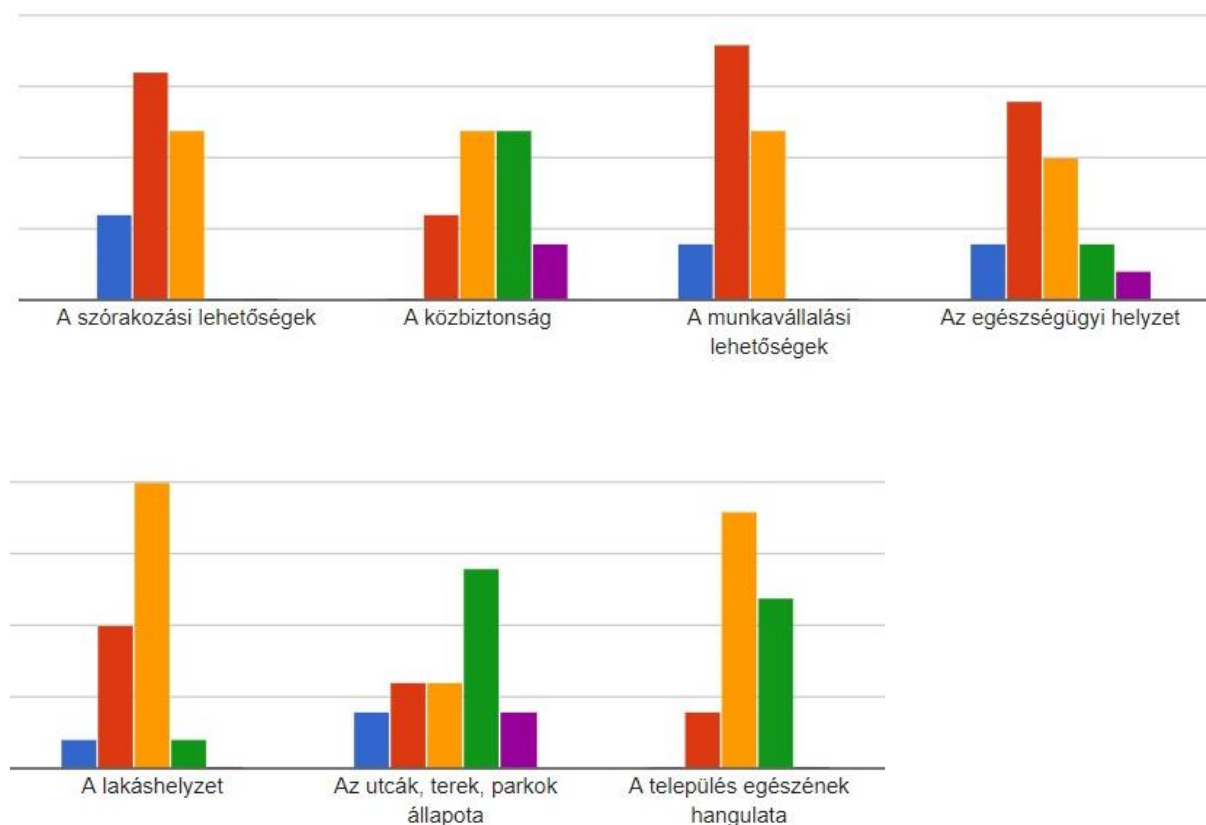
A válaszadók 41,2 %-a az iskolai anyagokon keresztül szeretne többet megtudni a környezetvédelemről, 17,6 %-a szintén szeretne többet tudni, de elsősorban a tanórán kívüli foglalkozások (szakkör, klub, rendezvények...stb.) keretében. A válaszadók viszonylag nagy százalékban (41,2 %) elegendőnek tartja a jelenlegi lehetőségeket a környezetvédelem kérdéseinek megismerésével kapcsolatban.

Mindennapi viselkedésünkkel, szokásainkkal hozzájárulunk a környezeti problémák fokozódásához, illetve csökkentéséhez. A válaszadók 52,9 %-a odafigyel a takarékos világítás és fűtés alkalmazására. 47,1 %-a pedig a hulladékok valamilyen célra történő hasznosíthatóságára ügyel, elsősorban feltételezhetően a szelektív hulladékgyűjtéssel. A válaszadók 64,7 %-a jelentősnek tartja a fogyasztási (vásárlási) szokások környezetterhelő hatását, 35,3 %-a pedig úgy véli, hogy a fogyasztási (vásárlási) szokásoknak lehetnek környezetterhelő hatásai.

A vásárlási szokásokkal kapcsolatban érdeklődtünk, hogy milyen mértékben jellemző a tudatos vásárlás. A válaszadók körében 52,9 % nagyon ritkán vásárol, vagy használ olyan terméket, melyről tudja, hogy kevésbé terheli a környezetet. 41,2 %-a a válaszadóknak nagyon gyakran használ, vásárol ilyen terméket, 5,9 %-a pedig soha, azaz nem veszi figyelembe az ilyen jellegű termékjellemzőt.

A kérdőív utolsó kérdése a településen megtalálható, néhány az élıhetőséget befolyásoló tényező értékelését foglalja magában. A válaszadó 1-5 közötti számokkal értékelhették a felsorolt tényezőket. Az értékelés során az 1-es szám jelenti a nagyon elégedetlen jelzõt, a 2-es szám az elégedetlen, a 3-as a kevésbé elégedett, a 4-es az elégedett és az 5-ös pedig a nagyon elégedett jelzõt jelöli. A válaszok a következõk szerint alakultak:

4.2. SWOT analízis

A célkitűzések megalapozásához szükséges a település vonatkozásában értékelni a környezeti, társadalmi és gazdasági állapotokat, annak érdekében, hogy a főbb fejlődési, fejlesztési irányok meghatározhatók legyenek. Jól bevált módszer erre az úgynevezett SWOT analízis, amely a belső és külső tényezők alapján vizsgálja az adott állapotot és meghatározza a kitörési irányokat. Az analízis során a belső állapotot az erősségek és a gyengeségek, a külső körülményeket a lehetőségek és a veszélyek felsorolásával jellemezzük.

- S** - erősségek (*strengths*): belső tényezők: pozitív dolgok, amik jól működnek és lehet rá befolyás, hogy még jobban működjenek.
- W** - gyengeségek (*weaknesses*): belső tényezők: olyan dolgok, amik nem jól működnek, de lehet rá befolyás, hogy jobb legyen.
- O** - lehetőségek (*opportunities*): külső tényezők: olyan adottságok, amelyeket nem tudunk befolyásolni, de kedvezőek, és rájuk építve kihasználhatjuk az erősségeinket.
- T** - fenyegetések (*threats*): külső tényezők: olyan korlátok, negatív tényezők, amelyeket nem tudunk befolyásolni, és csökkentik a siker esélyeit, kockázatot is jelentenek.

ERŐSSÉGEK
A település csatornázottsága az uniós előírásoknak megfelelően kiépített
Jelentős Natura 2000 területe()
Védett természeti területek ()
Helyi védett természeti területek ()
Tanösvények()
A település gazdag az építészeti, kulturális értékekben (országosan védett és helyi műemlékek)
Vonzó természeti környezet
Rendezett városközpont (részben)
Működik a szelektív hulladékgyűjtés rendszere (szelektív sziget, házhoz menő szelektív begyűjtés, hulladékudvar)
A lakossági szilárd hulladék műszakilag megfelelő szigetelt lerakóba kerül.
Erős a civil kezdeményezés és részvétel, civil szervezetek aktivitása
A légszennyezettség mérésére manuális mérőállomás található a településen.
A levegő minősége megfelelő, határérték túllépés nem volt.
A város termálvíz készlettel rendelkezik (hasznosítása: strand)
Mezőgazdaságilag jól hasznosítható, értékes termőterületek találhatók
Közműellátottság megfelelő.
Jelentős a zöldfelületek aránya, védelmük helyi szabályozásokkal megfelelően biztosított.
A keletkező szennyvíziszapok kezelése megfelelően megoldott
Évenként tartott közösségi rendezvények
Közbiztonság megfelelő szintje
Jól szervezett szociális ellátás
Továbbtanulási lehetőségek a városban
Kulturális kikapcsolódási lehetőségek biztosítása
Infrastrukturális ellátottság -víz, - gáz, villamos energiaellátás megfelelő szintje
Szolgáltatók, kereskedők jelenléte
Kistérségi centrum szerep
Jó termőképességű talajok, szőlőtermelésre alkalmas földterületek, gazdag borászati kultúra
Kedvező turisztikai és határmenti fekvés
Múltban gyökerező ismertség (vár, bor, Máriagyűdi zarándokhely)

GYENGESÉGEK
A településen nem található automatikus légszennyezést mérő állomás.
Talajvízben mért koncentrációk
Növekvő öregedési index, fiatalok elvándorlása
negatívba forduló vándorlási különbözet
gazdaságilag aktív lakosság alacsony és tovább csökkenő aránya
magas és növekvő munkanélküliség
közlekedésből származó hátrányok
segélyezésre szorulóknak növekvő száma
magasan képzett munkaerő hiánya
gyenge hatásfokú kommunikáció
turizmus területén a szomszédos városokhoz viszonyított lemaradás
alacsony szintű, színvonalú kiskereskedelem, túlkínálat
turisztikai forgalom átmenő jellegű, nem megoldott a helyben tartás
önkormányzat korlátozott pénzügyi lehetőségei
mezőgazdaságra épülő feldolgozóipar hiánya
műemléki épületek felújításra szorulnak
kevés álláslehetőség

LEHETŐSÉGEK
új társadalmi szereplők megjelenése, új civil szervezetek alakulása
kulturális élet fellendülése
fiatalok és értelmiségiek helyben tartása
a város, mint lakóhely vonzóvá tétele
a lakosság környezettudatosságának növelése
fiatalok átképzése a helyi, térségi igényeknek megfelelően, szakképzés
magasabb fokú környezeti nevelés az óvodákban és iskolákban
figyelemfelhívó rendezvények
külső források bevonása a gazdasági fejlesztésbe, pályázati források kihasználása
új munkahelyek megteremtése
háztáji termékek piaci pozíciójának erősödése, termelői piacok szervezése
kerékpáros turizmus népszerűsítése, térségi kerékpárutak
helyi mezőgazdaságra épülő feldolgozóipar megteremtése
biogazdálkodás
minőségi bortermelés és borturizmus fejlesztése
turisztikai vonzerőben rejlő lehetőségek kihasználása (vár programkínálat kiegészítése)
együttműködés a turisztikai társtelepülésekkel
turisztikai szálláshelyek minőségi és mennyiségi növelése
kereskedelmi kínálat színvonalának növelése
települési környezet további javítása
agrárkörnyezetvédelem
megújuló energiaforrások alkalmazása helyi szinten (geotermikus energia)

VESZÉLYEK
az öregedési index további növekedése, idősödő társadalom
magas az inaktívok, eltartottak száma
elváándorlási ráta növekedése, népességfogyás
lokálpatriotizmus háttérbe szorulása
társadalmi elidegenedés
globalizáció hatása, identitástudat csökkenése
hagyományőrzés háttérbe szorulása
életszínvonal romlása
szociális helyzet súlyosbodása
növekvő munkanélküliség
területi különbségek fokozódása
csökkenő szakképzett helyi munkavállalók
vállalkozási önerő hiánya
városi infrastruktúra és az építészeti állapot súlyos romlása, amely megakadályozza a turizmus fejlesztését
talajszennyezettség növekedése, talajok fizikai és kémiai romlása
csökkenő állattartásból következően megváltozott talajerő utánpótlás
felszín alatti vizek szennyezettségének növekedése
légszennyezettség növekedése
levegő allergén pollenmennyiségének növekedése
természeti értékek pusztulása
csapadécsatorna-hálózat bővítésének, felújításának elmaradása esetén szélsőséges időjárási körülmények bekövetkezésekor nagymértékű elöntések várhatók
forráshiány miatt a környezetvédelmi beruházások háttérbe szorulhatnak

5. STRATÉGIA

Stratégián tágan értelmezve azokat az önálló projekteknek és tevékenységeknek a keretét szolgáló terveket és programokat értjük, amelyek esetében átfogó célok segítségével valós tervezési és cselekvési változatok meghatározására van lehetőség. Tehát ebben a fejezetben egy olyan átfogó terv kerül kidolgozásra, mely általános iránymutatást nyújt a településnek. A stratégia a jövő alakításának eszköze, mely során a fő célok, illetve az azok megvalósításához szükséges intézkedések, eszközök kerülnek meghatározásra. A megfelelően kialakított stratégia segítségével meg lehet teremteni a koordinációt a térben is időben elágazó folyamatok között. Fő pillérei a stratégiai célok, melyeket el kell érni ahhoz, hogy a jövőkép által megfogalmazott állapot létrejöjjön.

A régióra, megyére, településekre készült különböző koncepciók, tervek alapvetően meghatározzák az egyes területek lehetséges fejlesztési, fejlődési irányait. A Local Agenda 21 programban megfogalmazott hosszú távú fejlesztési irányelvek, ill. rövidtávon megvalósítható programok, projektek összhangban állnak a tervhierarchia magasabb szintjén álló dokumentumokkal, tervekkel. A tervezés keretét az Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK) adja meg, mely hosszú távú (10-15 év) területfejlesztési alapelveket, irányvonalakat és célkitűzéseket, valamint középtávú feladatokat fogalmaz meg, részletezve a területi célkitűzéseket.

Szükséges összehangolni a különböző ágazatok stratégiáit, a fenntarthatóság alappillérei mentén. A gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóság számos szinergiával, közösen megfogalmazott és végrehajtható céllal, kapcsolhatók össze, ezek segítségével dolgozható ki az Intézkedési terv.

5.1. Célállapot

A környezetvédelem és a megújuló energiaforrások előnybe részesítésével történő gazdaságfejlesztés, mely során fejlődik a lakótársadalom, új munkahelyek jönnek létre, azaz bővülnek a jövedelemszerzési lehetőségek. A fenti célok a fenntartható fejlődés szem előtt tartásával, erőforrások megfelelő felhasználásával, a város vezetése és a lakosság szoros együttműködése mellett valósulhat meg.

„Siklós Baranya megye déli kapuja, a Siklós-Harkány-Villány turisztikai körzet központja, a turisták számára vonzó utazási célpontot jelentő, a századelő hangulatát idéző, esztétikus külsejű kisváros, amely az európai normáknak megfelelő, javuló életminőséget, megőrzött és fenntartható, rendezett és egészséges környezetet biztosít lakói számára, a mind teljesebb foglalkoztatottság elérése érdekében pedig az itt lévő és a betelepülő vállalkozások számára vonzó, vállalkozásbarát feltételeket teremti.”

Stratégiai célok

- I. Vonzó lakóhelyi környezet megteremtése: A városlakók számára vonzó, rendezett, az európai normáknak megfelelő, kedvező munkalehetőségeket és közösségi funkciókat biztosító lakóhelyi környezet alakuljon ki.
 - városi infrastruktúra fejlesztése,
 - humán infrastruktúra fejlesztése,
 - települési környezet fejlesztése és fenntarthatóságának erősítése
- II. A város váljon vonzó, magas szolgáltatási színvonallal jellemezhető turisztikai célponttá, ezáltal szerezze vissza Déli Kapu szerepét.
 - turizmus kiszolgálására alkalmas infrastruktúra létrehozása,

- utazási célpont imázsának visszaszerzése és erősítése,
- turisztikai termékek és szolgáltatások rendszerének kifejlesztése,
- promóció, szervezeti háttér kialakítása, civil szervezetek bevonása

III. Erősödjön a város gazdasági versenyképessége azáltal, hogy vállalkozásbarát politikája, vonzó befektetési, társadalmi és fizikai környezete elősegíti a versenyképes vállalkozások letelepedését, a helyi tőke eredményesebb érvényesülését és helyben maradását.

- turizmus- és természetbarát ipari tevékenységek számára kedvező fizikai, intézményi és pénzügyi infrastruktúra kialakítása,
- vállalkozóbarát várospolitikák kialakítása,
- vállalkozók versenyképes tevékenységét elősegítő képzések, tanácsadás ösztönzése

A városfejlesztési stratégia elkészítése során a város helyzetelemzésére építve az alábbi JÖVŐKÉP alakult ki, mely épül a korábbi stratégiákban meghatározottakra is:

Siklós városa a kistérség, valamint a Siklós-Harkány-Villány mikrorégió történeti magja és határmenti turisztikai központ.

A város jövőképe tehát azt a célt fogalmazza meg, hogy hosszú távon, 15-20 éves távlatban Siklós a három város közül és azzal együttműködve a történeti mag, központ, történeti, történelmi jellegű turisztikai centrum lesz, és kihasználja határmentiségének minden aspektusát, tehát a történeti turizmus tekintetében nem csak a magyarországi városok közül kíván kiemelkedni, hanem saját térségén belül, mely átnyúlik az országhatáron, kíván turisztikai központként funkcionálni.

A város jövőképe összetett célokat fogalmaz meg egy konkrétan is megfogható, integrált cél képében, mely vezérelvként a város életét meghatározó egyes területeken külön-külön értelmezhető.

5.2. Prioritások

A fenntartható fejlődéshez elengedhetetlenül szükséges a fenntarthatósági pillérek megerősítése. A megerősítések fontossági sorrendbe helyezése prioritásuk szerint kell történjen. Az elsőrendű szolgáltatási igények és problémák, kérdések felfedése a közösségi kérdőíveken keresztül történik.

Társadalmi prioritások:

Helyi egyetértés megteremtése a város alapértékeiről, az egészséges életkörülményekről, a jelenlegi és jövő generációi számára szükséges feltételek biztosításával.

- egészségügyi helyzet fejlesztése
- szociális helyzet fejlesztése
- esélyegyenlőségi jogok biztosítása
- oktatás, képzés fejlesztése
- intézményi működés hatékonyságának növelése
- kulturális élet gazdagítása
- társadalmi szemléletformálás a fenntarthatóság jegyében

Gazdasági prioritások:

Jelentős mértékben támaszkodik az emberi munkaerőre, a megújuló energiaforrásokra, erőforrásokra és a nemzetgazdaság egésze szempontjából optimális gazdasági formációkra.

- ipar fejlesztése
- mezőgazdaság fejlesztése
- vendéglátás, idegenforgalom, turizmus fellendítése
- nemzetközi együttműködés
- gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése
- az Önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése.

Környezeti prioritások:

A káros anyagoktól való védelemmel és a természeti erőforrások hatékony hasznosításával elősegítjük a lakosság hosszú távú jólétét, valamint a növény és állatvilág életkörülményeinek és sokszínűségének fennmaradását.

- hulladékgazdálkodás
- infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése
- zöldterületek védelme, fenntartása – növény és állatvilág fenntartása
- környezet ismeret, környezettudatosság
- települési és épített környezet védelme
- energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása
- a lakókörnyezet védelme a káros szennyezőanyagok környezetbe való jutásától
- környezeti elemek és rendszerek állapotának javítása, védelme

5.3. Várható, valamint elérni kívánt hatások

A fenntartható fejlődés elősegítéséhez, mint központi célhoz szükséges a fenntarthatósági pillérek, vagyis a társadalmi-, a gazdasági- valamint a környezeti hatások stabilizálása, megerősítése. Az egyes prioritások között nem állítható fel sorrendiség. Megvalósulásuk a város számára komplex módon fontos, csak együttesen eredményezik az elérni kívánt célállapotot.

A várható hatások a 3 fő pillérre vonatkozóan az alábbiak:

Társadalmi hatások:

- vendéglátás, idegenforgalom, turizmus javul
- látogatók száma növekszik
- a fiatal munkaerő helyben marad
- munkanélküliség csökken
- egészségügyi ellátás javul
- javul az életminőség.
- elvándorlás mértékének csökkenése
- kulturális értékek, hagyományok, sport, művelődés megőrzése
- javul és korszerűsödik a közoktatás helyzete
- nő a környezettudatos nevelés szerepe az oktatásban
- a lakosság környezettudatossága nő
- esélyegyenlőség javul
- a lakosság gyermekvállalási kedve nő
- javul a lakosság korösszetétele
- javul a szociális ellátás
- közbiztonság javul

Gazdasági hatások:

- vállalkozások száma nő
- beruházások száma nő
- turizmus, idegenforgalom fellendülése
- infrastruktúra javul
- foglalkoztatás, munkaerőpiac helyzete javul
- közösségi közlekedés javul
- megújuló- és energiatakarékos energiaforrásokra való áttérések
- megközelíthetőség javul

Környezeti hatások:

- a városi levegő minősége nem romlik, a belvárosi levegő minősége javul
- hulladékgazdálkodás helyzete javul
- a Város zöldfelületi rendszerének állapota, minősége javul
- védett területek és helyi értékek fennmaradnak
- új védelem alá helyezendő területek, értékek kijelölése
- a környezet minősége, állapota javul
- a talaj minősége javul
- a felszín és felszín alatti vizek minősége javul, szennyezettsége csökken
- a zaj és rezgés okozta környezetterhelés csökken
- biológiai aktivitásérték növekszik
- természetes élőhelyek fennmaradnak

6. Fejlesztési célok meghatározása – megvalósítás módja

Az intézkedési terv olyan hierarchikus célrendszert, és az ahhoz rendelt intézkedések sorát adja meg, mely segítségével a Local Agenda 21 program, azaz a fenntartható fejlesztés és városüzemeltetés megvalósítható.

Az intézkedési tervet a 3 alappillér figyelembevételével vázoljuk, mely tervbe beépítésre kerültek a város által elindított fejlesztési irányok, pályázatok is.

6.1. Társadalmi pillér

A Fenntartható Fejlődés társadalmi pillére a jelenlegi és a jövő generációinak szükséges társadalmi feltételek biztosítása az egészséges, biztonságot nyújtó élettér kialakításához. Az intézkedési terv keretében felsorolási szinten meghatározásra kerülnek a fő- és alcélok. A meghatározott célok külön bekezdésben kerülnek kifejtésre.

TÁRSADALMI PILLÉR CÉLRENDSZERE	
I. Lakosság életminőségének javítása (lakosságmegtartás)	
I.I.	Alapszolgáltatások (oktatás, szociális ellátás) minőségi fejlesztése
I.II.	Minőségi bérakásállomány létrehozása
I.III.	Közösségi közlekedés fellendítés
II. Települési identitás fejlesztés, társadalmi kohézió javítása	
II.I.	Kulturális fejlesztések, közösségfejlesztés, esélyegyenlőség biztosítása
II.II.	Sport- és szabadidős funkciók, zöldfelületek fejlesztése
III. Társadalmi szemléletformálás	

6.1.1. Lakosság életminőségének javítása (lakosságmegtartás)

Az életminőség fejlesztésére irányuló középtávú cél megvalósítása hozzájárul az egészség, az egészséges környezet, a szociális biztonság javulásához. A lakosság életminőségének alakulását jelentős mértékben befolyásolja a lakó- és a természeti környezet állapota, valamint a minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés mértéke is. A minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítható az egyes intézmények (szociális, oktatási és igazgatási) fejlesztése által.

A lakosságszám megtartása érdekében számos intézkedés szükséges, melyek többnyire éveket vehetnek igénybe, mint például a munkahelyteremtés és az infrastruktúra kiépítés. Elsősorban rövidtávú célként kezelhető a jelenlegi

lakosságszám megtartása, majd hosszabbtávú célként említhető meg a lakosságszám növelése.

A lakosság életminőségének javítása, a fiatal, aktív korosztály elvándorlásának megelőzése érdekében a következő intézkedések megtétele válhat szükségessé:

- illetékes munkaügyi központtal való szoros együttműködés a munkahelyteremtés, illetve a munkát keresők végzettségének megismerése érdekében (igényfelmérés);
- helyi szociális támogatás rendszerének felülvizsgálata;
- meglévő szociális bérlet, valamint szakember bérlet fenntartása, a rászorulóknak bérlethez jutásának segítése;
- közbiztonság fokozása, rendőri polgári jelenlét erősítése, fejlesztése (térfigyelő rendszerek kiépítése)

6.1.1.1. Alapszolgáltatások (oktatás, szociális ellátás) minőségi fejlesztése

Az egészségügyi, szociális és oktatási intézmények fejlesztése, a városban élők életminőségének javítását célzó beruházásokkal együtt fokozzák a város lakosságmegtartó képességét. Az elmúlt évek demográfiai adatai és társadalmi változásai, valamint az infrastruktúra hiányosságai szükségessé teszik, tették a minőségi fejlesztések végrehajtását.

Az egészségügyi, szociális és oktatási intézmények működése érdekében a finanszírozási források biztosítása elengedhetetlen. Célként fogalmazódott meg Siklós város vezetése által az időskori szociális ellátás differenciált szolgáltatásainak fejlesztése is.

A lakosság egészségügyi állapotának megőrzését, javítását szolgáló intézkedések bevezetése is elősegítheti a lakosság életminőségének javítását, mint például a pollenképződés visszaszorítására tett helyi intézkedések (parlagfűmentesítési akciók). A lakosság egészségügyi állapotának megőrzése érdekében segítséget adhat az országos, területi és helyi szűrőprogramokhoz történő csatlakozás, a szűrővizsgálatok megszervezése, valamint a prevenció tevékenységet végző személyek, civil szervezetek támogatása, segítése.

Siklós város az alap oktatási és szociális ellátás minőségi fejlesztése érdekében a következő konkrét intézkedéseket tervezi, a következő célokat kívánja megvalósítani:

- Szolgáltatóház felújítása, energiahatékonyságának növelése,
- Siklós Város és mikrotérsége egészségügyi alapellátó-rendszere infrastrukturális feltételeinek és szolgáltatásainak korszerűsítése, fejlesztése, az alapellátási funkciók - beleértve az orvosi ügyeletet - egy épületbe történő integrálása,
- Fogorvosi rendelők akadálymentesítése,
- Intézményi konyhák felújítása,

- Mária szálló felújítása (emeltszintű nyugdíjas otthon létrehozása)
- Siklósi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ (Szociális Otthon) felújítása
- Óvoda és bölcsőde felújítása,
- Iskolai sportlétesítmények felújítása (tanuszoda, Kanizsai D. sportcsarnok)
- Volt kollégium (jelenleg zeneiskola) felújítása (teljes tetőszigetelés), újraindítása

6.1.1.2. *Minőségi bérlakásállomány létrehozása*

Minőségi bérlakásállomány létrehozásával a cél hosszú távon nem feltétlen a bérlakásállomány számának, hanem az állomány minőségének növelése. Jelenleg Siklós Város Önkormányzatának tulajdonában állnak olyan korábban szociális bérlakásként hasznosított ingatlanok is, melyeknek a bontása szükséges. A leírtaknak megfelelően a minőségi bérlakásállomány növelése érdekében a következő intézkedések szükségesek:

- Meglévő bérlakásállomány bontandó épületeinek elbontása,
- Meglévő szociális bérlakás, valamint szakember bérlakások fenntartása, a rászorulóknak bérlakáshoz jutásának segítése.

6.1.1.3. *Közösségi közlekedés fellendítése*

A munkaerő mobilitásának biztosításához (elsősorban Siklós-Máriagyűd között) célként jelenik meg a közösségi közlekedés – helyközi járatok – hálózatának fejlesztése, kiterjesztése (közlekedés megkönnyítése érdekében a forgalomirányítási rendszerek, forgalomtechnikai eszközök fejlesztése). A lakosság által vonzóvá tett tömegközlekedés előnyben részesítésével csökken a közúti terhelés, javul a levegőminőség.

Célként jelenik meg nem csupán a lakossági szempontból, hanem turisztikai vonatkozásban is a kerékpáros közlekedés vonzóvá, kényelmessé és biztonságossá tétele. Az összefüggő, szomszédos településeket is összekötő kerékpárút hálózat elősegíti az esetleges munkaerőáramlást, a meglévő turista pihenőhelyekkel történő összeköttetés megléte esetén pedig a kerékpározást előnyben részesítő turisták számára is vonzóvá válik a település és szűkebb környezete. A kerékpárutak fejlesztésével kapcsolatos terveket a 6.2.2.2 fejezet tartalmazza részletesen.

Felmerülhet igényként a turisztikailag frekvenciát területek (helyi látványosságok, műemlékek, természetvédelmi területek) személygépjármű terhelésének csökkentése a forgalomszervezési, tömegközlekedési, parkolási, esetleg alternatív közlekedési eszközök biztosításával.

6.1.2. Települési identitás, társadalmi kohézió javítása

Kiemelten szükséges foglalkozni a helyiek és a város kapcsolatával. A turizmus sok lakos számára nem jelent kitörést. Az attrakciók – a vallási hitüket gyakorló, kegyhelyre eljáró katolikus hívők kivételével – olyan szolgáltatást nyújtanak, amelyek még a helyiek számára nyújtott kedvezménnyel sem jelentenek sokat, hisz turistáknak szólnak, és kevés ember költ/viselkedik úgy saját városában, mint egy turista. A helyi identitás erősítése, a közösségépítés közösségi és kulturális események támogatásával, kulturális/rekreációs/sport céllal igénybe vehető intézményi és szabadtéri helyszínek biztosításával elősegíthető. A társadalmi integrációt segítő szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek megteremtése, szabadidős szolgáltatások kiterjesztése és az esélyegyenlőség biztosítása komoly előrelépést jelent a cél eléréséhez.

A helyi kultúra megfelelő hasznosítása jelentősen hozzájárulhat a települési identitás és társadalmi kohézió javításához. Megfelelő programok keretében az idegenforgalmi kínálat is bővíthető, ezért is fontos, hogy a település hagyományőrző és kézműves egyesületei, hagyományőrző művészeti csoportjai érezzék a város ösztönző támogatását. A közösségfejlesztés a népesség kötődését eredményezi és hozzájárul a tömeges érdektelenség visszaszorulásához, az egymásért, a város és környezet fejlesztéséért tenni akaró szellemiség terjedéséhez.

6.1.2.1. *Kulturális fejlesztések, közösségfejlesztés, esélyegyenlőség biztosítása.*

A kulturális programok szervezése, a helyi hagyományos mesterségek bemutatása, továbbadása a fiatal generáció számára, a helyi lakosság, főként a fiatalok közösségi, szórakozási lehetőségeinek bővítése, a közösségi élet helyszíneinek fenntartása, bővítése együtt segíti a lakosság településhez való kötődésének kialakulását, hozzájárulhat a lakosság elvándorlásának visszaszorításához. Ennek megfelelően Siklós város vezetése a következő konkrét intézkedések megtételét tűzte ki célul:

- Örsi Ferenc Művelődési Központ felújításának II. üteme,
- Máriagyűdi egyházi tevékenység (búcsúk) állandó városi kiegészítő programok szervezése,
- Községi programok szervezése,
- Területi együttműködés fejlesztése (Járási Esélyegyenlőségi Programban foglaltak megvalósítása),
- Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósítása (szegregáció oldása).

6.1.2.2. Sport és szabadidős funkciók, zöldfelületek fejlesztése

A sport és szabadidős tevékenységek végzésére alkalmas területek (pl.: sportpályák, játszóterek) fejlesztése, kialakítása általánosan elmondható, hogy a lakosság alapvető szükségletét, igényét szolgálja. A közterületek sportolásra és szabadidős tevékenységek végzésére történő alakítása, meglévők fejlesztése, felújítása fontos célként került meghatározásra. A helyi sportolási célú meglévő, vagy kialakítandó létesítmények oktatási célokat is szolgálhatnak, valamint egyben szélesebb korosztály szabadidős eltöltését is lehetővé teheti.

A fent leírt cél elérése érdekében a játszóterek folyamatos fejlesztése, felújítása, szükség esetén újak kialakítása elengedhetetlen, továbbá a sportesemények, kulturális és egyéb szórakoztató események szervezése a közösségformálást is szolgálja.

Siklós város vezetése által kitűzött, konkrét célok megvalósítása a következő:

- KRESZ PARK felújítása, új közösségi tér kialakítása,
- BMX, gördeszka pálya kialakítása a volt téglagyári területen,
- Utcafásítások,
- „Arborétum” területének tájképi kertté fejlesztése és/vagy közösségi tér kialakítása,
- Mesterséges tó kialakítása (pl. Gordisai u. végén),
- Lakóterületek közttereinek rehabilitációja.

Korábban kiemelt célként szerepeltetésre került a Siklósi Sportpálya fejlesztése (infrastruktúra, lelátó), melyet Siklós Város Önkormányzata részben elnyert támogatás felhasználásával, részben hozzájárulásokból és önerőből 2016.-2017. évében elvégzett. Mehring Lajos nevét viselő Sportpálya és edzőpálya (7800 Siklós, Gyúdi út 16.) területén a következő átalakítások, felújítások kerültek elvégzésre:

- Műfüves labdarugó pálya kialakítása;
- Sportpálya felújítása során az edzőpálya világítása, locsolórendszer kiépült, megújult,
- Parkoló építés, szabadidőpark kialakítás, tereprendezés;
- új lelátó és öltöző építése (fűtési rendszer kiépítése, pénztár kialakítása, parkosítás, gyepregeneráció megvalósítása, labdafogó háló felszerelése);
- A terület betonelemes kerítése is megújult.

Szintén célként került megfogalmazásra a korábbi programban, hogy Máriagyűd területén játszótér kerül kialakításra. A cél teljesült, Siklós Város Önkormányzata új játszótér alakított ki a Községi ház környezetében. Ezen felül Siklós Város Önkormányzata területet biztosított megállapodás keretében az Egyház által elnyert támogatásból létrehozott játszótérhez (Búcsú tér).

Közvilágítás korszerűsítése szintén támogatás elnyerésével megvalósult.

6.1.3. Társadalmi szemléletformálás

A társadalmi pillér vonatkozásában említésre méltó célfeladat a társadalom szemléletformálása. A szemléletformálás célja a jelen és a jövő generációk számára a fenntarthatósági szempontok megismertetése. A szemléletformálás legmegfelelőbb színtere az oktatás keretein belül van. A szemlélet formálását elősegítheti a rendszeres, a környezettudatos társadalmi magatartást (komposztálás, szelektív gyűjtés, tudatos vásárlás, hatékony energiagazdálkodás) és a helyi értékek (közösségi, kulturális, épített és természeti értékek) megőrzését elősegítő iskolai fórumok szervezése.

A szemléletformálás nem csupán az oktatás keretében hajtható végre. Szemléletformálás például az otthoni nevelés, a település vezetése által propagált környezettudatos programok szervezése, a civil szervezetek környezettudatosságot célzó tevékenysége.

6.2. Környezeti pillér

A Fenntartható Fejlődés környezeti pillére a jelenlegi és a jövő generációinak szükséges környezeti feltételek biztosítása az egészséges, biztonságot nyújtó élettér kialakításához. Az intézkedési terv keretében felsorolási szinten meghatározásra kerülnek a fő- és alcélok. A meghatározott célok külön bekezdésben kerülnek kifejtésre.

KÖRNYEZETI PILLÉR CÉLRENDSZERE	
I. Természeti környezet védelme, környezet és klímavédelem	
I.I.	Környezetszennyezés csökkentése
I.II.	Közműrendszerek fejlesztése
I.III.	Megújuló energiaforrások (napenergia, geotermia, biomassa) használatának bevezetése
I.IV.	Épített örökség védelme, településkép javítása
II. Közlekedésfejlesztés	
II.I.	Közlekedésbiztonsági fejlesztések, utak, parkolók, járdák felújítása, fejlesztése
II.II.	Kerékpár utak kialakítása
II.III.	Vasútvonal turisztikai hasznosításának feltárása

6.2.1. Természeti környezet védelme, környezet és klímavédelem

A fejlesztések tervezésekor fontos figyelembe venni a településre, területre jellemző klimatikus hatásokat, nagy hangsúlyt kell fektetni a szélsőséges időjárási viszonyok

okozta hatások megelőzésére, kiküszöbölésére. A természeti és épített környezet védelmét elősegítheti a környezetbarát infrastruktúra előnyben részesítése. A fenntartható városüzemeltetés megfelelő, a település adottságait felhasználó kialakítása magasabb hatékonyságot is eredményezhet.

A településre vonatkozó környezeti tényezők, elemek állapotát, a településre vonatkozó előírásokat és ezzel kapcsolatos szolgáltatásokat elsősorban a Környezetvédelmi Program tartalmazza, melynek felülvizsgálatát legalább kétfévente szükséges elvégezni. A felülvizsgálat nem csupán pályázati szempontok alapján fontos, hanem azért is, mert a folyamatos fejlődés során más is más területek válnak érintetté, esetlegesen terheltté, ahol intézkedések bevezetése válhat szükségessé. A programban foglaltak a nyilvánosság biztosítása alapján a lakosság körében is ismertethető, így pontosabb, aktuális képet kaphatnak az Őket körülvevő környezeti állapotokról.

6.2.1.1. Környezetszennyezés csökkentése

A környezetszennyezés csökkentése érdekében célként jelenik meg a településen található közvetlen szennyező források megszüntetése, felszámolása. Siklós város tekintetében a környezetszennyezés csökkentése elsősorban a háztartások megfelelő, zárt csatornahálózaton keresztül történő szennyvíz elvezetésével, a bezárt, de nem rekultivált szemétkerakók megfelelő lezárásával, közlekedésből és fűtési rendszerekből eredő levegőszennyezés csökkentésével, csapadékvizek megfelelő elvezetésével biztosítható.

A település vonatkozásában a következő konkrét célok megvalósítása sorolható fel:

- Folyékony hulladék -csatornázatlan területekről származó szippantott szennyvíz leürítő telep rekultivációja,
- Volt inerthulladék lerakó rekultivációja,

Célként került meghatározásra a korábbi dokumentációban a települési szilárd hulladéklerakó rekultivációjának elvégzése. Siklós Város Önkormányzata a Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási Társulás által koordinált támogatási konstrukció keretében sikeresen elvégezte a terület rekultivációját 2012 évében.

A környezetszennyezés csökkentését hivatott támogatni az a kezdeményezés is, mely szerint az újonnan létesített parkolóknál elektromos töltőállomás kialakítása szükséges. Siklós Város Önkormányzata a belváros felújítása során az elektromos töltőállomás kialakításáról gondoskodni fog.

6.2.1.2. Közműrendszerek fejlesztése

A közműrendszerek fejlesztését a település önkormányzata folyamatosan végzi az üzemeltetővel együttműködve, a rendelkezésre álló támogatások igénybevételével. A fejlesztésekkel kapcsolatban a következő célok elérése került kitűzésre:

- Szennyvízelvezetés fejlesztése, szennyvízvezeték kiépítése (Gordisai út),
- Csapadékvíz elvezető hálózat felmérése, felújítása, szükséges esetben kiépítése,
- Ivóvízminőség javítását és ivóvízbázis védelmét szolgáló fejlesztések megvalósítása,
- Új vízádó kút fúrása.

Korábban célként került szerepeltetésre a település szennyvízelvezetésének és szennyvíztisztításának fejlesztése, mely 2014 évében megvalósult. A település szennyvíztisztítására korszerű, környezetvédelmi szempontoknak megfelelő technológia került kiépítésre. A szennyvízelvezetéshez szükséges közműhálózat 100 %-ban megvalósult a település belterületén. Bővebb leírás a 3.8.2. pontban olvasható.

6.2.1.3. Megújuló energiaforrások (napenergia, geotermia, biomassza) használatának bevezetése

A megújuló energiaforrások alkalmazásának bevezetését részben az önkormányzat támogatások igénybevételével saját beruházásként, részben pedig külső vállalkozások, befektetők bevonásával kívánja megvalósítani. Tervezett fejlesztések a következők:

- Napelem park létrehozása
- Geotermikus energia hasznosítása (távhőszolgáltatás kiterjesztése)
- A leromlott állapotú társasházi épületek homlokzati felújítása, energetikai korszerűsítés
- Intézmények világítóberendezéseinek cseréje,
- megújuló energiaforrások helyi rendelkezésre állását, felhasználását vizsgáló tanulmány kidolgozása, a potenciál felmérése,
- megújuló energiaforrások használatával kapcsolatos pályázati források felkutatása, beruházások előkészítése, tervezés.

6.2.1.4. Épített örökség védelme, településkép javítása

Az épített környezet értékeinek megőrzésével, illetve feltárásával kapcsolatban a következő intézkedések megtétele válhat szükségessé:

- a helyi védelemre méltó épített értékek állapota felvételének elkészítése, ez alapján a területek kezelési és fenntartási szabályainak kimutatása,
- az épített örökség helyi védelmére vonatkozó rendelet felülvizsgálata,
- települési beruházások során környezetbarát megoldások alkalmazása,
- közcélú beruházások, anyagbeszerzések során környezetbarát anyagok beszerzése, környezetbarát anyagok, megoldások használatának előírása.

6.2.2. Közlekedésfejlesztés

A közlekedés mindig is meghatározó szerepet játszott a város életében, mint minden település esetében. A közlekedésfejlesztés feladatai közé tartoznak a közlekedésbiztonsági fejlesztések, a parkolók, járdák, kerékpárutak, utak felújítása. A fejlesztések megvalósulásával várhatóan csökken a balesetveszély, javul a kerékpáros közlekedés és a hegyi utak minősége.

6.2.2.1. Közlekedésbiztonsági fejlesztések, utak, parkolók, járdák felújítása, fejlesztése

Siklós Város évről évre, folyamatosan végzi a járdák és utak felújítását, lehetőségeihez mérten bővíti a parkolók számát, kerékpárutakat alakít ki. A fejlesztések támogatás igénybevétele mellett, illetve önerőből valósultak, valósulnak meg.

A közlekedésfejlesztéssel kapcsolatban a település tekintetében a következő célok kerültek kitűzésre:

- Hegyi utak építése,
- Belterületi utak fejlesztése,
- Déli elkerülést biztosító útfejlesztés,
- Siklós Város közlekedésbiztonsági fejlesztése (Máriagyűdi körforgalom /Gyűdi út – északi elkerülő találkozásánál/, Gyűdi út – Harkányi út – Felszabadulás u. kereszteződésében körforgalom kialakítása),
- Közúti infrastruktúrafejlesztés (megye, KKA, NIF KKK, MK Zrt):
 - Máriagyűd nyugati rész forgalomlassító sziget kiépítése,
 - Belvárost tehermentesítő 5712-es út közti átkötés kiépítése,
- Belvárosi rekonstrukciós program forrásainak előteremtése, a program megvalósítása,
- Újonnan létesített, vagy nagy számban felújított parkolóknál elektromos töltőállomás kialakítása.

6.2.2.2. Kerékpár utak kialakítása

Siklós és Harkány települést összekötő kerékpárút hossza kb. 5 km. A kerékpárút hálózat fejlesztése célszerű lenne, nemcsak a térségen belül a helyi lakosság lehetőségeinek javítására, de a hazai, és a nemzetközi turizmus szempontjából is, hiszen csatlakoztatható lenne az Európai Kerékpárút Hálózathoz.

Siklós település belvárosában, a rekonstrukció keretében szintén kiépítésre került az előírásoknak megfelelő kerékpárút. A Város vezetés terveit tekintve célkitűzés, hogy a település területe minden irányból megközelíthetővé váljon a kerékpárosok számára.

A DDOP-2.1.1/A.B-12-2012-0063 azonosító számú **„Kerékpáros turisztikai fejlesztések a Siklói mikrotérségben”** azonosító jelű pályázati konstrukció keretében Nagyharsány és Siklós között kiépítésre került a kerékpárút, mely Siklós város közigazgatási területén kb. 1600 méter hosszan húzódik (Kisharsány-Siklós, Rákóczi utca körforgalom).

Siklós Város Önkormányzatának tervei, céljai között szerepel a Siklós-Harkány között húzódó kerékpárút fejlesztése, felújítása. A tervek szerint az 57133. számú közút bal oldalán található (párhuzamosan) kerékpárút 3056 méter hosszan kerülne felújításra (harkányi piac bejáratától-siklói építők boltjáig). A kerékpárút első, 737 méteres szakasza, mely jelenleg 1,8 méter széles kerékpárút, 2,5 méter szélességre kerülne kibővítésre (szélesítendő felület 516 m²), így a teljes hosszon egységessé válna a kialakítás. A második, 2317 méteres szakasz jelenleg 2,5 méter széles gyalog- és kerékpárút. A kerékpárút és gyalogút burkolata teljes hosszban felújításra kerülne. A felújítást követően tervezett a jelzőtáblák kihelyezése, pótlása, valamint a burkolati jelek felfestése.

Célok között szerepel a Siklós, Gyüdi úti vasúti átjáró és a József Attila utca közötti gyalog- és kerékpárút felújítása, mely jelentős gyalogos és kerékpáros forgalmat bonyolít le. Ez a szakasz biztosítja az összeköttetést Siklós központjától a Harkány fele vezető, valamint a Máriagyüdi gyalog- és kerékpárúthoz, továbbá ezen keresztül közelíthető meg többek között a Tűzoltóság, a Sporttelep, a József Attila utcai Kresz Park. A felújításra tervezett hossz 300 m, szélessége 2,5 m. A tervek szerint a teljes felület aszfaltozását (750 m²) végzik majd el megfelelő forrás megszerzése után. A felújítást követően tervezett a jelzőtáblák kihelyezése, pótlása, valamint a burkolati jelek felfestése.

A Településfejlesztési Operatív Program (a továbbiakban: TOP) keretén belül a fenntartható települési közlekedésfejlesztésre TOP-3.1.1-15-BA1-2016-00001 azonosító számon, Kerékpárút fejlesztésre és körforgalom építésre Siklós Város Önkormányzata 77.957.459,- Ft összegű vissza nem térítendő támogatásban részesül (támogatói döntés:2017.05.29.). A projekt célja elsősorban a mobilitás előmozdítása az 5701. számú összekötő út siklói elkerülő szakaszán nagyságrendileg 190 m kerékpárút megépítésével (a körforgalomtól Villány felé vezető útszakasz északi oldalán), körforgalmon átvezető 30 méter kerékpárúttal, ill. a borászatokhoz vezető

fehér borúthoz, és a márványbányához vezető 330 m hivatásforgalmi aszfaltburkolatú útnak kerékpáros közlekedésre történő kijelölésével. További cél a fenntartható közlekedésfejlesztés érdekében a meglévő kereszteződés helyén egy körforgalom kiépítésével megvalósuló forgalomcsillapítás, mellyel az országos közút teljes kerékpáros átkelési szakasza is kiépítésre kerül, a kerékpáros forgalom biztonságos átkelésének lehetővé tétele érdekében. A beruházást kiegészíti a létesítménynek megfelelő csapadékvíz elvezetés, ill. közvilágítás kialakítása. (Tervezett befejezés:2018.11.30.)

A fent leírtak együtt a következő célkitűzéseket ismertetem:

- Kerékpáros összekötő szakaszok megépítése,
- Igényfelmérést követően kerékpárút kijelölése az úttesten, lehetőség szerint újak építése,
- együttműködés az iskolákkal és a rendőrséggel, a KRESZ oktatásának bevezetése az általános iskola alsó évfolyamaiban a rendőrség segítségével,
- Siklós-Harkány kerékpárút fejlesztése, felújítása.

6.2.2.3. Vasútvonal turisztikai hasznosításának feltárása

- Vasútvonal turisztikai hasznosításának /kisvasút/ feltárása

6.3. Gazdasági pillér

A pályázati rendszerek kihasználásával a helyi vállalkozások fejlődésével a jelenlévő gazdaság szerkezete, súlya, hozzáadott érték termelése is előnyösen változhat. Kiemelt cél a megnyíló források minél nagyobb fokú kihasználása, melyhez infrastruktúrafejlesztési és beruházás-ösztönzési, határ-menti kapcsolatokra/piacokra is építő beavatkozások is szükségesek. Mindezek hozzájárulnak a helyi gazdaság diverzifikálásához és a hazai, de akár határon átnyúló szinten versenyképes területek fejlődéséhez, új fejlődési potenciálok kialakulásához.

GAZDASÁGI PILLÉR CÉLRENDSZERE	
I. Versenyképes, fenntartható helyi gazdaság kialakítása	
I.I.	Gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése
I.II.	Vállalkozási kedv élénkítése, tőkevonzó képesség javítása
I.III.	Ipar fejlesztése
I.IV.	Munkahelyteremtés
II. Idegenforgalom és rekreációs potenciál hatékony kihasználása, attrakciófejlesztés	
II.I.	Turizmus fejlesztése

II.II.	Önkormányzati tulajdonú, szolgáltató épületek felújítása, kihasználatlan területek hasznosítása
II.III.	Mezőgazdaság fejlesztése
III.	Információszerzés fejlesztése a gazdaság szereplői számára

6.3.1. Versenyképes, fenntartható helyi gazdaság kialakítása

Siklós adottságait tekintve gazdasági szempontból kiemelt jelentőséggel bír a turizmus, a kulturális örökségek jelenlétével, a bor- és termálturisztikai kínálat meglétével. Fejlődést ezen a területen a meglévő kínálat fejlesztése, magasabb színvonalra emelése jelentheti. Siklós település vonatkozásában a fenntartható gazdaság kialakításában fontos szerepet kap a gazdasági szolgáltatások (tanácsadás), a kereskedelem, az építőipar, más iparágak letelepítése és a mezőgazdaság fejlesztése. A szomszédos települések adottságainak felmérése, esetleges együttműködések mellett történő felhasználása, a horvát térségekkel történő szorosabb együttműködés az ipar és a turizmus területén is hozhat fejlődést.

6.3.1.1. Gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése

A szektor fejlesztésének első lépcsőjeként a Városvezetés egy dinamikus funkcionális központ kialakítását tűzte ki célul a városrehabilitáció folytatásával, ahol a társadalmi, gazdasági fejlesztések nem csak a külsőségekben, hanem tartalomban is megnyilvánulnak (élő, helyiek által is látogatott kulturális szerep, több és megújuló változatosabb vállalkozói jelenlét, kereskedelem).

A szolgáltatások és a kereskedelem fejlődését elősegítheti a közlekedési szempontból leterhelt főutca forgalmának mérséklődése, utcaképének egységes kialakítása, továbbá cél, hogy a település ezen része találkozóhelyként, kereskedelem és vendéglátás színtereként is funkcionálhasson.

6.3.1.2. Vállalkozási kedv élénkítése, tőkevonzó képesség javítása

A településen a vállalkozói kedv élénkítését elsősorban a kedvező helyi várospolitikai idézheti elő a megfelelő és kedvezményeket adó helyi jogszabályi környezet kialakításával. A vállalkozások betelepődése, fennmaradása és helyben maradása elősegíthető kedvezmények biztosításával, megfelelő infrastruktúra kiépítésével. Fontos a településen működő vállalkozások előnyben részesítése, a településen tervezett beruházások előkészítésében és a kivitelezések során.

A fejlődésben segítséget jelenthet a hiányszakmák, helyi munkáltatói igényeknek megfelelő szakmák népszerűsítése, városi ösztöndíjprogramok kialakítása.

Siklós Város Önkormányzatának Képviselő-testülete több éve támogatja a csatlakozást (Emberi Erőforrások Minisztériuma, 51/2007. (III. 26.) kormányrendelet) a hátrányos helyzetű felsőoktatási hallgatók, illetőleg felsőoktatási tanulmányokat

kezdő fiatalok támogatására létrehozott Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerhez.

6.3.1.3. Ipar fejlesztése

Az ipar fejlesztésének első lépése a **Siklósi Ipari Park terület és infrastruktúra bővítése**. A fejlesztés kulcsfontosságú, amely megvalósítása esetén számos területre közvetlenül (gazdasági), vagy közvetve (társadalmi) jelentős hatást gyakorolna. A fejlesztés hozzájárulhat a helyi gazdaságok fejlődéséhez, a tartós növekedésre képes gazdaság megteremtéséhez, a munkaerőteremtéshez. A tervek szerint az iparterület 29 ha területen valósulna meg, melyen 8 hektár kiterjedésű terület víz-, szennyvíz-, gáz-, áramellátás, közvilágítás és kb. 1,2 km hosszú úthálózat kiépítése is szükséges. Ezen felül 11 ipari telephely befogadására alkalmas ingatlanokat terveznek majd kialakítani. A tervek szerint egy új, kétszintes inkubátorház létesítése is várható. Az Ipari Park működésének biztosítása érdekében menedzsment szervezet létrehozására van, lesz szükség. A pályázat benyújtása (2016-2017) megtörtént annak elbírálása jelenleg folyamatban van.

6.3.1.4. Munkahelyteremtés

A munkahelyteremtésben az önkormányzat többfunkciós szerepet tölthet be. Egyrészt beszélhetünk az önkormányzati fenntartású intézményeknél biztosított munkahelyekről, azok számának növeléséről, valamint az önkormányzat közreműködésével létrejövő helyi gazdaságfejlesztés és intézkedések eredményeként kialakult új munkahelyekről.

Jelenleg az önkormányzat elsősorban az állami támogatással ellátott közcélú, közmunka programok által biztosított foglalkoztatási lehetőségeket felhasználva igyekszik a településen csökkenteni a munkanélküliség arányát. Az önkormányzati intézmények esetében a munkahelyek számának emelésére – a költségvetéseket tekintve – bevételt feltételező funkcióbővítésekhez rendelt munkahelyek kialakításával lenne csak lehetőség.

Az önkormányzat számos intézkedésével segítheti a munkahelyteremtést, illetve a lakosság munka világában történő elhelyezkedését.

A munkaerő-piaci integráció, képzési (felnőtt oktatás), átképzési, munkahelyteremtési, elhelyezkedést segítő programok indításában az önkormányzat vezető szerepet játszhat. A képzési programok kialakításánál figyelembe kell venni a

munkanélküliek iskolázottsági színvonalát és tanulási potenciálját. Az intézkedések során a munkaügyi hivatalokkal való együttműködés elengedhetetlen.

Az általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők esetében támogatni kell az alapfokú végzettség megszerzését, az olvasás-írás, számítógép használat elsajátítását. Mivel a közmunkaprogramban indított képzésekhez általában csak azok tudnak kapcsolódni, akik legalább 8 osztállyal rendelkeznek, így a képzések ezen szintje kiemelt fontosságú. Az alapfokú végzettségűek esetében szakmaszerzés javasolt, méghozzá olyan szakmák terén, melyek Siklós és környékén hiányszakmaként jelentkeznek.

A fent leírtakon túl az önkormányzat a gazdaságfejlesztéssel, vállalkozói kedvet növelő intézkedésekkel, infrastruktúra bővítéssel jelentősen hozzájárulhat új munkahelyek teremtéséhez.

6.3.2. Idegenforgalom és rekreációs potenciál hatékony kihasználása, attrakciófejlesztés

Siklós és a környező települések életében a turizmusnak kiemelkedő jelentősége van. Elsősorban említhetjük a kulturális örökségekre épülő turizmust, a borturizmust és a termálvízre, vagy gyógyvízre épülő turizmust, illetve egyedi fejlesztési célként említhető még a vallási turizmus erősítése. A közterületek minőségi fejlesztéseinek folytatása, az építészeti örökségek hasznosítása a település vonatkozásában szintén elengedhetetlen a cél elérése érdekében. A turizmus területén fontos a horvát térségekkel történő szorosabb együttműködés, a határon túli célközönséghez történő eljutás, megszólítás.

6.3.2.1. Turizmus fejlesztése

Siklós város turisztikai életében elsőszámú a Siklósi Vár, melyen már három felújítási szakasz megvalósult. A Vár további felújítása, programkínálatának bővítése célként fogalmazódott meg a város vezetése által. A város vonzóerejének erősítését segítheti a már meglévő, évek óta hagyománnyá fejlődött rendezvények színvonalának emelése, méretének növelése, illetve új széles látogatottságot eredményező rendezvények megszervezése. Hagyományőrző, kézműves táborok, alkotótábor, művészeti tábor szervezése, az ott elért eredmények bemutatása, beépítése a turisztikai kínálatba szintén vonzó hatást fejthet ki.

Jelenleg a város területén a szomszédos településeket alapul véve csekély számban jelennek meg a szálláshelyek és a településre látogatók elvárásainak megfelelő vendéglátóhelyek. Ezen területek fejlesztésének ösztönzése elengedhetetlen a turizmus fejlődése érdekében. továbbá elengedhetetlen a turisztikai marketing tevékenység fokozása.

A fent leírtakon felül a város vezetése által kitűzött konkrét célok a következők:

- Váralja utca rehabilitációja,
- Mediterrán városközpont rekonstrukciójának, felújításának folytatása
- Siklói Vár felújítás IV. üteme (szálloda és étterem felújítása)
- Rendezvénytér kialakítása a várkertben,
- Wifi hotspot és okospad létesítése,
- I. Siklói Várfeszt gasztronómiai és kulturális fesztivál szervezése, hagyománnyá fejlesztése
- Siklói Thermálfürdő szolgáltatásainak bővítése (25 m-es sportmedence, kültéri csúszdapark)
- Volt laktanya területének fejlesztése

Váralja program TOP-5.2.1.-15-BA1-2016-00003

A program keretében a Váralja utcai szegregátum rehabilitációja valósulhat meg, mely keretében megvalósul a Váralja utcában élők felzárkóztatása, társadalmi integrációja. A komplex programot Siklós Város Önkormányzata széleskörű partnerséggel kívánja megvalósítani, így a pályázat, majd a program megalapozását jelentő szakmai dokumentum is mintegy 30 térségi támogató partner bevonásával készült el.

A 2020-ig tartó programot Siklós Város Önkormányzata a Baranya Megyei Önkormányzati Hivatallal, valamint a MIOK a hátrányos helyzetű emberekért Alapítvánnyal konzorciumi együttműködésben valósítja meg. A program során hat szociális dolgozó, valamint több szakmai munkatárs segíti a szegregátumban élők életkörülményeinek javítását. Többek között közösségfejlesztő, közbiztonságot erősítő, egészségügyi prevenciós programokat, valamint képzéseket szerveznek az ott élők számára. Mindezen túl kompetenciafejlesztő tréningekkel és társadalmi beilleszkedést elősegítő programokkal éri el a projekt azt, hogy a szegregátumban élők megállják a helyüket a munkaerőpiacon, gyermekeik tanuljanak és a város más területein lakó polgárokhoz hasonló életet éljenek.

Mediterrán városközpont rekonstrukciójának, felújításának folytatása

A korábbi belváros rekonstrukció folytatásaként kerülne felújításra a Felszabadulás utca (Mária utcától) a Kossuth tér (Művelődési Házig) és a Vajda János tér közötti szakasz. A projektelemelek útfelújítást, parkoló és kerékpárút kialakítást, járdaépítést, zöldterületi infrastruktúra kiépítését tartalmazzák.

Siklói Vár felújítás (IV. üteme) TOP-2.1.2-15-BA1-2016-00006, TOP-2.1.2-16-BA1-2017-00001

A projekt keretében a térség egyik kiemelkedő történelmi látványossága, a siklói vár felújításának IV. üteme valósul meg. A fejlesztés célja a siklói vár északi és nyugati szárnyában az évek óta használaton kívüli szálloda és étterem felújítása. A várat elsősorban a hazai fél-egy napos városlátogatásra és fürdőzésre érkező turisták,

felnőtt- és diákcsoportok, a régió lakosai látogatják, korosztály tekintetében pedig az iskolások, családok, 30 év körüli fizetőképes kereslettel rendelkező fiatalok és a nyugdíjasok keresik fel.

A projekt hozzájárul, hogy a turisták egy részének a tartózkodási ideje megnövekedjen, illetve azt is szolgálja, hogy rendezvényekre, családi (esküvő) és céges rendezvényekre is hasznosíthatóvá váljon a vár egy része, ami egyrészt szolgáltatásbővülést, másrészt munkahelyteremtést jelent.

A siklósi várkert ad otthont számos nagyrendezvénynek, de hiányoznak a megfelelő kiszolgálóhelyiségek. A projekt keretében kialakításra kerülne egy női-férfi mosdó-vizesblokk, konyha, tároló helyiségek, büfé, kézműves és boros pavilonok

A projekt átfogó célja Siklós város általános környezeti állapotnak javítása, a település fenntartható fejlődési pályára állítása, olyan technológiák, módszerek alkalmazásával, amelyek környezet- és természetvédő módon biztosítják a megépített infrastruktúra, a természeti környezet és a település működését, elősegítik a fenntartható fejlődést. Cél a kijelölt akcióterületen található zöldfelületek és a hozzájuk kapcsolódó önkormányzati tulajdonú, valamint állami tulajdonú önkormányzati vagyonkezelésben lévő alulhasznosított, de jövedelemtermelésre is alkalmas infrastruktúraelemek megújítása, fejlesztése. Cél az önkormányzat és a helyi vállalkozások hosszú távú együttműködése, a tervezett fejlesztések összehangolása, amely a városi környezet megújításán túl a gazdaság fejlődését, a foglalkoztatás bővülését is eredményezheti. Továbbá cél a vállalkozások és befektetők, valamint a lakosság számára vonzó, ugyanakkor környezetileg fenntartható városi környezet, települési arculat kialakítása.

A "Megújuló mediterrán városközpont Siklóson" című projekt folytatása. A korábbi város-rehabilitációs projekt során - forrás hiány miatt - csak a belváros I-II ütemét sikerült felújítani. Jelen projekt célja, befejezni a belvárosi rekonstrukciót a Várkertig tartó szakaszig. A projektelemelek útfelújítást, parkoló és kerékpárút kialakítást, járdaépítést, zöldterületi infrastruktúra kiépítését tartalmazzák. A tervezett fejlesztést összekapcsoljuk a Várkert, mint a város legnagyobb közparkja tájképi megújításával, növényállományának rehabilitálásával, új közösségi funkció (rendezvényter) kialakításával.

A fejlesztés eredményeként 3 új funkció jön létre (szabadtéri tornapálya, gyermekjátszótér, szolgáltatóház) és 5 funkció megerősödése realizálható (rendezvényter és szabadtéri színpad, pihenőpark és zöldterület, helyi piac, parkolóhelyek, gyalogos és kerékpáros közlekedés).

Megújult, vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága: 44.786 m². Városi területeken létrehozott, vagy helyreállított nyitott terek nagysága: 47.195 m². Bel- és csapadékvízvédelmi létesítmények hossza: 450 m. 76 db új parkoló, Gyermek játszótér: 320 m²,

Felnőtt szabadtéri tornapálya: 70 m², Szabadtéri színpad: 256 m², Színpadi lelátó 250 m².

A Várfesztivál a nyári időszakra tervezett 4 napos rendezvény gerincét hagyományőrző és gasztronómiai programok adják, komoly- és könnyűzenei koncertekkel, neves előadókkal, minőségi betétprogramokkal fűszerezve, a helyi civil szervezetek bevonásával

Turisztikai Iroda feladatainak ellátása

Az elmúlt időszakban megvalósult és tervezett fejlesztések jó része a turizmus fejlesztését beruházási oldalról célozta meg. A Siklói Turisztikai Egyesület látja el a Turisztikai Irodával kapcsolatos és a turizmushoz kapcsolódó feladatokat. Feladatkörébe tartoznak többek között:

- Marketing és kommunikációs akciók kidolgozása (kiadványok horvát nyelven is, utazási irodákkal együttműködés)
- Máriagyűdi egyházi tevékenység (búcsúk) állandó városi kiegészítő programok szervezése

A turizmus fejlődését szolgálja Siklós településen tervezett hotspot létesítése, valamint tervezett a Siklói Vár területén két darab okospad kialakítása is.

6.3.2.2. Önkormányzati tulajdonú szolgáltató épületek felújítása, kihasználatlan területek hasznosítása

A település vonzóerejének növelése, a turizmus fejlődése, fellendülése elősegíthető a település területein, több helyszínen kialakított turisztikai, hagyományőrző programok szervezésével, Önkormányzati ingatlanok hasznosításakor olyan tevékenységi célok megjelölésével, melyek elősegíthetik egy-egy rendezvény minőségi létrehozását. A fejlesztések során célként került megfogalmazásra a településen jelenleg szolgáltatási tevékenységek központjainak felújítása is, mint például a kulturális rendezvények egyik helyszíne az Örsi Ferenc Művelődési Központ, valamint a szociális és egyéb szolgáltatási tevékenységet végző szervezeteknek helyet adó Szolgáltatóház.

Postaszállási vásártér hasznosítása / újranyitása

A terület jelenlegi használatán felül az igények alapján heti/havi klasszikus állat és kirakodóvásár rendezhető. Ennek menedzsmenti, szervezeti hátterének és működésének kidolgozása és beindítása a projekt tartalma. A cél a helyi termelők, gazdálkodók számára helyszín biztosítása, tevékenységük fellendítése.

Helyi vásárcsarnok fejlesztése

A városközponti vásárcsarnok a nem csak a városban, de a járásban lakó őstermelők számára is helyszínt biztosít a termékeik eladására. A belső tér átalakítása, fejlesztése (szellőzőrendszer beépítése, fűtőkorszerűsítés) hozzájárulhat az épület jobb hasznosításához és a vállalkozások és a vásárlók színvonalasabb kiszolgálásához.

Művelődési ház felújítás

Korábban DDOP-s pályázatból megújult a Művelődési ház alsó szintje. A projekt keretében az emeleti rész és a tetőszerkezet, illetve a pincszint felújítása történne meg. Az épület fűtésrendszerének korszerűsítése, nyílászárócseréje, szellőzőrendszer korszerűsítése elengedhetetlen. Az emeleten civil szervezetek irodái kapnának helyet, míg a pince szinten kulturális egyesületek, zenei együttesek részére próbatermek kialakítása történne. Az udvaron zöldterületi-rekreációs funkció kialakítása történne meg.

Könyvtár fejlesztése

A projekt (EFOP-4.1.8-16-2017-00034) elsődleges célja az egész életen át tartó tanulást támogató tevékenységek rendelkezésre álló elavult infrastruktúrájának fejlesztése, a tanulási célokra alkalmas helyiségek felújítása, valamint korszerű IKT infrastruktúra megteremtése a tanuláshoz, kompetenciafejlesztéshez, képzésekhez és a könyvtári szolgáltatásokhoz kapcsolódóan.

Meglévő oktatási tér átalakítása - egyéni kompetencia fejlesztési oktató terem kialakítása a számítógépes oktatóteremben belsőépítészeti megoldás alkalmazásával.

Meglévő oktatási tér korszerűsítése:

- rendezvényteremben padlóburkolat javítása,
- rendezvényteremben kültéri nyílászárók cseréje,
- gyermekkönyvtár és számítógépes oktatóterem hiányzó árnyékolásának pótlása.

Meglévő kiszolgáló létesítmény felújítása - bejárati rámpa javítása.

Szolgáltatóház felújítás

A Szolgáltatóház felújítása során elsősorban energiahatékonyság növelésével kapcsolatos fejlesztésekre lenne szükség, mely során elengedhetetlen a nyílászárók cseréje.

Ifjúsági tábor hasznosítás

A Harkányi út melletti terület hasznosítását, értékesítését tartalmazó intézkedés. A projekt elsősorban külső befektetőt igényel.

6.3.2.3. Mezőgazdaság fejlesztése

A mezőgazdaság fejlesztése a stabil gazdaság létrehozása érdekében fontos, azonban a település elsősorban a turizmus és ipar fejlesztését célzó intézkedéseket fogalmaz meg. A mezőgazdasági gépek városon belül történő közlekedése a turizmus tekintetében ellenérzéseket válthat ki a településre pihenni érkező látogatókban.

A mezőgazdaság fejlesztése során szem előtt szükséges tartani egy esetleges mellékútvonal kialakítását annak érdekében, hogy a mezőgazdasági tevékenységet folytatók elkerülhessék a település turisztikai központjait.

A mezőgazdasági tevékenységek során keletkező termékek bemutatására és értékesítésére egy megfelelő árusítóhely kialakítása, meglévő átalakítása válhat szükségessé. A mezőgazdasági tevékenység vonzóvá tétele érdekében mezőgazdasági témájú ismeretterjesztő előadások tarthatók, tevékenységgel kapcsolatos képzések szervezhetők. A legfontosabb fejlesztési pont a helyi mezőgazdasági termékekre épülő feldolgozóipari tevékenységek letelepedésének elősegítése.

A mezőgazdaság élénkítésével kapcsolatban érdemes figyelembe venni Siklós Város Önkormányzatának tulajdonában lévő külterületi földeket és erdőterületeket is. A külterületi földek kisebb hányadánál a hasznosítás bérbeadással valósul meg, azonban jelentős külterületi föld hasznosítása várat magára. A területek elhanyagoltak, művelés alá vonásuk az eredeti állapot helyreállítása, művelhetőség visszaállítása miatt sok ráfordítást igényel, így a bérbeadásuk nehézkes. A külterületi földek bérbeadásával kapcsolatban új szemlélet bevezetése javíthatna a bérbeadott külterületi földek arányán. Új szemlélet alatt érthető például, hogy a földek bérbeadására vonatkozóan felhívások kerülhetnének kiadásra, majd a jelentkezők részére a terület állapotától függően a bérleti díj fizetése egy vagy két év után válhatna kötelezővé, az első években viszont a gazdák (megállapodás keretében) kimérelhetnék, és az eredeti művelhető állapot helyreállítására fordíthatnák a bérleti díj mértékét. Célfeladatként határozható meg az önkormányzati tulajdonú külterületi földek nagyobb mértékű hasznosítása.

Siklós Város Önkormányzata a külterületi földek mellett jelentős erdő művelési ágú területtel is rendelkezik, melyek elhanyagoltak. Az Önkormányzat erdőgazdálkodási tevékenységet nem végez, így ezen területek hasznosítása is célfeladatként határozható meg.

6.3.3. Információszolgáltatás fejlesztése a gazdaság szereplői számára

Az információk megfelelő időben történő áramlása fontos eleme a gazdaság fejlődésének. A gazdaság szereplői közötti megfelelő kommunikációt biztosíthatja egy létrehozott honlap, mely tartalmazza a helyi gazdasággal kapcsolatos információkat. Siklós Város Önkormányzata rendelkezik saját, folyamatosan frissülő honlappal, így annak kibővítésével is megoldható a folyamatos információáramlás.

Előnye lehet, hogy a gazdaság szereplői a tervezett intézkedésekről, beruházásokról időben értesülhetnek, így például a vállalkozásoknak a kapcsolható szolgáltatások biztosításáról alkotott ötleteinek megvalósítására is több idő állhat majd rendelkezésükre.

7. Monitoring

A cselekvési terv végrehajtásának ellenőrzéséhez indikátorok meghatározása, valamint monitoring módszerek kidolgozás szükséges. A monitoring tevékenység elsősorban belső szervezeti feladat, melyet célszerű a településfejlesztési feladatokat ellátó részszerkezetre, azon belül pedig felelős személyre, személyekre bízni.

Tekintettel arra, hogy jelen dokumentációban megfogalmazott intézkedések és projekttervek összhangban vannak Siklós Város Önkormányzatának Integrált Településfejlesztési Stratégiájával (ITS), célszerű az abban felállított monitoring és indikátorrendszert alkalmazni a Local Agenda 21 programban megfogalmazott feladatokra is.

A Terra-Stúdió Kft. (1134 Budapest, Szomolnok u. 14.) által készített ITS a monitoring rendszerre vonatkozóan a következő legfontosabb feladatokat jelölte meg:

- a monitoringrendszer kereteinek kialakítása előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis megalkotásával;
- az indikátorok aktuális értékének – a terv szerinti gyakorisággal történő – összegyűjtése, rögzítése a monitoring rendszerben;
- rendszeres kapcsolattartás a projektek megvalósításért felelős személyekkel az indikátorok elérését nagymértékben befolyásoló kulcs-, hálózatos és akcióterületi projektek nyomon követése érdekében;
- éves monitoring jelentés készítése, amely tartalmazza a szükségesnek tartott beavatkozásokat a program végrehajtásába (a jelentést a menedzsmentért felelős döntéshozó testületnek kell jóváhagynia).

7.1. Cselekvési terv – fejlesztések ütemezése

TÁRSADALMI PILLÉR CÉLRENDSZERE		
I.	Lakosság életminőségének javítása (lakosságmegtartás)	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Illetékes munkaügyi központtal való szoros együttműködés a munkahelyteremtés, illetve a munkát keresők végzettségének megismerése érdekében (igényfelmérés)	Önkormányzat	2018-2019
Helyi szociális támogatás rendszerének felülvizsgálata	Önkormányzat	2018
Közbiztonság fokozása, rendőri polgárőri jelenlét erősítése, fejlesztése Térfigyelő rendszer kialakítása, bővítése	Önkormányzat/hazai pályázat	2018-2023
I.I.	Alapszolgáltatások (oktatás, szociális ellátás) minőségi fejlesztése	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Szolgáltatóház felújítása, energiahatékonyság növelése	pályázat/önkormányzati forrás	2018-2019
Volt kollégium felújítása, újra nyitása	pályázat/önkormányzati forrás	2020-2023
Óvoda és Bölcsőde felújítása	pályázat/önkormányzati forrás	2020-2023
Iskolai sportlétesítmények felújítása	pályázat/önkormányzati forrás	2018-2020
Intézményi konyhák felújítása	pályázat/önkormányzati forrás	2018-2019
Egészségügyi alapellátás fejlesztése, Siklós Város és mikrotérsége egészségügyi alapellátó rendszere, infrastrukturális feltételeinek és szolgáltatásainak korszerűsítése, az alapellátási funkciók-beleértve az orvosi ügyeletet- egy épületbe történő integrálása	pályázat/önkormányzati forrás	2018-2019
Mária szálló felújítása	pályázat/önkormányzati forrás	2020-2023

Siklói Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ (Szociális Otthon) felújítása, időskori szociális ellátás differenciált szolgáltatásainak fejlesztése	pályázat/önkormányzati forrás	2018-2023
Egészségügyi állapot javítása, parlagfűmentesítési akciók szervezése	Pályázat/Önkormányzat/Civil szervezetek	2018-folyamatos
I.II.	Minőségi bérlakásállomány létrehozása	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Meglévő bérlakásállomány bontandó épületeinek elbontása	Önkormányzat	2018-2020
Meglévő szociális bérlakás állomány mellett szakember bérlakások fenntartása, a rászorulóknak bérlakáshoz jutásának segítése	Önkormányzat/pályázati forrás	2019-2023
I.III.	Közösségi közlekedés fejlesztése	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Közösségi közlekedés – helyközi járatok – hálózatának fejlesztése,	Önkormányzat	2018-2023
Turisztikailag frekvenciát területek személygépjármű terhelésének csökkentése	Önkormányzat	2018-2023
Kerékpárút hálózat bővítése, fejlesztése	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2020
II.	Települési identitás fejlesztés, társadalmi kohézió javítása	
II.I.	Kulturális fejlesztések, közösségfejlesztés, esélyegyenlőség biztosítása	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Az életben át tartó tanulás feltételeinek fejlesztése a Siklói Térségi Könyvtár és Ismeretközpontban	EFOP	2018-2020
Örsi Ferenc Művelődési Központ felújításának II. üteme	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2023
Máriagyűdi egyházi tevékenység (búcsúk) állandó városi kiegészítő programok szervezése,	Önkormányzat	2018-folyamatos

Közösségi programok szervezése,	Önkormányzat	2018-2020
Területi együttműködés fejlesztése (Járási Esélyegyenlőségi Program megvalósítása),	Önkormányzat	Folyamatos
Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósítása (szegregáció oldása).	Önkormányzat/pályázati forrás	Folyamatos
II.II.	Sport- és szabadidős funkciók, zöldfelületek fejlesztése	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
KRESZ PARK felújítása, új közösségi tér kialakítása,	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2020
BMX, gördeszka pálya kialakítása a volt téglagyári területen	Önkormányzat/pályázati forrás	2020-2025
Utcafásítások,	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-folyamatos
„Arborétum” területének tájképi kertté fejlesztése és/vagy közösségi tér kialakítása,	Pályázati forrás/Önkormányzat	2019-2020
Mesterséges tó kialakítása (pl. Gordisai u. végén),	Önkormányzat/egyéni befektető	018-2023
Lakóterületek köztereinek rehabilitációja	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2025
III.	Társadalmi szemléletformálás	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Környezettudatos programok szervezése	Önkormányzat	2018-2023
Civil szervezetek környezettudatosságot célzó tevékenységeinek támogatása	Önkormányzat	2018-2023

KÖRNYEZETI PILLÉR CÉLRENDSZERE		
I.	Természeti környezet védelme, környezet és klímavédelem	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Környezetvédelmi Program felülvizsgálata	Önkormányzat	2018
Hulladékgazdálkodási terv felülvizsgálata, vagy új készítése	Önkormányzat	2018-2019
I.I.	Környezetszennyezés csökkentése	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Folyékony hulladék - csatornázatlan területekről származó szippantott szennyvíz- leürítő telep rekultivációja,	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2023
Volt inerthulladék lerakó rekultivációja	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2019
I.II.	Közműrendszerek fejlesztése	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Szennyvízelvezetés fejlesztése, szennyvízvezeték kiépítése (Gordisai út),	Önkormányzat/támogatás igénybevétele	2018-2023
Csapadékvíz elvezető hálózat felmérése, felújítása, szükséges esetben kiépítése	Pályázati forrás/Önkormányzat (Közmunkaprogram)	2018-2023
Ivóvízminőség javítását és ivóvízbázis védelmét szolgáló fejlesztések megvalósítása	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2020
Új vízadó kút fúrása	Önkormányzat/DRV/ támogatás igénybevétele	2018-2023
I.III.	Megújuló energiaforrások (napelem, geotermia, biomassza) használatának bevezetése	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Napelem park létrehozása	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2023
Geotermikus energia hasznosítása (távhőszolgáltatás kiterjesztése)	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2020
A leromlott állapotú társasházi épületek homlokzati felújítása, energetikai korszerűsítés	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2023

Intézmények világítóberendezéseinek cseréje	Pályázati forrás	2018-2023
megújuló energiaforrások helyi rendelkezésre állását, felhasználását vizsgáló tanulmány kidolgozása, a potenciál felmérése	Pályázati forrás	2018-2020
megújuló energiaforrások használatával kapcsolatos pályázati források felkutatása, beruházások előkészítése, tervezés	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2025
I.IV.	Épített örökség védelme, településkép javítása	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
a helyi védelemre méltó épített értékek állapota felvételének elkészítése, ez alapján a területek kezelési és fenntartási szabályainak kimutatása	Önkormányzat	2018-2023
az épített örökség helyi védelmére vonatkozó rendelet felülvizsgálata	Önkormányzat	2018
települési beruházások során környezetbarát megoldások alkalmazása	Önkormányzat	2018-folyamatosan
közcélú beruházások, anyagbeszerzések során környezetbarát anyagok beszerzése, környezetbarát anyagok, megoldások használatának előírása	Önkormányzat	2019-folyamatosan
Város alatti pincerendszer felmérése	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2023
II.	Közlekedésfejlesztés	
II.I.	Közlekedésbiztonsági fejlesztések, utak, parkolók, járdák felújítása, fejlesztése	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Hegyi utak építése	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2020
Belterületi utak fejlesztése	Pályázati forrás/Önkormányzat	folyamatos
Déli elkerülést biztosító útfejlesztés	Önkormányzat	2018-2022

Siklós Város közlekedésbiztonsági fejlesztése (Máriagyűdi körforgalom /Gyűdi út – északi elkerülő találkozásánál/, Gyűdi út – Harkányi út – Felszabadulás u. kereszteződésében körforgalom kialakítása)	Önkormányzat/TOP	2018-2023
Közúti infrastruktúrafejlesztés (megye, KKA, NIF KKK, MK Zrt): - Máriagyűd nyugati rész forgalomlassító sziget kiépítése	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2023
Közúti infrastruktúrafejlesztés (megye, KKA, NIF KKK, MK Zrt): - Belvárost tehermentesítő 5712-es út közti átkötés kiépítése	Önkormányzat/Pályázati forrás	2018-2023
Belvárosi rekonstrukciós program forrásainak előteremtése, a program megvalósítása	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2020
II.II.	Kerékpárutak kialakítása	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Siklós-Harkány között húzódó kerékpárút fejlesztése, felújítása	Önkormányzat/Pályázati forrás	2018-2020
Siklós, Gyűdi úti vasúti átjáró és a József Attila utca közötti gyalog- és kerékpárút felújítása	Önkormányzat/Pályázati forrás	2018-2020
közlekedésfejlesztés, kerékpárút fejlesztés és körforgalom építés az 5701. számú összekötő út siklói elkerülő szakaszán, kerékpárút megépítése (a körforgalomtól Villány felé vezető útszakasz északi oldalán)	TOP-3.1.1-15	2018-2020
Kerékpáros összekötő szakaszok megépítése	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2023

Igényfelmérést követően kerékpárút kijelölése az úttesten, lehetőség szerint újak építése	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2023
együttműködés az iskolákkal és a rendőrséggel, a KRESZ oktatásának bevezetése az általános iskola alsó évfolyamaiban a rendőrség segítségével	Önkormányzat/oktatási intézmények	2018-2020
II.III.	Vasútvonal turisztikai hasznosításának feltárása	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Vasútvonal turisztikai hasznosításának /kisvasút/ feltárása	Önkormányzat/MÁV	2018-2023

GAZDASÁGI PILLÉR CÉLRENDSZERE		
I.	Versenyképes, fenntartható helyi gazdaság kialakítása	
I.I.	Gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Dinamikus funkcionális központ kialakítása	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2023
helyi vállalkozások előnyben részesítése a településen tervezett beruházások előkészítése, kivitelezése során	Önkormányzat	2018-2023
I.II.	Vállalkozási kedv élénkítése, tökegvonzó képesség javítása	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Hiányszakmák, helyi munkáltatói igényeknek megfelelő szakmák népszerűsítése, városi ösztöndíjprogram kialakítása	Pályázati forrás/ Önkormányzat	2018-2023
Megfelelő és kedvezményeket adó helyi jogszabályi környezet kialakítása	Önkormányzat	2018-2023
I.III.	Iparfejlesztés	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Siklói Ipari Park (terület és infrastruktúra bővítése)	Pályázati forrás	2018-2021

I.IV.		Munkahelyteremtés	
Intézkedések, programok		Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Közmunkaprogramban való részvétel feltételeinek megteremtése		Önkormányzat/hazai pályázat	2018-2023
Önkormányzati fenntartású intézmények funkcióbővítési lehetőségeinek felmérése		Önkormányzat	2018-2019
Képzési programok kialakításában való részvétel, munkahelyteremtést, elhelyezkedést segítő programok indítása		Önkormányzat/hazai pályázat	2018-2023
II.		Idegenforgalom és rekreációs potenciál hatékony kihasználása, attrakciófejlesztés	
II.I.		Turizmus fejlesztése	
Intézkedések, programok		Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Váralja utca rehabilitációja		Pályázati forrás/Önkormányzat	2018-2020
Mediterrán városközpont rekonstrukciójának, felújításának folytatása		Pályázati forrás/Önkormányzat	2018-2020
Siklói Vár felújítás IV. üteme (szálloda és étterem felújítása)		Pályázati forrás/kiemelt turisztika	2018
Rendezvénytér kialakítása a várkertben Zöldváras-zöldváros – a siklói várkert környezettudatos és fenntartható fejlesztése		Pályázati forrás/Önkormányzat	2018-2019
I. Siklói Várfeszt gasztronómiai és kulturális fesztivál szervezése, hagyománnyá fejlesztése		Pályázati forrás/Önkormányzat	2018
Siklói Thermálfürdő szolgáltatásainak bővítése (25 m-es sportmedence, kültéri csúszdapark)		Pályázati forrás	2018-2020
Volt laktanya területének fejlesztése		Külső befektetők	2018-2025
Vendéglátók és szálláshelyek fejlesztésének, kialakításának ösztönzése		Önkormányzat	2018-2023
II.II		Önkormányzati tulajdonú, szolgáltató épületek felújítása, kihasználatlan területek hasznosítása	
Intézkedések, programok		Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés

Postaszállási vásártér hasznosítása / újranyitása	Pályázati forrás/Önkormányzat	2018-2020
Helyi vásárcsarnok fejlesztése	Pályázati forrás/Önkormányzat	2018-2020
Művelődési ház felújítás	Önkormányzat/Pályázati forrás	2018-2020
Szolgáltatóház felújítás	Önkormányzat/Pályázati forrás	2018-2022
Ifjúsági tábor hasznosítás	Pályázati forrás/befektetők bevonása	2018-2025
II.III	Mezőgazdaság fejlesztése	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Turisztikai központot elkerülő mezőgazdasági útvonalak feltérképezése	Önkormányzat	2018-2020
Önkormányzati tulajdonú külterületi földek, erdők hasznosítási lehetőségeinek felmérése	Önkormányzat	2018-2019
III.	Információs szolgáltatás fejlesztése a gazdaság szereplői számára	
Intézkedések, programok	Finanszírozás forrása	Indikatív ütemezés
Marketing és kommunikáció fejlesztése	Önkormányzat/pályázati forrás	2018-2023

7.2. Indikátorok

Az indikátorok meghatározásakor szintén érdemes az ITS-ben megfogalmazott szabályokat, célbesorolást alkalmazni. Tekintettel arra, hogy a célok meghatározásakor az ITS-ben szerepeltetett irányvonalak adták jelen dokumentáció alapját, így az ellenőrzés eredményessége, és a dokumentációk egységessége érdekében az ITS-ben szereplő indikátorrendszer kerül felhasználásra.

A cselekvési tervben megfogalmazott feladatok, intézkedések végrehajtása (I/N), azok előrehaladása ill. mértéke (%), a fejlesztések hatásának számszerű eredménye, (pl. új vállalkozások száma, férőhelyek növekedése stb.) mint objektív indikátorok szerepelhetnek. Ezen kívül a megtakarítások, mint a költséghatékonyság, takarékoság eredményességi mutatója szintén objektíven mérhető.

A konkrét indikátorok kidolgozása az önkormányzati szakt bizottságok feladata, azok konkrét munkaterveibe illesztett módon, az érintettek szükséges mértékben történő bevonásával lehetséges.

A visszacsatolások a következők lehetnek: lakossági kérdőívek, elégedettségi felmérések, sajtófigyelés.

A monitoringrendszer hatékony működésének egyik alapja a szakmailag megalapozott indikátorkészlet meghatározása. Az alkalmazott mutatókkal szembeni alapvető kritériumok az alábbiak:

- **Specifikus** – az indikátor arra a célkitűzésre vonatkozik, aminek az eredményét, hatását méri;
- **Mérhető** – az indikátor számszerűen (mértékegységgel) kifejezhető;
- **Elérhető** – az indikátor bázis- és célértékét viszonylag gyorsan, könnyen és költséghatékony módon meg kell tudni határozni;
- **Reális** – a valós helyzetből és tervezett beavatkozások várható eredményeiből kiindulva kell egy ténylegesen elérhető célértéket kitűzni;
- **Aktuális** – az indikátornak az adott eredmény vagy output aktuális állapotára kell vonatkoznia, és alkalmasnak kell lennie az időbeli nyomon követésre.

A megfogalmazott feladatok, fejlesztések eredményességének méréséhez elengedhetetlen, hogy a felállított célokhoz indikátorok – a célok elérését jelző mutatók – kerüljenek hozzárendelésre.

Átfogó célok	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Cél
Gazdaság: Versenyképes, fenntartható helyi gazdaság kialakítása	A városban megtermelt hozzáadott-érték növekedése, adóbevétel növekedése	hatás	%	növekszik
Életminőség: Lakosság életminőségének javítása	A lakosság elégedettségének javulása	hatás	%	növekszik
Társadalom: Települési identitás, társadalmi kohézió javítása	A lakossági részvétel, aktivitás javulása	hatás	%	növekszik

Tematikus célok	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Me	Adatforrás	Mérés
Gazdaságfejlesztés, a hozzáadott érték termelés előtérbe helyezése	Működőtőke- befektetések növekedése	eredmény	%	KSH	évente
Idegenforgalmi és rekreációs potenciál hatékony kihasználása, attrakciófejlesztés	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken látogatások	eredmény	db	KSH ill. Önkormányzat	évente

Tematikus célok	Javaolt indikátor	Indikátor típusa	Me	Adatforrás	Mérés
	várható számának növekedése				
Alapszolgáltatás (oktatás, szociális ellátás) minőségi fejlesztése	Jobb társadalmi szolgáltatásokba n (nevelés, oktatás, egészségügy) részesülő lakosság	eredmény	fő	kérdőív	4-5 évente
Minőségi bérlakásállomány létrehozása	Minőségileg javuló bérlakásállomány száma (bontott, felújított)	eredmény	db	Önkormányzat	évente
Közműrendszerek fejlesztése, környezet és klímavédelem	Az önkormányzati fenntartásban lévő épületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkenése	eredmény	%	Önkormányzat	évente
Közlekedésfejlesztés és	Felújított utak, kerékpár utak hossza, felújított járdák hossza Létrehozott parkolók száma Közlekedésbiztonsági fejlesztések száma	eredmény	km db db	Önkormányzat	3 évente
Sport és szabadidős funkciók, zöldfelületek fejlesztése	Fejlesztett létesítmények száma	eredmény	db	Önkormányzat	3 évente
Kulturális fejlesztések, közösségfejlesztés, esélyegyenlőség biztosítása	Kulturális intézményekben tett látogatások várható számának növekedése	eredmény	%	Önkormányzat	3 évente
szemléletformáló programok szervezése	szemléletformáló programok számának növelése	eredmény	db	Önkormányzat	évente

Projekt	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Me	Tervezett változás	Adatforrás	Mérés gyakorisága
Ipari Park fejlesztése	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	output	db	növekedés	IH	évente
	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	output	ha	növekedés	Ipari park, Önkormányzat	évente
Geotermikus energia hasznosítása	Geotermikus erőmű kapacitása	output	kWh /év	növekedés	Önkormányzat	évente
	Geotermikus energiával ellátott épületek száma	output	db	növekedés	Önkormányzat	évente
Váralja Projekt	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma	output	fő	növekedés	Önkormányzat	évente
Mediterrán városközpont rekonstrukciójának, felújításának folytatása	Megújult közterületek nagysága	output	m2	növekedés	Önkormányzat	projekt zárásakor
	Elektromos autótöltő állomás kialakítása, létrehozása	output	db	növekedés	Önkormányzat	3 évente
Siklói Vár felújítás IV. üteme	Kialakított szállásférőhelyek száma	output	db	növekedés	Önkormányzat	projekt zárásakor
	Fejlesztett turisztikai attrakciók száma	output	db	növekedés	Önkormányzat	évente
Korszerű energiagaz	Az önkormányzat	output	kWh /év	csökkenés	Önkormányzat	évente

Projekt	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Me	Tervezett változás	Adatforrás	Mérés gyakorisága
dálkodású intézmények és fejlett közmű és egyéb hálózatok	ti fenntartásban lévő épületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése					
	Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés	output	PJ/év	csökkenés	Önkormányzat	évente
Biztonságos, a belvárosi zsúfoltságot enyhítő közúti infrastruktúra fejlesztése	A kiépített utak teljes hossza	output	km	növekedés	Önkormányzat	évente
	Újonnan kialakított parkolók száma	output	db	növekedés	Önkormányzat	projekt zárásakor
Kerékpárút-hálózat további fejlesztése, kerékpározás feltételeinek javítása	A kiépített kerékpárutak teljes hossza	output	km	növekedés	Önkormányzat	évente
Megújuló Városcsopont	Akadálymentesített épületek száma	output	db	növekedés	Önkormányzat	projekt zárásakor
	Felújított intézményi terület	output	m2	növekedés	Önkormányzat	projekt zárásakor
Várkerület és Váralja	Fejlesztett rendezvényter	output	m2	növekedés	Önkormányzat	évente

Projekt	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Me	Tervezett változás	Adatforrás	Mérés gyakorisága
	Új turisztikai szolgáltatások/szolgáltatók száma	output	db	növekedés	Önkormányzat	évente
	Okospad, ingyenes közösségi Wifi létesítése	output	db	növekedés	Önkormányzat	évente
Lakótelep – lakókörnyezet rehabilitáció	Fejlesztett intézmények száma	output	db	növekedés	Önkormányzat	évente
	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	output	m2	növekedés	Önkormányzat	évente

8. Összefoglalás

Siklós Város Önkormányzata első alkalommal 2012 évében készítette el a település fenntartható fejlődéssel kapcsolatos helyi programját (Local Agenda 21). Jelen dokumentáció a korábban készült program felülvizsgálata érdekében készült, tekintettel a település folyamatos fejlődésére, tervezett programmegvalósításainak ütemére.

A program elkészítése óta Siklós Város vezetése számos tervezett fejlesztést hajtott végre, valósított meg.

A korábban tervezett fejlesztések között beszélhetünk például a település közvilágításának felújításáról, a szennyvízhálózat 100 %-os belterületi kiépítéséről, a vízbázis biztonságba helyezéséről, a belváros megújításáról, a Siklósi Vár számos fejlesztéséről.

Természetesen ezen fejlesztések mellett kisebb mértékű, de legalább annyira fontos például az új parkoló létesítése a Vár előtti közterületen, néhány parkoló felújítása, számos út- és járda felújítása.

Az elmúlt időszakban Siklós Város területén számtalan fejlesztés zajlott és zajlik jelenleg is. A település jelentős fejlődésen ment át. a fejlődést segíti a siklósi termálfürdő megépítése, a szálloda megépülése és a meglévő szálláshelyek felújítása.

A dokumentáció vizsgálja a 2012 évében tervezett fejlesztések, programok megvalósítását, a jövőre tekintve a cselekvési terv pedig megadja a fejlesztések ütemezését és irányát.

Mellékletek

1.számú melléklet

Kérdőív települések értékeinek lakossági megítéléséhez
(Lakossági kérdőív)

LAKOSSÁGI KÉRDŐÍV
Kérdőív település értékeinek lakossági megítéléséhez

Statisztikai jellegű kérdések a kitöltő személyéről

1. Az Ön neme?

- ☐ Nő
- ☐ Férfi

2. Az Ön életkora?

- ☐ 18 év alatti
- ☐ 18-30 év közötti
- ☐ 31-40 év közötti
- ☐ 41-54 év közötti
- ☐ 55 év feletti

3. Mióta él a városban?

- ☐ 5 évnél kevesebb
- ☐ 5-10 éve
- ☐ 11-20 éve
- ☐ 20 évnél régebben

4. Az Ön foglalkozása?

.....
.....

5. Mi a véleménye a települési helyi értékek (épületek, terek, utcák, a környék) állapotáról a Városban?

- ☐ Nagyon jó
- ☐ Jó
- ☐ Kevésbé jó
- ☐ Rossz
- ☐ Nagyon rossz

6. Mi a véleménye a települési helyi értékek (épületek, terek, utcák, a környék) állapotáról a közvetlen lakókörnyezetében?

- ☐ Nagyon jó
- ☐ Jó

- Kevésbé jó
- Rossz
- Nagyon rossz

7. Hogyan gondolja: Az itteni gyerekek, ha felnőnek el fognak majd költözni erről a településről, vagy itt maradnak inkább?

- Inkább maradnak
- Lesz, aki marad, lesz, aki megy
- Inkább elköltöznek

8. Mit kedvel leginkább a településen, ahol él?

- Épületek
- Közösség
- Munkahely közelsége
- Zöld terek
- Boltok
- Szabadidős/sportolási lehetőségek
- Kulturális lehetőségek, események
- Mást, mégpedig:
- Nem szereti, csupán azért lakik itt, mert itt tudott lakáshoz jutni

**9. Mennyire elégedett Ön az alábbi tényezők helyzetével országos szinten?
Az 1-es azt jelenti, hogy nagyon elégedetlen, az 5-ös azt, hogy teljesen elégedett.**

- A levegő tisztaság
- Közellátás
- Tömegközlekedés
- Szórakozási lehetőségek
- Továbbtanulási lehetőségek
- Közbiztonság
- Vállalkozások sikeressége
- Idősebbekkel való törődés
- Fiatalok helyzete
- Egészségügyi helyzet
- Lakáshelyzet
- Utcák, terek, parkok állapota

10. Mennyire elégedett Ön az alábbi tényezők helyzetével helyi szinten?

Az 1-es azt jelenti, hogy nagyon elégedetlen, az 5-ös azt, hogy teljesen elégedett.

- A levegő tisztaság
- Közellátás
- Tömegközlekedés
- Szórakozási lehetőségek
- Továbbtanulási lehetőségek
- Közbiztonság
- Vállalkozások sikeressége
- Idősebbekkel való törődés
- Fiatalok helyzete
- Egészségügyi helyzet
- Lakáshelyzet
- Utcák, terek, parkok állapota

11. Milyen a környezet (víz, levegő, talaj, csend, a település tisztasága) állapota a Városban?

- Nagyon jó
- Jó
- Kevésbé jó
- Rossz
- Nagyon rossz

12. Milyen a környezet (víz, levegő, talaj, csend, a település tisztasága) állapota a közvetlen lakókörnyezetében?

- Nagyon jó
- Jó
- Kevésbé jó
- Rossz
- Nagyon rossz

13. Ön szerint mi lenne a legmegfelelőbb megoldás a környezetszennyezés problémájára? (Csak egy választ jelöljön meg!)

- A károkozó tevékenység betiltása
- A környezetszennyezők megbírságolása
- A környezetbarát technológiák bevezetésének anyagi támogatása
- A károk ellensúlyozása különböző fejlesztésekkel, beruházásokkal, azaz kompenzációval
- A károsultak pénzbeli kártérítése

14. Hogyan ítéli meg a város gazdasági helyzetét az ipari fejlettség szempontjából?

- ☐ Nagyon jó
- ☐ Jó
- ☐ Kevésbé jó
- ☐ Rossz
- ☐ Nagyon rossz

15. Hogyan ítéli meg a város gazdasági helyzetét a mezőgazdaság szempontjából?

- ☐ Nagyon jó
- ☐ Jó
- ☐ Kevésbé jó
- ☐ Rossz
- ☐ Nagyon rossz

16. Hogyan ítéli meg a város helyzetét szolgáltatások (kereskedelem, közlekedés, oktatás, egészségügy) szempontjából?

- ☐ Nagyon jó
- ☐ Jó
- ☐ Kevésbé jó
- ☐ Rossz
- ☐ Nagyon rossz

17. Hogyan ítéli meg a város gazdasági helyzetét a lakosok iskolai végzettsége és képzettsége szempontjából?

- ☐ Nagyon jó
- ☐ Jó
- ☐ Kevésbé jó
- ☐ Rossz
- ☐ Nagyon rossz

18. Milyen lakóközösségi vagy önkormányzati kezdeményezésben venne részt az alábbiak közül?

(Válaszlehetőségek: 1-biztosan részt venne, 2-valószínűleg részt venne, 3-bizonytalan, 4- nem valószínű, hogy részt venne, 5-biztosan nem venne részt.)

- A: Közterületek takarítása:
B: Fa- és virágültetés közterületen:
C: Vitaforumokon részvétel:
D: Hulladékok szelektív gyűjtése:
E: A fenntarthatósággal kapcsolatos tájékoztatáson való részvétel:
F: Környezetvédelmi rendezvényen való részvétel:

19. Hogyan gondolja: Lakásának műszaki állapota kielégítő vagy nem?

- ☐ Kielégítő
- ☐ Részben kielégítő
- ☐ Nem kielégítő

20. Tudja-e, hogy mennyi energiát (kWh, m³ földgáz stb.) és vizet fogyaszt az Ön háztartása egy hónap alatt?

- ☐ Igen
- ☐ Nem

21. Hajlandó-e Ön a jövőben takarékoskodni az ivóvízzel és az energiával?

- ☐ Igen
- ☐ Nem

22. Milyen fűtési rendszerrel rendelkezik az Ön lakása? (Jelölje be az összes alkalmazott módot!)

- ☐ Távfűtés
- ☐ Villanykályha
- ☐ Gázkazán, központi fűtés
- ☐ Gázkonvektorok
- ☐ Vegyesüzemű kazán, központi fűtés
- ☐ Cserépkályha, kandalló
- ☐ Hagyományos tüzelés (fa, olajkályha)
- ☐ Alternatív energiák (napkollektor, geotermia, stb.)

23. Kérjük, az Ön véleménye alapján állítsa fontossági sorrendbe az alábbi feladatokat! (1- legfontosabb, 2- fontos, 3- kevésbé fontos, 4- a legkevésbé fontos)

Szennyvízhálózat kiépítése, rákötés:

Épületek szigetelése:

Nyílászárók cseréje:

Lakások fűtőkorszerűsítése:

24. Hogyan informálódik leginkább környezete és a világ dolgairól? (A legjellemzőbb módot jelölje meg!)

- ☐ Országos sugárzású TV adókat nézek,
- ☐ Helyi TV-t nézek,
- ☐ Országos sugárzású rádiókat hallgatok,
- ☐ Helyi rádiót hallgatok,
- ☐ Országos terjesztésű újságot olvasok,
- ☐ Helyi újságot olvasok,
- ☐ Otthon vagy munkahelyemen internetről tájékozódok,
- ☐ A legtöbb értesülést környezetemtől, szóban kapom.

25. Milyen terület fejlődését szeretné elérni a településen? (1-leginkább szeretné,9-legkevésbé szeretné)

Turizmus:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ipartelepítés:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Hagyományőrző kézműipar:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Mezőgazdaság:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Szolgáltatások:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Oktatás:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Közlekedés:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Lakásépítés:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Egyéb, mégpedig:	1	2	3	4	5	6	7	8	9

26. Az alábbiak közül minek a megőrzését, védelmét tartja leginkább fontosnak? (1-legfontosabb,... 8-legkevésbé fontos)

Táj:	1	2	3	4	5	6	7	8
Természeti környezet:	1	2	3	4	5	6	7	8
Erdők:	1	2	3	4	5	6	7	8
Szőlőkultúrák:	1	2	3	4	5	6	7	8

Gyümölcskertek:	1	2	3	4	5	6	7	8
Védett gyepek:	1	2	3	4	5	6	7	8
Egyes építmények, házak:	1	2	3	4	5	6	7	8
Egyéb, mégpedig:	1	2	3	4	5	6	7	8

27. Mi befolyásolja vásárlás eseté az Ön választását?

- A termék ára
- A termék eredete (helyi termék-e)
- A termék eredete (magyar termék-e)
- A termék minősége
- A vásárlás helyének elérhetősége
- Élelmiszerek esetén az alapanyagok minősége, egészségre gyakorolt hatása
- Egyéb, mégpedig:
-

28. Találkozott-e korábban a „fenntartható fejlődés” kifejezéssel?

- Igen – ez esetben az egyéb mezőben kérnénk kifejteni, hogy mit ért ezen fogalom alatt.
- Nem

Egyéb:

.....

.....

.....

2.számú melléklet

Kérdőív a környezeti nevelésről

KÉRDŐÍV A KÖRNYEZETI NEVELÉSRŐL

1. Véleményed szerint mennyire jelent problémát ma Magyarországon a környezetszennyezés?

- ☐ Nagyon komoly problémát jelent.
- ☐ Eléggé komoly problémát jelent.
- ☐ Viszonylag jelentéktelen problémát jelent.
- ☐ Nem jelent problémát.

2. Véleményed szerint mennyire jelent problémát közvetlen lakóhelyeden a környezetszennyezés?

- ☐ Nagyon komoly problémát jelent.
- ☐ Eléggé komoly problémát jelent.
- ☐ Viszonylag jelentéktelen problémát jelent.
- ☐ Nem jelent problémát.

3. Érdeklődsz-e a környezetvédelmi kérdések iránt?

- ☐ Igen, folyamatosan.
- ☐ Igen, de csak egyes eseményekkel kapcsolatban.
- ☐ Egyáltalán nem.

Ha igen, mi volt az a legutóbbi környezeti probléma (kérdés), ami felkeltette az érdeklődésedet (amiről hallottál, vagy amiről olvastál)?

.....
.....
.....

4. Milyen forrásból jutottál hozzá eddig leginkább környezetvédelmi ismeretekhez, információkhoz?

- ☐ Az iskolai tanórákon, tantárgyakon keresztül.
- ☐ Egyéb iskolai rendezvényeken (szakkör, klub, kirándulás, stb.).
- ☐ Televízió, rádió híradásaiból, műsoraiból.
- ☐ Újságokból, folyóiratokból.
- ☐ Internetről.
- ☐ Barátokkal, szülőkkel, ismerősökkel folytatott beszélgetés során.
- ☐ Egyéb módon, és pedig:.....
.....

5. Van-e tudomásod arról, hogy lakóhelyeden vagy iskoládban környezetvédelmi szervezet (egyesület, klub, szakkör) tevékenykedik?

- ☐ Igen, ismerek ilyen szervezetet, például:
- ☐ Nincs tudomásom ilyen szervezet működéséről.

6. Részt vettél-e már lakóhelyeden vagy iskoládban környezetvédelemmel kapcsolatos rendezvény programján?

- ☐ Igen, mert tagja vagyok környezetvédelmi szervezetnek.
- ☐ A szervezet neve:
- ☐ Igen, rendszeresen részt veszek ilyen rendezvényeken.
- ☐ Csak ritkán veszek részt ilyen rendezvényeken.
- ☐ Még soha nem vettem részt környezetvédelmi rendezvényen, programon.

7. A környezetvédelem „jeles napjai” közül iskolánkban az alábbiakról szoktunk valamilyen formában megemlékezni (Természetesen több választ is bejelölhetsz!):

- ☐ Környezetvédelmi Világnap (június 5.)
- ☐ Föld Napja (április 22.)
- ☐ Madarak és Fák Napja (május)
- ☐ Egyéb, éspedig
- ☐ Iskolánkban nincsenek ilyen megemlékezések.

8. Szeretnél-e többet tudni, tanulni a környezetvédelem kérdéseiről?

- ☐ Igen, főleg az iskolai tananyagon keresztül.
- ☐ Igen, elsősorban a tanórán kívüli foglalkozások (szakkör, klub, alkalmi rendezvények, stb.) keretében.
- ☐ Elégnek tartom a jelenlegi lehetőségeket.

9. Mindennapi viselkedésünkkel, szokásainkkal hozzájárulhatunk a környezeti problémák fokozódásához, de csökkentéséhez is. Az alábbiakban felsorolt és otthon is, iskolában is alkalmazható „környezetvédő” megoldások közül jelöld meg azokat, amelyekre Te is odafigyelsz!

- ☐ Takarékos világítás, fűtés.
- ☐ Hulladékok valamilyen célra történő hasznosítása.
- ☐ Egyéb, éspedig:.....
.....
- ☐ Nem gondoltam még a fenti lehetőségekre.

10. Véleményed szerint az emberek fogyasztási (vásárlási) szokásai szerepet játszanak-e a környezeti problémák fokozódásában?

- Igen, jelentősnek tartom a fogyasztási (vásárlási) szokások környezetterhelő hatását.
- Igen, néha lehetnek a fogyasztási (vásárlási) szokásoknak is környezetterhelő hatásai.
- Nem tartom a fogyasztási (vásárlási) szokásokat környezetterhelő hatásúnak.

11. Próbáltál-e már olyan terméket használni (vásárolni, melyről tudtad, hogy kevésbé terheli a környezetet?

- Igen, nagyon gyakran.
- Nagyon ritkán.
- Soha.

12. Az alábbiakban felsorolunk néhány dolgot, ami egy településen mindig fontos lehet. Légy szíves értékelni, hogy a felsoroltakkal mennyire vagy megelégedve lakóhelyeden!

(Osztályozz 1-5 közötti számokkal az 1-es azt jelenti, hogy nagyon elégedetlen vagy a megjelölt dologgal, az 5-ös pedig azt, hogy teljesen elégedett vagy, de adhatsz 2-est, 3-ast és 4-est is!)

Osztályzat**(1-5)**

- A. A levegő tisztasága, a természeti környezet állapota:
- B. A tömegközlekedés:
- C. A közellátás:
- D. A tanulási, továbbtanulási lehetőségek:
- E. A szórakozási lehetőségek:
- F. A közbiztonság:
- G. A munkavállalási lehetőségek:
- H. Az egészségügyi helyzet:
- I. A lakáshelyzet:
- J. Az utcák, terek, parkok állapota:
- K. A település egészének hangulata: